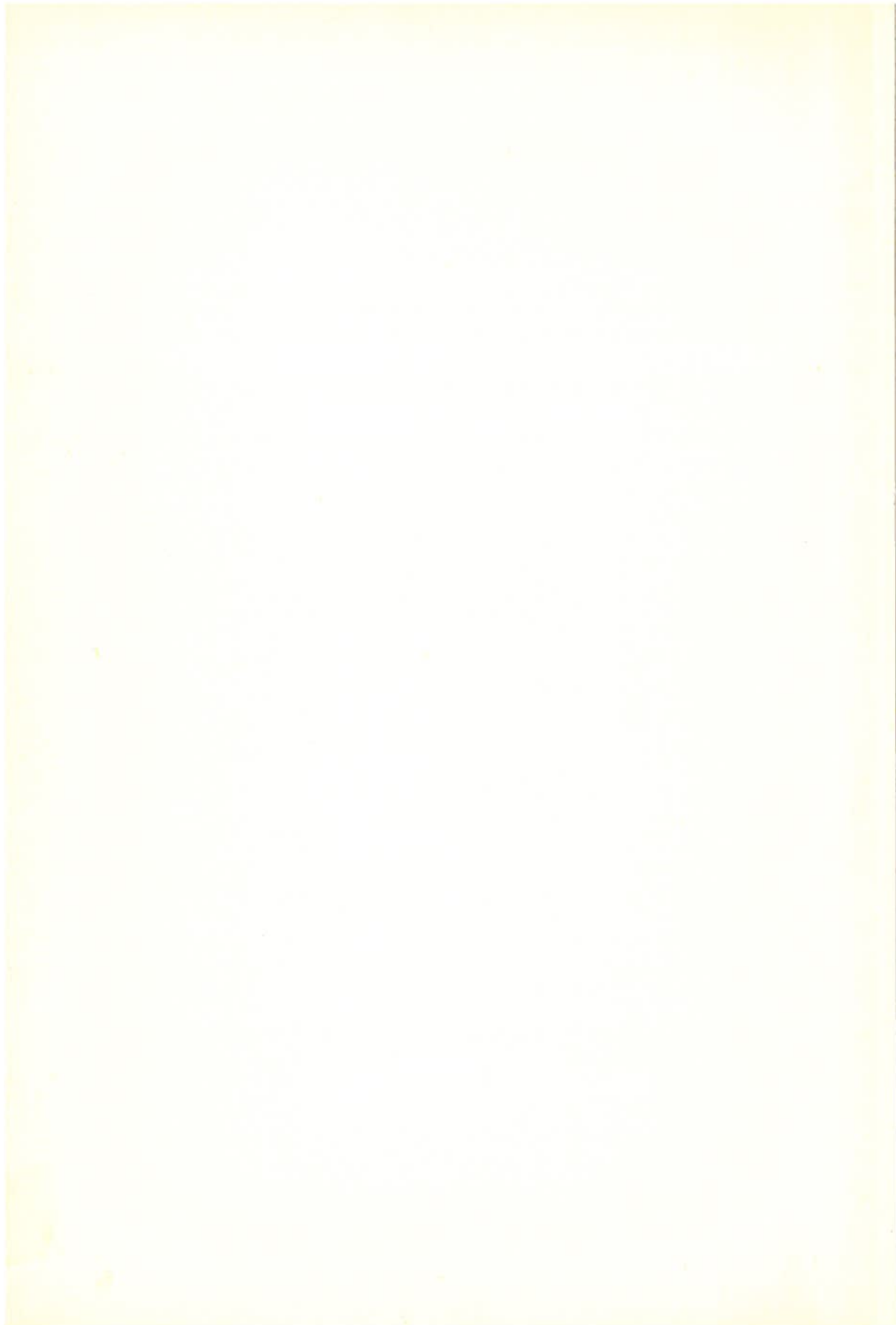

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

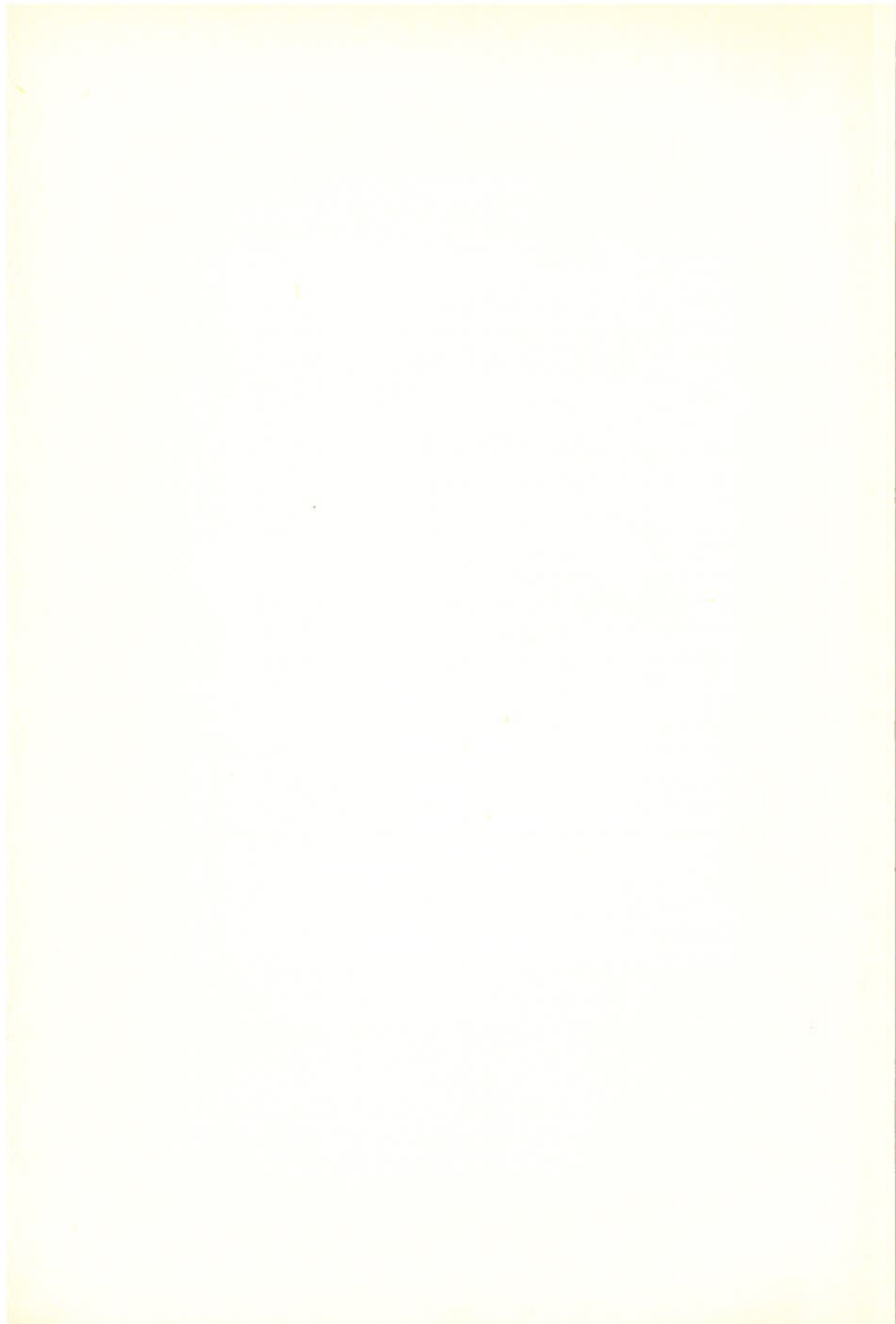
HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN
BERETNING 1955-56

KØBENHAVN
CHR. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
1956

INDHOLD

Tale ved årsfesten	7
Undervisningsåret	16
Lærere og administration	19
Undervisningsråd	21
Censorer	21
Interessefelter	21
Frie forelæsninger, gæster og studierejser	21
Tilskud	22
Studiefond	28
Lokaler	28
Udgivervirksomhed	29
Bibliotek	30
Institutter	32
Tietgenprisopgave	60
Rusfest	60
Årsfest	60
Dimittendforeninger	61
De studerendes råd	64
De enkelte studier	68
Studerende	68
Det almene erhvervsøkonomiske studium	71
Erhvervsøkonomiske specialstudier	75
Det tresproglige korrespondentstudium	76
Det eensproglige korrespondentstudium	76
Forberedelse til translatøreksamen	77
Forberedelse til prøven i spansk og portugisisk	77
Uddannelse af handelsskolelærere	77
Eksaminer	78
Litterære arbejder af Handelshøjskolens lærere	91

FORENINGEN TIL UNGE
HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

STIFTET 3. NOVEMBER 1880

Foreningens formål er at udbrede nyttige kundskaber inden for handelsstanden, særlig ved tilrettelæggelse af en så fyldig kommerciel uddannelse som muligt for handelsstandens ungdom.

BESTYRELSE:

Direktør *Paul Tillge*, R. p. p., formand.

Direktør *F. Løppenthien*, K. DM. p. p., MAS., næstformand.

Direktør *P. Andersen*, R. p. p.

Direktør *Joh. G. Havemann*.

Bankdirektør *Olaf Hedegaard*, K. DM. p. p.

Hovedkasserer *Harald Heie*.

Direktør, generalkonsul *Einar Høyvald*, R. DM. p. p.

Skibsreder *Axel Kampen*, R¹.

Boghandler *Ove Rømer*, R., DHF.

Grosserer, generalkonsul *Victor B. Strand*, R. p. p., MGSK.

Direktør, konsul *Laurits Tholstrup*, R. DM. p. p., MSH., MGSK.

Direktør i Bikuben, cand. polit. *Jens Toftegaard*, K. DM. p. p.

Borgmester, fhv. handelsminister *Ove Weikop*, K. p. p.

Direktør for Handelshøjskolen i København:

Professor, dr. phil. *Christen Møller*, R. DM. p. p.

Handelshøjskolen, der er statsunderstøttet og undergivet statens tilsyn gennem et af handelsministeriet nedsat tilsynsråd, er oprettet af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse med det formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

ANALYSE SOM VÆRKTØJ I SALGSARBEJDET

FOREDRAG VED HANDELSHØJSKOLENS ÅRSFEST
DEN 22. JUNI 1956

af docent, ekon. dr. ARNE RASMUSSEN

1. Den stigende bureaukratisering er altid et taknemmeligt diskussionsemne. Det voksende antal funktionærer og specialister hilses med tilfredshed eller vækker til protest og afstandtagen — alt efter temperament og indstilling. Men uanset følelser er denne udvikling et tidens tegn, hvad enten vi betragter statsadministrationen, eller vi ser på den enkelte private erhvervsvirksomhed. Det er ikke hensigten at analysere dette fænomen yderligere, men formålet med at trække udviklingstendensen frem er, at den blandt andet er en følge af den forskydning i betydning, som tillægges de enkelte funktioner i virksomheden.

Virksomhedernes stigende størrelse og det øgede udbud af stadig nærmere og nærmere substitutter med deraf følgende heftigere konkurrence om at finde et ståsted på markedet har medført, at planlægningen og dermed *analysen* er vokset frem. Ikke sådan at forstå, at disse arbejdsopgaver kan blive formålet i sig selv for virksomheden. Et foretagende, som skal leve af at sælge og producere skocreme, vil ikke kunne nå sit mål ved at analysere og kortlægge produktionsprocesserne, samt markedet og efterspørgselsforholdene for skocreme. Hvad en sådan virksomhed derimod kan, er gennem analyser at finde rimeligere grundlag for dispositionerne, når den skal sælge og producere. Det er i dette lys, vi må se analysen. For at give et bedre udgangspunkt for beslutninger om virksomhedens egentlige politik er det nødvendigt, at grundlaget er i orden.

Man kan vist sige, at denne hovedtanke allerede har sejret. Det er da heller ikke min hensigt i aften at plædere for udbredelsen af analyse-tanken.

Derimod kan man sige, at grundindstillingen nu er slået an så mange steder, at det kan være rimeligt at stoppe et øjeblik for at se på den kurs, analysearbejdet tager. Man kan stille det spørgsmål, hvilke konkrete muligheder virksomhederne har for at gennemføre analyser — og på hvilken måde disse analyser bør gennemføres.

Og disse spørgsmål kan man ikke uden videre sige er løst idag. Så vidt jeg kan se, indsnævrer man ofte sin problemløsning til ganske bestemte metoder uden nærmere at reflektere over, om ikke andre frem-

gangsmåder og anvendelsen af andet råmateriale ville kunne løse den givne problemstilling. — Hertil kommer, at man efter min mening i det praktiske analysearbejde for ofte kritikløst overfører analysemetoder fra andre områder uden at gøre sig klart, om disse fremgangsmåder nu også passer til de problemstillinger, som kendetegner afsætningsarbejdet. Det er disse to hovedspørgsmål, jeg vil forsøge at kaste lys over i aften.

Inden en egentlig gennemgang skal foretages, kan det være rimeligt at fastlægge, hvilke spørgsmål man inden for salgsarbejdet kan ønske at få analyseret. Antallet af problemer er legio, men man kan vel sige, at følgende hovedproblemer melder sig ved planlægningen og gennemførelsen af salget:

- 1) Kortlægning af efterspørgere, deres forbrugsvaner, deres regionale fordeling etc.
- 2) Kortlægning af distributionskanaler og deres relative betydning.
- 3) Afsætningsudviklingen dels for totalmarkedet og dels for de enkelte virksomheder.
- 4) De forskellige salgsfremmende foranstaltningers virkning.

Andre problemer kan nævnes, men de ovenstående giver en bred oversigt over de væsentligere forhold, som virksomheden må være interesseret i at kortlægge.

Som nævnt må formålet med analyse være at indskrænke gættet ved planlægningen af salgsarbejdet. Hvis vi med de ovenstående hovedpunkter in mente ser på, hvorledes analysearbejdet gennemføres idag, forekommer det mig, at visse hovedpunkter kan være væsentlige at gennemgå.

Det er ikke hensigten og heller ikke stedet til i detaljer at gennemgå analysetekniske problemer. Derimod kan det være rimeligt at optrække de udviklingstendenser for analysearbejdet af salgsproblemerne, som jeg finder er brændende idag.

2. Det er tidligere nævnt, at analysetanken som sådan må siges at være slået an. Men hertil vil det være passende at komme med den modifikation, at analyse af salgsarbejdet, så vidt jeg kan se, idag for snævert associeres med udspørgningsundersøgelser på sampling-basis. I alt for høj grad synes man at sætte lighedstegn mellem analyse af markedet på den ene side og udspørgning af et udsnit af forbrugere på den anden.

Men dette er en for snæver opfattelse af begrebet »analyse af salgsarbejdet«. En analyse af markedet må omfatte de problemkredse, som er nævnt ovenfor, og en belysning heraf kan ske ad mangfoldige veje, hvoraf udspørgning af forbrugere kun er en enkelt.

Det forekommer her vigtigt at fremdrage et stort og lettilgængeligt kildemateriale, som i det store og hele ligger ubenyttet hen. Der tænkes på de statistiske publikationer, som udgives af Statistisk Departement og

af de statistiske kontorer i de større byer. Gang på gang undres man over den store uvidenhed, som hersker om disse publikationers art og anvendelighed — ikke mindst når man betænker, at det er erhvervsvirksomhederne selv, der afgiver en stor del af råmaterialet for statistikken.

Det er ikke muligt her at gennemgå alle de anvendelsesmuligheder, som den officielle statistik har. Enkelte eksempler skal dog fremdrages: Fra den meget udførlige danske befolkningsstatistik kan man skaffe sig viden om antallet af potentielle forbrugere af en given vare. Ikke alene kan man skaffe sig totaltallet, men også disse forbrugeres regionale fordeling. De meget omfattende, danske erhvervstællinger afgiver viden om antallet af udbydere af forskellige varer og om de forskellige distributionskanalers betydning, og også for disse forholds vedkommende kan oplysningerne fås stærkt regionalt opdelt.

Som et sidste eksempel på anvendelsen af den danske officielle statistik skal forsyningsstatistikken fremhæves. Et af de punkter, hvor den største interesse koncentrerer sig, er det enkelte produkts stilling på markedet. Hvordan går det med virksomhedens salg i forhold til konkurrenternes salg? Hvorledes udvikles over et lidt længere løb salget af dette eller hint produkt? Den enkelte virksomhed vil her normalt have kendskab til sine egne tal — og om det går højt også tal for selve branchen.

Men er dette nok til bedømmelse af den afsætningsmæssige udvikling? Atter og atter stilles man over for det spørgsmål i praksis, hvilke virkninger en eller anden given foranstaltning kan tænkes at have på afsætningen: »Sætter vi prisen ned, hvorledes går det så med afsætningen? Hvorledes påvirker indkomstsvingninger branchens afsætning? Og er vort produkt eventuelt mere indkomstfølsomt end konkurrenternes?»

Spørgsmål af denne art leder til en mere systematisk udnyttelse af den forhåndenværende statistik. En af de måder, hvorpå ovenstående problemer kan søges besvaret, er ved at analysere, hvorledes tilsvarende ændringer i efterspørgselsdeterminanterne tidligere har påvirket afsætningen. Og her bliver så det forsyningsstatistiske materiale — der normalt kun tilkendes historisk interesse — igen af aktuell betydning. Igen systematisk analyse af afsætningsudviklingen i en tidligere periode søger man at finde frem til efterspørgselsdeterminanternes betydning for afsætningen. Disse efterspørgselsanalyser på empirisk grund udgør derfor en vigtig del af analysearbejdet, hvilket da også er motivet til, at Instituttet for Salgsorganisation og Reklame igennem de senere år har viet dette område en særlig interesse. Ved gennemførelsen af efterspørgselsanalyser for vidt forskellige varer, strækkende sig fra cigaretter til pelsværk, har man prøvet metoder og anvist fremgangsmåder for sådanne efterspørgselsanalyser. Resultaterne er publiceret i Instituttets skriftserie for at kunne informere så brede kredse som muligt.

Skal jeg resumere dette punkt, må det blive ved at sige: Analyse af

afsætningen må betyde sammenstilling af materiale, der klarlægger efterspørgsels- og konkurrencesituationen. I den officielle og officiose statistik foreligger et stort og desværre ret ubenyttet materiale, som hjælper et meget langt stykke på vej. Befolkningsstatistik, erhvervstællinger og produktionsstatistik danner grundstammen. Men materialet er der, og analyser ad denne vej er billige og hurtige at gennemføre. Analyse for en virksomhed må starte med at undersøge, hvor langt man kan komme ad denne vej.

3. Nært sammenhængende med udnyttelsen af offentligt tilgængeligt materiale er anvendelsen af virksomhedens egne interne oplysninger. Ser man historisk på forholdene, kan man sige, at virksomhedernes egne oplysninger startede med at være pengeoplysninger. Interessen koncentreredes om indtægter og udgifter. Dette udgangspunkt er naturligt og forståeligt, idet man sigtede efter at finde det regnskabsmæssige overskud.

Men foretagendets egne interne oplysninger kan anvendes meget videre. Ved passende omlægninger eller måske endda kun oplægninger af regnskabssystemet kan værdifuldt materiale udfindes. Her kan man blot tænke på et problem som salgets geografiske spredning. Foretagendets egen omsætningsstatistik kan nemt nedbrydes på distrikter, hvorefter dette materiale kan sammenstilles med det offentliges eller branchens materiale om totalsalgets regionale fordeling.

En anden typisk analyse, som virksomhedens egen statistik kan afgive materiale til, er de enkelte ordrestørrelses eller kundekategoriens varierende rentabilitet. Her kræves måske samtidig gennemførelsen af visse enkle tidsstudier eller metodestudier, men det væsentlige i sagen er, at virksomhedens eget interne materiale kan danne grundstammen i undersøgelsen.

Hvad enten det drejer sig om at klarlægge selve afsætningsforholdene eller visse omkostningsproblemer i forbindelse med salget, kan virksomhedens egen statistik relativt nemt finde anvendelse. Der kræves muligvis visse omlægninger, men dette hindrer ikke, at analyser foretaget med dette udgangspunkt også må karakteriseres som billige.

Det synes derfor på sin plads at påpege, at afsætningsanalyser har to gode og lettilgængelige grundmaterialer, som først må anvendes, inden dyrere apparater sættes igang: Den offentlige statistik og virksomhedens eget interne materiale. Det sidstnævnte vil ofte kræve visse omlægninger, måske endda i retning af en kvantificering også ud over pengebeløbene. Men i forhold til andre analyseformer er disse fremgangsmåder lidet arbejdskrævende.

4. Imidlertid når man — efter at have udarbejdet undersøgelser på det ovennævnte grundlag — til problemer, som ikke kan løses ad disse

veje. Og nu kan vi overveje anvendelsen af den undersøgelsesmetodik, som fejlagtig alene anses for at dække markedsforskningsområdet: Interviewudspørgning på stikprøvebasis.

Under denne hovedbetegnelse skjuler sig en række forskellige analyseformer med lige så mange problemer ved fremgangsmåden. Vi kan ikke gå i enkeltheder, men må søge at få visse hovedlinier frem.

Årsagen til gennemførelsen af sådanne analyser er, at man er interesseret i at klarlægge forhold, som ikke lader sig undersøge ud fra foreliggende materiale. Dette fører til disse analysers karakteristika: For det første skal man selv indsamle råmaterialet, hvilket sker i form af udspørgning. For det andet vil man som regel af økonomiske og tidsmæssige hensyn være forhindret i at udspørge alle dem, man vil vide noget om, hvorfor undersøgelserne gennemføres på stikprøvebasis.

Det er netop omkring disse to problemkredse, vanskelighederne ved sådanne analyser opstår. Lad os først se på faldgruberne ved selve udspørgningsteknikken.

De erfaringer, man såvel nationalt som internationalt har gjort på dette område, giver baggrund for betydelig større pessimisme med hensyn til denne fremgangsmådes muligheder, end man normalt regner med. Skal synspunktet udtrykkes absolut, kan man sige, at man må kun spørge folk om, hvad de ved — med den udtrykkelige eftersætning, at det er meget begrænset, hvad folk ved. Det er vigtigt at fremhæve, at udspørgning af personer nok er et vigtigt analyseredskab, men ikke løsningen på alle undersøgelsesproblemer. Også denne metodik har sine begrænsninger, som formentlig er snævrere, end man almindeligvis vil indrømme.

Dette meget absolute og generelle udsagn kan belyses ved at se på nogle mere konkrete problemstillinger. Ofte ønsker man gennem udspørgningen at fastlægge den udspurgtes egne handlinger: »Hvilket mærke købte De sidst? Hvornår købte De sidst den vare?« etc. Allerede på dette punkt viser erfaringerne, at man må fortolke resultaterne med forsigtighed, idet menneskets hukommelse langt fra er pålidelig. Her ses ganske væk fra bevidst urigtige udsagn og tænkes alene på det forhold, at menneskets opfattelse af tid, rum og andre kvantitative dimensioner er stærkt mangelfulde. Så snart man når over til denne art af spørgsmål, er omveje og indirekte udspørgning ofte nødvendig i stedet for de tilsyneladende så klare direkte spørgsmål.

Men andre spørgsmålsgrupper må dog kritiseres betydeligt hårdere. Her tænkes for det første på de hypotetiske spørgsmål. Overvejer en virksomhed at foretage en prissænkning, vil det være fristende at forsøge at få besvaret spørgsmålet: »Hvis prisen sættes ned med 10 øre, hvor meget vil De så købe?« Men denne fremgangsmåde er lige så farlig, som den er fristende. Hittidige analyser afgiver mange eksempler på, at mennesker er ganske ude af stand til at give et realistisk svar på, hvor-

ledes de vil handle i en tænkt situation. Adskillige årsager kan medføre dette, men det væsentlige er, at den udspurgte som regel altid vil give et svar, hvorved man i analysen let kommer til det resultat, at spørgsmålet lod sig belyse. Men der er stor forskel på at få besvaret et spørgsmål og at få et realistisk svar. Og det er dette sidste, der er vor målsætning.

Nær beslægtede med de hypotetiske spørgsmål er motivationsspørgsmålene. Når man ved en analyse forsøger at fastlægge, hvorledes folk rent faktisk handler, synes det nærliggende samtidig at søge undersøgt, hvorfor de handler således. Havde man svaret herpå, ville de salgspolitiske afgørelser komme til at hvile på sikrere grund. — Det er derfor forklarligt, at spørgeskemaet også kommer til at indeholde spørgsmålet: »Hvorfor foretrækker De mærke X?« Men også her må der advares. Den samme regel som ovenfor gælder: Man får i vid udstrækning dette spørgsmål besvaret — men problemet er, om man får et realistisk svar. Situationen er vel i sin enkelhed den, at mennesket i vid udstrækning ikke er sig sine motiver bevidst, hvorfor et svar i højere grad får karakter af efterrationalisering. Hertil kommer, at alle vil have en vis tendens til besmykning af motiverne. Det kan i hvert fald undre, hvor lille rolle prisen spiller for alle menneskers indkøb af alle varer — om man ellers skulle tro de resultater, som udspørgning om bestemmende faktorer ved efterspørgselen har givet. At udforske menneskers motiver er da også et problem af en sådan sværhedsgrad, at det næppe kan løses ved at spørge dem selv.

Det er karakteristisk, at denne form for motivforskning i høj grad er ved at blive forladt inden for den videnskab, som har menneskers adfærd som hovedproblem. Sociologien har inden for de seneste år opbygget forskellige analyseredskaber, som netop ad indirekte vej søger frem til menneskers motiver. Også ved økonomiske analyser må man have interessen henledt på disse fremgangsmåder, og ikke køre videre med den direkte udspørgningsmetodik.

Konklusionen af det ovenstående er ikke, at man skal reducere udspørgningsundersøgelsernes muligheder og betydning in absurdum. Med denne metodik har vi fået et redskab i hænde, som kan bringe os langt. Formålet har været at pege på, at vi ikke må gå ud fra, at vi ad denne vej kan få alt at vide. Der findes intet redskab inden for markedsforskningen, som kan bringe os svar på alle de spørgsmål, vi gerne vil stille. Heri er intet mærkeligt: Alle videnskaber har områder, som man ikke er i stand til at kortlægge eller måle med de redskaber, der idag står til rådighed. Det samme gælder inden for afsætningsøkonomien. Holder vi os bare for øje, at også denne metodik har sin begrænsning, vil anvendelsen af udspørgning kunne bringe os et godt stykke fremad. Men med vor erkendelse idag gør vi klogt i at nøjes med faktiske spørgsmål og deraf selv søge at deducere os til motivationer og hypotetiske reaktioner.

5. Som allerede nævnt vil udsørgningsundersøgelser ofte foregå som stikprøveundersøgelser eller repræsentative undersøgelser. Hele den systemverden, som ligger bag disse begreber, er hverken ny eller udforsket. En fabrik kan jo ikke ødelægge hele sin produktion for at foretage en »total« kontrol af produktionsresultatet. Undersøgelse af en del af enhederne må betragtes som tilstrækkelig. Mejeristen kan ikke undersøge al mælk, som bringes ind til mejeriet for at bestemme fedtindholdet. Også her må en »stikprøve« være tilstrækkelig.

Imidlertid må man nok erkende, at de former for repræsentative undersøgelser, som vi anvender inden for markedsforskningen, har vi mere direkte overtaget fra opinionsundersøgelsesnes område, hvorfor det spørgsmål rejser sig, om de fremgangsmåder, vi således har arvet, passer til de problemstillinger, man oftest kommer ud for inden for salg og afsætning.

Man kan sige, at opinionsundersøgelser groft taget er interesseret i totalgennemsnit for hele landet. Man vil vide, hvorledes befolkningens indstilling er til et politisk spørgsmål graderet efter »pro«, »contra« og »indifferent«. Det følger direkte heraf, at man vil være interesseret i, at det fastlagte udsnit er proportionalt med befolkningssammensætningen. Størrelsesforholdet mellem de forskellige grupper i befolkningen skal genspejles i udsnittet.

Men hvis vi går over til en analyse af afsætningsforholdene, er det et spørgsmål, om det er rimeligt — som hidtil — at overføre denne fremgangsmåde ukritisk. Er det rimeligt også her at fastlægge et proportionalt udsnit — d. v. s. gennemføre en proportional sampling. Adskillige forhold kan tale herimod.

Som første indvending kan man se på det tilfælde, at en virksomhed ikke har hele markedet som kunder. I så fald vil man ofte nå til, at det er bestemte befolkningsgrupper, som har den store interesse. Da man som regel af økonomiske grunde har et begrænset antal interviews at råde over, kan det være fornuftigt at sprede disse disproportionalt i forhold til hele befolkningen, således at den interessante gruppe får flere interviews end den skulle have efter den »proportionale« sampling.

Dette eksempel er måske et grænseproblem. Men mere alment kan man sige, at meget få virksomheder egentlig er — eller burde være — interesseret i »gennemsnit for hele landet«. Når vi forlader spørgsmålet om markedsandelens størrelse — der må belyses som et gennemsnit — kommer vi over til, at problemerne meget bedre belyses ved undersøgelser af »typer«. Som eksempel kan man her nævne, at en producent af konserver næppe er interesseret i den »gennemsnitlige« købevane for en udearbejdende husmoder på Nørrebro og en jydsk hedebondekone. Hvad den derimod har brug for at vide er, hvorledes typiske forbrugergrupper — og ikke-forbrugergrupper — opfører sig. Men tager man dette udgangspunkt, når man hurtigt til, at det proportionale udsnit ikke er den

optimale udvalgsprocedure. Forudsætningen for, at man med en vis statistisk rimelighed kan udtale sig om en gruppes adfærd, er, at der i den pågældende gruppe er undersøgt et vist mindsteantal af personer. Afhængig af forholdene vil dette antal variere, men ved normale forbrugerundersøgelser skal man ikke regne med at kunne nøjes med mindre end 200 interviews, førend man kan begynde at konkludere. En proportional sampling ville derefter kræve, at man ialt foretog et antal interviews, der svarede til, at 200 var lig med den mindste analysegruppes procentdel af totalen. Det vil ses, at dette hurtigt ville medføre, at udsnittet voksede uforholdsmæssigt kraftigt. Vejen herfra og til at konkludere, at man bør nedsætte de større gruppers andel af udsnittet til fordel for de mindre, er ikke lang — og dermed har vi påbegyndt den disproportional sampling.

Resultatet heraf er, at man efter min mening ikke ukritisk kan overføre hidtidige samplingsmetoder til markedsforskningen. Løsningen af disse problemer bliver fagfolkernes opgave, men det er værd at påpege, at hver analyse derved får sit specielle udvalgsproblem. Og skal vi fremad inden for undersøgelserne af salg og afsætning, er det på tide at opgive den traditionelle proportionale sampling som eneste løsning på vore udvalgsproblemer.

6. En af de metoder, som i høj grad er i støbeskeen inden for dette område, er gennemførelsen af de kontrollerede eksperimenter. Andre videnskaber som for eksempel medicinen har i mangfoldige år anvendt den metode at udsætte en forsøgsgruppe for en påvirkning, medens en kontrolgruppe lades upåvirket, hvorefter påvirkningens resultat findes som forskellen i reaktioner hos de to grupper. Økonomien har vel altid været karakteriseret som en videnskab, for hvilken mulighederne for eksperimenter — for slet ikke at tale om det kontrollerede eksperiment — har været meget små. Der er imidlertid næppe tvivl om, at fremtiden også her vil bringe nyt inden for markedsforskningen. Ved oprettelsen af test-towns eller test-areas får man også inden for dette område muligheder for at gennemføre eksperimenter. Vel er det rigtigt, at det er svært at holde »alt andet lige«, men efter min mening har denne anskuelse gennem for mange år medført tilbageholdenhed over for gennemførelsen af eksperimenter. Med det stade, afsætningsøkonomien har idag betragtet som empirisk videnskab, vil selv noget unøjagtige resultater være et fremskridt. Og eksperimentet byder os den store fordel, at vi kan undersøge, hvorledes der rent faktisk reageres på en foranstaltning, således at vi undgår at skulle gå vejen over motivationen. Eksperimentet som analyseredskab må have vor store interesse fremover.

7. Som jeg har forsøgt at påpege i det foregående, rejser gennemførelsen af analyser mange specialproblemer. Vi er ikke nået til vejs ende

endnu. Mange nye analyseformer må bringes i anvendelse, og de allerede kendte må i højere grad indrettes efter de problemstillinger, som er særegne for afsætningen og salgsarbejdet. Det har været min hensigt at pege på analysemuligheder, som ofte overses, og vise, hvilken vej fremtidens undersøgelsesarbejde inden for dette område efter min mening vil følge.

Herudover er der imidlertid afslutningsvis to punkter af bredere betydning, som skal slås fast for derigennem at afrunde billedet. For det første må man huske, at analysen er et redskab i virksomhedens anlæg og drift. Og som for alle andre redskaber gælder det, at det kun skal anvendes til rentabilitetsgrænsen. Man må mindst have det samme beløb igen, som gives ud. Som principiel betragtning er dette let nok, men i praksis kan afvejningen blive ganske kompleks. En afgørelse skal imidlertid træffes, og her kan man fremhæve, at gennemførelsen af analyser ofte må betragtes som investering snarere end som driftsomkostning. Ser man på de summer, som kræves ved introduktionen af en ny vare til investering i produktionsmidler, i reklame og i opbygning af lagre hos detailhandlerne, vil marginen op til den rentable analyse være ret vid.

For det andet må det understreges, at analysen ikke kan erstatte ledelsens dygtighed og intuition. En analyse — af hvad art den nu end er — kan i bedste fald give fastere grund under fødderne, når beslutninger skal tages. Men driftsøkonomien — og ikke mindst afsætningsøkonomien — indeholder endnu så mange uafklarede områder, at resultaterne af en analyse ikke uden videre kan sættes ind i et ligningssystem og give svar på det økonomiske problem.

Rigtigt anvendt er analysen et værdifuldt redskab. Den har vist sig brugbar inden for mange videnskaber, og er det også i den økonomiske. Men analyse af afsætningsproblemerne rejser en række specialkrav til metoderne, som må tilgodeses, før vi kan anvende fremgangsmåderne med det fulde udbytte.

UNDERVISNINGÅRET 1955—56

Handelsministeriet har i årets løb godkendt oprettelsen af et nyt docentur i afsætningsøkonomi. Dette docentur blev pr. 1. april 1956 besat med ekon. dr. Arne Heimbürger Rasmussen, der var eneste ansøger, på grundlag af en enstemmig indstilling af det af handelsministeriet nedsatte bedømmelsesudvalg, der bestod af: Direktør, cand. polit. C. V. Jernert, professor, dr. Max Kjær-Hansen, professor, dr. phil. Christen Møller (formand), professor Gerhard Törnqvist og professor, dr. polit. F. Zeuthen. Bedømmelsesudvalget afgav følgende indstilling:

Dr. Arne Heimbürger Rasmussen, der er født den 28. juli 1923, blev statsvidenskabelig kandidat i januar 1949 med 1. karakter (215 points). I den væsentligste del af studietiden var ansøgeren ansat i Prisdirektoratet. Efter en kort tilknytning til landbrugsministeriets erhvervsdepartement og til den amerikanske »E.C.A.-mission to Denmark« blev ansøgeren 1. juni 1949 ansat som assistent ved Institutet for Salgsorganisation og Reklame. Efter at have opnået licentiatgraden ved Handelshögskolan i Stockholm forsvarede han den 21. maj 1955 sammesteds sit arbejde »Pristeori eller parameterteori. Studier omkring virksomhedens afsætning« for erhvervelse af graden: ekon. dr.

Ansøgerens litterære produktion omfatter:

1. »Om konkurrencebegrebet«, *Det Danske Marked* 1949, side 193—198,
2. *Noter fra en kort forelæsningsrække over efterspørgselsteori*, duplikeret kompendium 1950, 54 sider,
3. »Købevaner og forbrugsvaner i Danmark«, *Det Danske Marked* 1950, side 129—138,
4. »Efterspørgselsteoriens grundlag og forhold til omkostningsteorien«, *sammesteds* 1950, side 146—148,
5. »Priskonkurrence i detailhandelen«, *sammesteds* 1951, side 1—19 og side 154—158,
6. »Teoretisk fastlæggelse af optimal pris og optimal reklame«, *sammesteds* 1952, side 85—86,
7. »The Determination of Advertising Expenditure«, *Journal of Marketing* 1951/52, nr. 4, side 439—446,
8. »Udviklingen i den storkøbenhavnske detailhandel 1925 til 1952«, *Det Danske Marked* 1952, side 147—162,
9. »Det danske kuglepennemarked«, *sammesteds* 1953, side 26—31,
10. »Kan en virksomhed finde sin omkostningskurve?«, *sammesteds* 1953, side 65—76,
11. »Varedifferentieringen og begrebet effektiv konkurrence«, *sammesteds* 1954, side 65—76,
12. *Pristeori eller parameterteori. Studier omkring virksomhedens afsætning*, København 1955, 242 sider + appendix.

Ansøgeren har endvidere været medforfatter af følgende bøger:

13. Sammen med Max Kjær-Hansen: *Afsætningsøkonomi I, Efterspørgselsteori*, 1950, 144 sider,
14. Sammen med Ernst Willumsen: »Forsikringsbehovet i Danmark, 1951, 78 sider,
15. Sammen med Max Kjær-Hansen: *Efterspørgselen efter radioer i Danmark*, København 1954, 82 sider.

Som led i forskningsarbejdet ved Institutet for Salgsorganisation og Reklame har ansøgeren været medvirkende ved udgivelsen af:

16. Max Kjær-Hansen: *Cigaretforbruget 1920—1950*, København 1952, 92 sider,
17. Max Kjær-Hansen: *Annoncemarkedets reaktioner*, København 1954, 90 sider,
18. Max Kjær-Hansen: *Øl og sodavand på det danske marked*, København 1955, 102 sider,
19. Max Kjær-Hansen: *Avissalget i København*, København 1955, 96 sider.

Disputatsen »Pristeori eller parameterteori. Studier omkring virksomhedens afsætning« er ansøgerens hovedarbejde. Ideen i arbejdet, at ligestille andre former for salgspolitik med prispolitikken, er en videre udformning af tanker, som er fremme i moderne teori. Herudover findes bl. a. interessante dynamiske analyser, såvel af stadier i en vares indtrængen på markedet som m. h. t. en initiativtagende virksomheds forspring i konkurrencen og endvidere en fornuftig kritik af visse fremgangsmåder, som ofte anvendes i praksis.

Fremstillingen er i store dele af afhandlingen klar og pædagogisk vel udformet, i andre dele unødigt bred og ordrig. Matematisk tankegang gennemføres i forholdsvis populær, ikke altid helt korrekt form. Også andre enkeltheder kan kritiseres. Afhandlingen må imidlertid siges at indeholde tanker af væsentlig interesse og som helhed at være af videnskabelig tilfredsstillende kvalitet, jfr. vedlagte protokoluddrag af 27.-5.-55 fra lærerrådet ved Handelshøgskolan i Stockholm.

Ved siden af doktorafhandlingen foreligger en ret omfattende produktion, som giver udtryk for stigende modenhed og virker med til at kvalificere forfatteren til det søgte docentur. Dette gælder artiklerne i »Det danske Marked«: »Priskonkurrencen i detailhandelen«, »Om konkurrencebegrebet« og »Teoretisk fastlæggelse af optimal pris og optimal reklame«. Af betydning og som bevis på Arne Rasmussens interesse for og arbejde med afsætningsøkonomiens mere deskriptive sider nævnes artiklerne: »Købevaner og forbrugsvaner i Danmark« og »Udviklingen i den storkøbenhavnske detailhandel 1925—52«. Gennem en omfattende anmeldervirksomhed i »Det danske Marked« har Arne Rasmussen desuden demonstreret et bredt kendskab til de senere års internationale afsætningsøkonomiske litteratur og god forståelse samt sund kritisk sans over for de fremførte synspunkter.

Om afhandlingen »Forsikringsbehovet i Danmark«, hvis systematik og teoretiske oplæg efter professor Max Kjær-Hansens oplysninger helt skyldes Arne Rasmussen, gælder, at den både i sin kritik og med henblik på de fremlagte analyse-resultater må betragtes som et dygtigt arbejde, selvom fremstillingen ikke altid er lige klar. — »Noter til en kort forelæsningsrække«, som allerede udarbejdedes i 1951, er hovedsagelig en redegørelse for 30'ernes og 40'ernes landvindinger inden for det efterspørgselsteoretiske område (Chamberlin, Zeuthen, Barfod og Brems). Selvom noterne ikke bringer egentlig nyt, må de fremhæves som værdifulde, fordi der i dem — bedre end det tidligere var gjort — er givet et sammenlignende resumé af de nævnte forskeres resultater.

Hvad angår ansøgerens deltagelse i det forskningsarbejde, som har fundet sted på Institutet for Salgsorganisation og Reklame, og som har givet sig udtryk

i en række publikationer, oplyser instituttets leder, at Arne Rasmussen ved udgivelsen af 2. udgave af »Afsætningsøkonomi I — Efterspørgselsteori« havde den væsentligste andel i bogens og dermed fagets forankring i de moderne efterspørgselsteorier. Lederen oplyste videre, at Arne Rasmussens deltagelse i arbejdet på de af instituttet udsendte 5 efterspørgselsanalyser havde været omfattende og meget værdifuld. Hele hans indsats i forbindelse med markedsanalysevirksomheden måtte tillægges betydning både for den teoretiske forståelse og for det praktiske arbejde på området her i landet. — På denne baggrund fremhæves dette medarbejderskab som medkvalificerende for Arne Rasmussen.

Ved siden af ansøgerens videnskabelige indsats kan anføres, at det for en lærer ved en handelshøjskole er betydningsfuldt, at han ikke blot anskuer problemerne fra en forsvarlig teoretisk synsvinkel, men også formår at se dem og behandle dem i forhold til vilkårene i det praktiske erhvervsliv. Arne Rasmussen har ud fra kompromisløse teoretiske udgangspunkter forstået at vinde betydende erhvervskredses øre, sådan at hans viden også udnyttes praktisk.

Til slut påpeges, at Arne Rasmussen af Handelshøjskolen anses som en dygtig pædagog, for hvem det i høj grad er lykkedes at vinde de studerendes interesse.

Efter det således foreliggende anser udvalget dr. Arne Rasmussen for fuldt kvalificeret til et docentur i erhvervsøkonomi med afsætningsøkonomi som hovedområde og indstiller, at han ansættes i det nyoprettede docentur ved Handelshøjskolen.

København, den 7. april 1956.

C. V. Jernert

Max Kjær-Hansen

Christen Møller (formand)

Gerhard Törnqvist

F. Zeuthen

Handelsministeriet har endvidere godkendt oprettelsen af et nyt lektorat i engelsk med merkantilt sprog som hovedområde. Til dette lektorat meldte der sig 13 ansøgere. Et sagkyndigt udvalg indstillede enstemmigt translator Knud Löwert, der ansattes pr. 1. august 1956.

Assistent ved Handelshøjskolens Forskningsinstitut, Poul Nørregaard Rasmussen, forsvarede den 23. februar 1956 sin disputats »Studies in inter-sectoral relations« for den statsvidenskabelige doktorgrad. Han blev derefter pr. 1. april ansat som professor i nationaløkonomi ved Københavns Universitet og forlader derfor sin stilling ved instituttet.

Den i februar 1955 påbegyndte nye konsularuddannelse fortsattes i efterårssemestret 1955 med forelæsninger over udenrigsøkonomi af professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen og over markedsanalyse af ekon. dr. Arne Rasmussen. I forårssemestret 1956 blev der holdt forelæsninger over fremmede markeder af docent Ejler Alkjær og over træk af den nyere historie af universitetsadjunkt John Danstrup.

Specialstudiet Salgsorganisation og Reklame fejrede den 1. september 1955 sit 25 års jubilæum. Ved en højtidelighed på Handelshøjskolen samme dag blev dansk erhvervslivs pris for afsætningsøkonomisk forskning tildelt professor Max Kjær-Hansen.

I tiden 26.—30. august 1955 afholdtes på »Købmandshvile« den 2.

Nordiske Erhvervsøkonomiske Fagkonference, hvori deltog ialt 49 lærere og yngre forskere.

Lærere og administration.

Professor Max Kjær-Hansen har talt ved Det europæiske produktivitetsudvalgs International Conference on Marketing by Manufacturers i Paris den 2.—4. maj 1956 om »The Nature of Marketing by Industry« og ved den IV Nordiske Siviløkonomkongress i Bergen den 13.—15. maj 1956 om »Hovedtendenser i fremtidens marked«. Han har efter indbydelse af Universitetet i Reykjavik og islandske erhvervsorganisationer været gæsteforelæser ved det islandske universitet og i erhvervsorganisationer i Reykjavik fra 1. til 10. juli 1956. Endelig har han talt ved den VIII. Nordiske Salgs- og Reklamekongres i Göteborg den 13.—15. august 1956 om »Salgs- og reklameomkostningerne i Norden«.

Professor Max Kjær-Hansen var af handelsministeriet udnævnt som medlem af bedømmelsesudvalget for ansøgere til det ved Handelshøjskolen oprettede docentur i erhvervsøkonomi med afsætningsøkonomi som speciale og af det norske Kirke- og Undervisningsdepartement som sagkyndig til bedømmelse af ansøgerne til et ved Norges Handelshøyskole i Bergen oprettet professorat i markedsøkonomi.

Professor, dr. phil. Poul Høybye foretog fra den 25. marts til den 10. april en studierejse til Italien for at besøge l'Ecole des Hautes Etudes d'Interprétariat i Milano og for at deltage i romanistkongressen i Florens. I Milano holdt han for højskolens studerende et foredrag om »Andersen et l'Italie«, og i Florens gav han en meddelelse om romansk leksikografi i Danmark.

Docent Ejler Alkjær har i november 1955 på »Gesellschaft für Konsumforschung«s kongres i Köln holdt foredrag om modeproblemer og modeanalyser, og på »Ausschuss für Werbewirtschaft«s konference i Kassel i juni 1956 om media research. I februar-marts foretog han en foredragsrejse langs den amerikanske Stillehavskyst og talte på universiteter og i erhvervsorganisationer om Skandinaviens turisme, København som internationalt trafikcentrum samt tourist research i Europa.

Som omtalt andetsteds i beretningen var den praktiske tilrettelæggelse af de nordiske handelshøjskolars 2. erhvervsøkonomiske fagkonference i august 1955 overdraget docent Alkjær, som på konferencen indledte en diskussion om praktikeres deltagelse i handelshøjskoleundervisningen.

Docent, dr. phil. Aage Aagesen har i årets løb foretaget studierejser til Italien, Spanien, Marokko, Tyskland og Schweiz. Han har tillige været på et studieophold i Strasbourg i marts 1956. Den 6. marts 1956 holdt han et foredrag om Danmarks befolkningsgeografi i det kgl. danske geografiske selskab.

Lektor, dr. phil. Hakon Stangerup er af undervisningsministeriet be-

skikket som medlem af den danske UNESCO-nationalkomité. I september 1955 holdt dr. Stangerup efter indbydelse gæsteforelæsninger på universitetet i Reykjavik og i april 1956 ligeledes efter indbydelse en række gæsteforelæsninger i Kiel, Lübeck og Hannover.

Assistent, cand. polit. Lauge Stetting besøgte i september Institut für Weltwirtschaft, Kiel, og Wirtschafts-Archiv, Hamburg. I månederne juni-august 1956 foretog han med støtte fra Vexellerer Otto R. Henriques' rejselegat og fra Otto Mønsted's Fond en studierejse til London, Oxford og Cambridge for at sætte sig ind i den engelske universitetsundervisning i statistik for økonomer og studere strukturelle forhold inden for den internationale råvarehandel.

Lektor, cand. mag. H. Verner Larsen deltog i den 1. internationale germanistkongres i Rom 5.—10. september 1955.

Translatør, frk. Aase Milfeldt deltog i et kursus i spansk filologi ved Universitetet i Salamanca fra 15. februar—31. maj 1956.

Assistent ved Det økonomiske Forskningsinstitut, cand. oecon. P. Nørregaard Rasmussen har i beretningsperioden været medlem af formandsskabet for det af Folketinget nedsatte Samordningsudvalg af 14. december 1955. Formandsskabet afgav i juli rapport til Folketinget.

Med dette undervisningsårs udløb trækker dispachør Svend Stage sig tilbage fra sin undervisning i forsikring.

Mlle France Gleizal, der i mange år underviste i almindelig fransk på translatørstudiet, døde i Paris i juli måned.

Ved Handelshøjskolen har der i det forløbne år virket følgende nye lærere:

Indkøbschef Svend Børge Andersen (engelsk),
 assistent, cand. oecon. Jørgen Gram (erhvervsøkonomi),
 industrikonsulent Anders Hald-Madsen H.D. (regnskabsvæsen),
 prokurist, cand. jur. Anker Hansen (bankret),
 fuldmægtig, cand. polit. Svend Aage Hansen (nationaløkonomi),
 translatør, frk. Else Holmgaard (engelsk),
 sekretær, cand. polit. Jørn Børglum Jensen (erhvervsøkonomi),
 aktuar Aage Laursen (forsikring),
 lektor, translatør K. Löwert (engelsk),
 sekretær, cand. jur. Mogens Eggert Møller (erhvervsret),
 adjunkt Arne Helge Nielsen (tysk),
 cand. mag. H. Hatt Olsen (engelsk),
 lektor Michael Taylor, M.A. (engelsk),
 lektor Erik Otto H.A. (forretningspraksis) og
 translatør Tucke Tuxen (tysk).

I 1955/56 var der ved Handelshøjskolen ansat 1 direktør, 1 inspektør, 6 professorer, 5 docenter, 24 lektorer, 94 lærere, 2 bibliotekarer samt kontor-, institut- og bibliotekspersonale og 2 skolebetjente.

Undervisningsrådet.

Undervisningsrådet har i årets løb holdt 3 møder.

Censorer.

I stedet for professor, dr. jur. Stig Iuul, der har ønsket at trække sig tilbage, har handelsministeriet godkendt professor, dr. jur. Anders Vinding Kruse som censor i erhvervsret, og i stedet for professor, dr. phil. A. Hjorth Hald, der også har ønsket at trække sig tilbage, har handelsministeriet godkendt direktør, dr. polit. Paul Johansen som censor i statistik.

Endvidere har ministeriet godkendt direktør Vincent Petersen H.D. som censor i udenrigshandel, translator Ib E. Bailey og prokurist Poul Nissen som censorer i engelsk samt dr. phil. Alf Henriques som censor i kulturhistorie og psykologi i den forløbne eksamenstermin.

Interessefelter.

I løbet af undervisningsåret har lektor, dr. phil Hakon Stangerup holdt forelæsninger over »Hovedlinier og hovedværker i moderne engelsk kultur« (efterårssemestret) samt om »Hovedlinier og hovedværker i moderne amerikansk kultur« (forårssemestret).

Dr. phil. Holger Brøndsted forelæste i efterårssemestret over »Cervantes og hans samtid« og i forårssemestret over »Spaniens gyldne tidsalder«.

Lektor, mag. art. Asger Langkjær har i efterårs- og forårssemestret holdt forelæsninger over Erhvervspsykologi og moderne tænkning.

Docent, dr. phil. Aage Aagesen holdt i efterårssemestret forelæsninger over »Sydamerikanske problemer« og om »Energikildernes geografi« og i forårssemestret over »Samfærdselsgeografi«.

Frie forelæsninger, gæster og studierejser.

Professor Julius Hirsch forelæste den 14. september over »Økonomisk planlægning og fremtidsperspektiver på kortere og længere sigt« og den 15. september over »Verdensmarkedernes strukturforandring«.

Den 19. september forelæste professor i finansret og finansvidenskab, jur. dr. Carsten Welinder, Lund, over »Problemer omkring den skatteretlige behandling af afskrivning, varelager vurdering o.l.« og den 20. september over »Hovedtendenser i skattelovgivningens indstilling til erhvervslivet«. Til sidstnævnte forelæsning var en kreds, der måtte formodes at være særligt interesseret, inviteret.

Dr. Haya de la Torre holdt den 20. september et foredrag på spansk

om »La Unidad de Latino o Indoamerica« og den 22. september på engelsk et foredrag om »The Americans and their Economic Physiognomies«.

Torsdag den 29. september besøgte højskolen af den irske professor Johan Busteed, Cork, der ønskede at blive orienteret om vore studier.

Fire af Tietgenskolens lærere fulgte den 6. oktober undervisningen på Handelshøjskolens korrespondentstudium for at blive orienteret om, hvorledes undervisningen var lagt an.

Professor Schairer, USA, besøgte Handelshøjskolen i tiden 6. til 11. oktober. Hans opgave var at undersøge udvekslings- og gensidige uddannelsesmuligheder for unge vesteuropæere og amerikanere.

Professor G. Soloveytchik fra London forelæste den 8. november over »American Problems and Prospects«.

Tyve finske handelshøjskolestuderende besøgte den 14. november Handelshøjskolen.

Professor Troels Fink og lektor Reske-Nielsen deltog den 6. januar i et møde med ledelsen af Handelshøjskolens presseforskning.

Den 13. januar aflagde dr. Sune Carlsson, tidligere professor ved Handelshögskolan i Stockholm, et besøg på Handelshøjskolen og gav en fremstilling af sin virksomhed under FN i New York.

Professor Børge Barfod holdt i april 3 dobbeltforelæsninger om »Den organiserede forbrugerkredit i økonomisk belysning«.

Der blev den 18. maj afholdt et foredrag på foranstaltning af Det Ibero-Amerikanske Institut af dr. Gabriel Rosado om »Spor af Menendez Pelayos tænkning i relation til generationen 1898«.

Tilskud.

I 1955/56 modtog Handelshøjskolen et statstilskud til driften på kr. 612.068 og til særlige forskningsopgaver kr. 16.500, hvoraf kr. 14.496,60 samt kr. 3.000 af saldoen fra i fjor, der var på kr. 3.442, er anvendt i 1955/56, fra Københavns kommune (til Handelshøjskolens sprogundervisning) kr. 20.000, fra Frederiksberg kommune (til interessefeltet kulturhistorie) kr. 11.700.

Nicolai H. Knudtzons legat har bevilget kr. 3.000 (modtaget gennem Grosserer-Societetets Komité) og papirhandler Adolf Levison og Hustrus legat kr. 550 til Handelshøjskolens drift.

Fra Berlingske Tidende er indgået 2. rate på kr. 15.000 af en treårig bevilling til presseforskningen og fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer 1. rate på kr. 4.000 af en 3-årig bevilling til forskning på området skatteret. Fra Dansk Salgs- og Reklameforening er indgået det faste årlige tilskud på kr. 600 til anskaffelse af salgs- og reklamelitteratur. Endelig har den spanske legation bevilget kr. 1.000 til anskaffelse af spansk litteratur i det Ibero-amerikanske institut.

Otto Mønstedts Fond har til studier ved Handelshøjskolen bevilget ialt kr. 23.300 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Hans Carsten Andreasen	kr. 500
Niels Peder Bobek	» 500
Erling Dynesen Brask	» 500
Laurids Ebbesen	» 800
Jens Christian Fogh	» 1.200
Kurt Frellesen	» 500
Ole Friis	» 300
Aage Hansen	» 1.200
Henrik Hansen	» 600
Svend Børge Karlsen	» 800
Flemming Klöcker-Larsen	» 800
Hans Erik Bjerring Larsen	» 300
Christian Mosegaard Nielsen	» 800
Jørgen Bagenkop Nielsen	» 300
Lilian Inger Nielsen	» 1.000
Torben Nielsen	» 600
Kenneth Petersen	» 400
Herluf Rasmussen	» 800
Palle Frants Smidt	» 500

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Ruth Karen Andersen	kr. 400
Lisbeth Gerhardt-Rasmussen	» 400
Anne Lise Gjerstrup	» 400
Inger Margrethe Godvin	» 800
Aase Gredal	» 400
Aage Jensen Guldbrandsen	» 400
Merete Halberg	» 400
Maud Heinesen	» 1.000
Lise Horsfeld Jacobsen	» 600
Birgit Johansen	» 400
Elsebeth Kalmeyer	» 1.200
Margrethe Kampp	» 400
Liza Klöcker-Larsen	» 400
Erna Marie Koschmieder	» 400
Else Kristensen	» 400
Aage Gisselbæk Lauritsen	» 800
Karen Marie Lindholt	» 600

Merete Sonne	»	600
Anna Katherine Sørensen	»	500
Anne Thorup	»	400

Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond har til studier ved Handelshøjskolen bevilget ialt kr. 6.700 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Oscar Geismar Haarder	kr.	500
Børge Kjærsgaard Jensen	»	500
Erik Johansen	»	600
Knud Otto Jørgensen	»	400
Flemming Klöcker-Larsen	»	400
Preben Lauritsen	»	500
Jørgen Bagenkop Nielsen	»	600

Under de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Regnskabsvæsen:

Erik Ardal	kr.	400
------------------	-----	-----

Salgsorganisation og reklame:

Poul Melchior Kierk	kr.	500
---------------------------	-----	-----

Udenrigshandel:

Leif Marius Petersen	kr.	300
----------------------------	-----	-----

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Solveig Christiansen	kr.	300
Else Gjørulf-Larsen	»	400
Hanne Birgit Jepsen	»	500
Zire Hannah Klüver	»	300
Liza Klöcker-Larsen	»	500

Firmaet Evers & Co.s Studiefond har bevilget kr. 6.000 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Holger Bernt Bjarnt	kr.	800
Erling Dynesen Brask	»	800
Kurt Frellesen	»	400
Ole Friis	»	400
Niels Henning Hanager	»	500
Aage Hansen	»	400
Flemming Klöcker-Larsen	»	400
Lilian Inger Nielsen	»	500
Kenneth Petersen	»	500

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Aage Jensen Guldbrandtsen	kr.	500
Else Boye Larsen	»	800

Stipendieforeningen Studenternes Venner har bevilget kr. 2.000 til nedenstående studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Laurids Ebbesen	kr.	1.000
Henning Hallarth	»	1.000

Garvermester C. W. Gerickes Legat har bevilget kr. 1.400 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Holger Bernt Bjarnt	kr.	200
Erling Dynesen Brask	»	200
Niels Henning Hanager	»	200
Lilian Inger Nielsen	»	200

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Tove Poulsen	kr.	200
Merete Sonne	»	200
Anna Katherine Sørensen	»	200

Julius Skrikes Stiftelse har bevilget kr. 2.000 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Carl Mogens Friis	kr.	500
Svend Hartmann	»	500
Erik Johansen	»	500

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Liza Klöcker-Larsen	kr.	500
---------------------------	-----	-----

Krista og Viggo Petersens Fond har bevilget kr. 8.000 til følgende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Ole Friis	kr.	400
Oscar Geismar Haarder	»	600
Erik Johansen	»	400
Jørgen Bagenkop Nielsen	»	400
P. E. Wendelboe Nielsen	»	600
Kenneth Petersen	»	400
Hans Brodal Rasmussen	»	600

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Grethe Gyda Hansen ..... kr. 600

Til studier i Holland:

Christian Riis Høm ..... kr. 2.000

Til studier i U.S.A.:

Hans Juel Jensen ..... kr. 2.000

Vera og Carl Johan Michaelsens Legat har bevilget Ole Berthelsen kr. 1.000 til studier i U. S. A.

Nicolai Lachmann's og Johanne Lachmann's Legat har bevilget Torben Nielsen under det almene erhvervsøkonomiske studium kr. 1.000.

Kommunelæge Vilh. Chr. Eilschou Holms Legat tildeltes:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Aage Hansen ..... kr. 500
 Thorbjørn Meyer ..... » 500

Ungdommens Uddannelsesfond har i 1955 bevilget kr. 9.700 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Walter Jørgensen ..... kr. 1.200
 Christian Mosegaard Nielsen ..... » 600
 Palle Smidt ..... » 600
 Erwin Thomsen ..... » 300

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Karen Bjerrum ..... kr. 600
 Merete Halberg ..... » 600
 Maud Heinesen ..... » 800
 Ingeborg Marianne Hemmersam ..... » 300
 Hanne Hvetbo ..... » 600
 Margrethe Kampp ..... » 600
 Kirsten Løchte-Jensen ..... » 700
 Aase Lauritsen ..... » 300
 Anne Munk-Madsen ..... » 800
 Inger Margrethe Olsen ..... » 1.000
 Tove Poulsen ..... » 400
 Ulla Poulsen ..... » 300

I 1956 blev der af *Ungdommens Uddannelsesfond* bevilget kr. 39.600 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Kurt Frellesen	kr. 1.800
Carl Mogens Friis	» 800
Ole Friis	» 1.800
Niels Henning Hanager	» 1.800
Jørgen Dam Hansen	» 800
Svend Erik Hartmann	» 800
Knud Otto Jørgensen	» 800
Hans Erik Bjerring Larsen	» 1.200
Thorbjørn Meyer	» 800
Lilian Inger Nielsen	» 1.800
Jørgen Bagenkop Nielsen	» 1.800
Poul E. Wendelbo Nielsen	» 800
Kenneth Petersen	» 1.800
Hans Brodal Rasmussen	» 800
Karl Erik Ravn	» 800
Palle Frantz Smidt	» 1.800

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Karen Bjerrum	kr. 1.800
Ingrid Gurli Bonnez	» 800
Else Gjørulf-Larsen	» 800
Åge Jensen Guldbrandtsen	» 2.000
Merete Halberg	» 1.800
Grethe Gyda Hansen	» 600
Hanne Fischer Hansen	» 800
Hanne Hvetbo	» 1.800
Rigmor Kirstine Hyldig	» 800
Inger Jacobsen	» 800
Kirsten Løchte-Jensen	» 1.800
Inger Margrethe Olsen	» 2.000
Tove Poulsen	» 1.800
Anna Katherine Sørensen	» 1.800

Grosserer M. Jacobsens Legat har bevilget nedenstående beløb:

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Inger Jacobsen	kr. 250
Tove Poulsen	» 250

Undervisningsministeriet har til middagslegater i skoleåret 1955/56 bevilget kr. 4.740 til Handelshøjskolens dagstuderende.

G. E. C. Gads Forlag har bevilget kr. 6.000 til nedenstående studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Ole Krogsgaard ..... kr. 3.000

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Anne Munk-Madsen ..... kr. 3.000

»Grosserer Laurits Svendsens Legat oprettet af hans datter, fru Laura Dreyer« har bevilget kr. 3.500 til nedenstående studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Herluf Rasmussen ..... kr. 2.000

Under de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Regnskabsvæsen:

Palle Helmer Petersen ..... kr. 1.000

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Margrethe Kampp ..... kr. 500

Egmont H. Petersens Legat har bevilget kr. 5.000 til fripladser til nedenstående studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Peter Bruun ..... kr. 500

Laurids Ebbesen ..... » 500

Niels Henning Hanager ..... » 500

Frede Christensen Højgaard ..... » 500

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Grete Anker-Møller ..... kr. 600

Bente Marie Lerche Hansen ..... » 600

Inger Lindberg ..... » 600

Ina Windeløv Nielsen ..... » 600

Ingrid Mona Risager-Jørgensen ..... » 600

Studiefonden.

I det forløbne år er bevilget kr. 6.500 af fonden til studerende.

Lokaler.

Handelshøjskolen har ligesom tidligere år stillet et antal lokaler til rådighed for handelsministeriet til afholdelse af den teoretiske og prak-

tiske del af revisoreksamen samt til afholdelse af ejendomsmæglereksamen. Desuden stilledes lokaler til rådighed for Stenografisk Selskabs stenografilærereksamen i juni og for handelsministeriets feriekursus for handels-skolelærere i juli og august.

Fra oktober til februar har Handelshøjskolen stillet lokaler til rådighed for Tandlægehøjskolen til afholdelse af en del af højskolens forprøvekursus i sprog.

Fredag den 1. juni og lørdag den 2. juni blev der på skolen afholdt en Nordisk Reklamebureaukongres. Kongressen afholdtes af Nordisk Reklamebureau Forbund, der omfatter de autoriserede reklamebureauers foreninger i de 4 nordiske lande.

Endvidere har det af cand mag. frk. Ingeborg Stemann ledede feriekursus for udlændinge, der afholdes hvert år i august måned, lånt et antal klasser og auditorier.

Handelshøjskolen stillede i tiden 22.—25. august 1955 lokaler til rådighed for en international personalebladskonference.

Udgivervirksomheden.

Følgende skrifter er udgivet i årets løb:

Skriftrækkerne.

Skriftrække A:

4. VII. Palle Hansen: Vurderings- og kalkulationsprincipper. 2. udg., 191 s., 1950. Fotogr. optryk 1955.
9. P. Nyboe Andersen: Udenrigsøkonomi. 292 s. 1955.

Skriftrække B:

15. P. Nørregaard Rasmussen: Studies in inter-sectoral relations. 217 s. 1956.

Skriftrække C:

7. Palle Hansen: Den moderne resultatanalyse. 90 s. 1950. Fotogr. optryk 1956.

Skriftrække F:

18. Ulf Kjær-Hansen: Danske jubilæumsskrifter. 206 s. 1955.
19. Peter Olufsen: Diplomstudiet i salgsorganisation og reklame 1930—55. 120 s. 1955.
20. Erik Kjeld Olsen: Moderne omkostningsfordeling. 108 s. 1956.

Hæfter til sprogundervisningen:

5. Merkantile engelske tekster II. 2. udg. 1949. Fotogr. optryk.
7. Merkantile engelske tekster III. 3. opl. 1956.

Biblioteket.

Biblioteket har været åbent daglig kl. 10—21 (lørdag 10—18), i juni og august dog 10—18 og i juli 13—15.

Tilvæksten har været 1540 bind (bøger: 665 bd. (deraf 377 i udveksling eller som gave), tidsskrifter: 875 bd.). Der er udskilt 82 bd., således at nettotilvæksten er 1458 bd., der fylder 28 m. I alt er bibliotekets bogbestand 26.468 bind eller 776 m. — Antallet af løbende periodica er 628 (deraf 155 i abonnement, resten i udveksling eller som gave).

Biblioteket har enten på grundlag af vore skriftserier eller Erhvervsøkonomisk Tidsskrift eller Det Danske Marked bytteforbindelser med 64 inden- og udenlandske institutioner.

Foruden lærere og institutternes personale har biblioteket haft 911 lånere, der fordeler sig således: Det almene erhvervsøkonomiske studium 196, specialstudierne 353 (1. del uden valg af speciale 69, bankvæsen 1, forsikring 2, regnskabsvæsen 140, revision 11, salgsorganisation og reklame 87, udenrigshandel 43), andre studerende 20, udenforstående 342 (deraf 44 danske og 6 udenlandske biblioteker). — Antallet af hjemlån har været 6466, der fordeler sig således: lærere og institutter 559, studerende 4820, udenforstående 1087 (deraf 232 til danske og 10 til udenlandske biblioteker). Til brug på læsesalen er fra magasinerne fremtaget 12.883 bd., hvortil kommer benyttelsen af de bøger og tidsskrifter, som er anbragt på læsesalen.

Biblioteket virker i nært samarbejde med landets øvrige biblioteksvæsen. Således offentliggøres den udenlandske tilvækst i den af rigsbibliotekaren udgivne Accessionskatalog.

Bibliotekets annuum har været 17.000 kr. Dertil kommer Dansk Salgs- og Reklameforbunds årlige tilskud på 600 kr.

Bibliotekar Knud Larsen har holdt forelæsninger om biblioteksbenyttelse for 1. års studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Biblioteket er ved bibliotekar Per Boesen repræsenteret i et udvalg til koordinering af bestanden af økonomiske tidsskrifter og af et tilsvarende udvalg for psykologisk litteratur i københavnske forskningsbiblioteker.

I marts måned var bibliotekar Per Boesen på studierejse til Bibliothek des Instituts für Welthandel an der Universität Kiel.

Udvalget for Reklamebiblioteket afholdt sit årlige møde den 15. juni. Denne afdeling af biblioteket tæller 1368 bind.

Biblioteket har modtaget gaver fra:

Amerikas Forenede Staters Ambassade	Bank of England, London
Amsterdamsche Bank, Amsterdam	Bank of Japan, Tokyo
Arbejds- og Socialministeriet	Belgiens Ambassade
Arbejdsmarkedskommissionen	Bergens Børs, Bergen
Australian Wool Bureau, Melbourne	Det Berlinske Officin A/S
Bank Deutscher Länder, Frankfurt a. M.	Canada, Department of Justice, Ottawa

- Central Bank of the Philippines, Manila
 The China News, Taipei, Taiwan
 Direktør, cand. merc. Hans C. Christiansen
- Conseil central de l'économie et conseils professionnels, Bruxelles
- Danmarks Institut for Udvæksling af Videnskabelige Publikationer
- Danmarks Nationalbank
- Danmarks Tekniske Bibliotek
- Dansk Arbejdsgiverforening
- Dansk Esso A/S
- Dansk Købmandsinstitut
- Dansk Personalebladsforening
- Dansk Rationaliseringsforening
- Dansk Salgs- og Reklameforbund
- Dansk Skrædderforbund
- Dansk Standardiseringsråd
- Dansk Teknisk Oplysningstjeneste
- Danske Bankers Fællesrepræsentation
- De Danske Handelsforeningers Fællesorganisation
- De Danske Mejeriers Fællesorganisation
- Den Danske Nationale Komité under Det Internationale Handelskammer
- Danske Salgslederers Fællesråd
- Det Danske Udvalg for Nordens Handels- og Bankkursus
- Erhvervenes Skattesekretariat
- Erhvervsarkivet i Århus
- European Coal and Steel Community, Strasbourg
- Professor James S. Farley, University of Wisconsin, Wis.
- Finlands Bank, Helsingfors
- A/S Fisker & Nielsen
- Ford Motor Co. A/S
- Foreningen af Statsautoriserede Revisorer
- Forsikringsrådet
- G. E. C. Gads Forlag og Boghandel
- Docent, arkitekt Gjerløv-Knudsen
- Gold Coast, Ministry of Trade and Commerce, Accra
- Den Grafiske Højskole
- Grosserer-Societetets Komité
- Gutenberghus Ugebladene
- Professor, dr. phil. Anders Hald
- Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv, Bibliothek, Hamburg
- Handelsministeriets Bibliotek
- Handelsministeriets Produktivitetsudvalg
- Handelns Arbetsgivareorganisation, Stockholm
- Biblioteksdirektør Robert L. Hansen
- Helsingfors, Universitetet, Helsingfors
- Professor, dr. Julius Hirsch, New York
- Humanistiska Biblioteket, Stockholm
- Indkøbscentralen
- Industrie- und Handelskammer, Saarbrücken
- Industrierrådet
- Ingeniørsammenslutningen
- Institut für Raumforschung, Bonn
- The International Wool Secretariat, London
- Statsautoriseret revisor, cand. merc. H. Hjernø Jeppesen
- Johns Hopkins University, Baltimore, Md.
- Det Kgl. Bibliotek
- Kontoret for Mejeristatistik
- Bankfuldmægtig Børge Hove Kristensen H.D.
- Kungl. Biblioteket, Stockholm
- Københavns Almindelige Boligselskab
- Københavns Kommune, Administrationskommissionen
- Københavns Kommune, Stadsingeniørens Direktorat
- Københavns Rotary Club
- Københavns Telefon A/S
- Landsorganisationen i Sverige, Stockholm
- Library of Congress, Wash. D.C.
- Magasin du Nord
- Motorsagens Oplysningsråd
- John Carter Murphy, Cichago, Ill.
- Inspektør Poul Müller, Statens Pædagogiske Studiesamling
- Direktør, lektor Kristian Møller
- National Kasseapparater, Emilius Møller
- Norge, Utenriksdepartementets Bibliotek, Oslo
- Norsk Produktivitetsinstitut, Oslo
- Organisation for European Economic Co-operation. European Productivity Agency, Paris
- Politiken
- Princeton University, Princeton, N.J.
- Provinshandelskammeret
- Direktør W. Reinhard H.D.
- Rotterdamsche Bank, Amsterdam
- Slagelse Handelsstandsforening

Socialministeriet
 Sparekassen for København og Omegn
 Statens Bibliotekstilsyn, Oplysnings-
 kontoret
 Statens Rasjonaliseringsdirektorat, Oslo
 Statens Trykningskontor
 Det Statistiske Departements Bibliotek
 Svenska Arbetsgivareforeningen,
 Stockholm
 Svenska Handelsarbetareforbundet,
 Stockholm
 Svenska Handelsbanken, Stockholm
 Svenska Tidningsutgivareforeningen,
 Stockholm

Tjänstemännens Centralorganisation,
 Stockholm
 Udenrigsministeriet
 Einar A. Udnæs, Oslo
 United Nations. Economic Commission
 for Europe, Geneva
 United Nations. UNESCO. South Asia
 Science Co-operation Office,
 New Delhi
 Universitetets Socialøkonomiske Institutt,
 Oslo
 Universitetsbiblioteket, Uppsala
 Weber & Sørensen Reklamebureau
 Wezäta A.B., Göteborg
 Direktør, cand. polit. Viggo Villadsen

B a n k i n s t i t u t t e t .

Instituttet har i det forløbne år som sædvanlig tjent som laboratoruim for de bankstuderende, der i vid udstrækning har benyttet sig af instituttets samlinger og håndbibliotek. Desuden har instituttet i et vist omfang været andre studerende ved Handelshøjskolen og provinsbankfolk behjælpelig med litteratur- og anden faglig vejledning.

Arbejdet med udarbejdelsen af en samlet oversigt over førende penge- og kapitalmarkeder til brug for de studerende ved bankstudiet er blevet fortsat i årets løb.

Udover de af afgangsholdet udarbejdede studiekredsopgaver er instituttets samlinger i det forløbne år forøget med de sidste regnskaber og årsberetninger fra danske og udenlandske penge- og kreditinstitutioner samt forskellige løbende publikationer af økonomisk og bankteknisk art. Også håndbiblioteket er blevet forøget med nye bøger, deraf flere som gave.

For de studerende ved bankstudiet arrangerede instituttet i foråret 1956 en 2-dages studietur til Göteborg med besøg hos de derværende banker og Bankmannasällskapet i Göteborg.

Instituttet har i det forløbne år stået under ledelse af direktør for Danske Bankers Fællesrepræsentation, lektor, cand. polit. Kristian Møller. Som fast assistent har fungeret Børge Andersen H.D.

E k s p o r t i n s t i t u t t e t .

Eksportinstituttets arbejde omfatter dels undersøgelsesvirksomhed inden for udenrigsøkonomiens område, dels laboratorievirksomhed hovedsagelig for de studerende under specialstudiet »Udenrigshandel«.

I. Undersøgelsesvirksomhed.

1. *Udenrigshandelens finansiering.* Til brug for undervisningen er der foretaget en undersøgelse vedrørende de nyere former, der bliver anvendt

i udenrigshandelens finansiering, herunder den amerikanske import factoring og formerne for finansiering af den mellem- og langfristede eksport i Tyskland.

2. *Råvaremarkedet*. Instituttets assistent, cand. polit. Lauge Stetting, har skrevet udkast til nogle afsnit af et kompendium om råvarernes markedsøkonomi, som det er hensigten at bruge som lærebog for de udenrigshandelsstuderende. Selv om det ikke er tanken i dette kompendium at gennemgå råvarehandelens institutionelle forhold i detaljer, er det nødvendigt at komme ind på de væsentligste træk i den moderne råvarehandels struktur. Det har derfor været en fordel, at Instituttets assistent i beretningsåret har kunnet bruge nogle uger af en 3 måneders studierejse til at sætte sig ind i nogle af råvarehandelens praktiske problemer i England. Han har her ved besøg på stedet kunnet studere auktionernes og børsernes organisation og praktiske virkemåde. Han har haft lejlighed til at drøfte råvarehandelens efterkrigstidsproblemer med handelens folk og med embedsmænd i en række internationale institutioner som Hvederådet, Sukkerrådet, Uldsekretariatet, Teseekretariatet og Studiegruppen for gummi. Endelig har assistenten under studieopholdet kunnet sætte sig ind i det statistiske kildemateriale vedrørende råvarehandelen. Det er planen, at kompendiet om råvarernes markedsøkonomi skal være færdigskrevet omkring nytår.

3. *Andre emner*. Den i forrige beretning omtalte rapport om markedsundersøgelsens metoder i U.S.A., som dr. Lando har været medredaktør af og bidrager til, er under udgivelse.

II. *Laboratorievirksomhed.*

1. *Vejledning af de studerende* tager først og fremmest sigte på at anvise dem egnet kildemateriale til brug for studiekredsopgaverne. Man er dem til samme formål tillige behjælpelig med fremskaffelse af oplysninger om praktiske erhvervsforhold. Endvidere giver man de studerende vejledning med hensyn til tilrettelæggelsen og arbejdet i læsekrederne.

Også andre af Handelshøjskolens studerende og navnlig HA-studerende benytter sig af Instituttets vejledning ved udarbejdelsen af studiekredsopgaver.

2. *Læsekrede*. Denne opdeling af de studerende i studiegrupper kaldt læsekrede har vist sig at være en nyttig foranstaltning for de aftenstuderende, der kun har deres fritid til rådighed for studierne. Igennem gensidig hjælp udnyttes den knappe tid mere effektivt end under den enkelte isolerede arbejde.

I læsekrederne, der består af 3—5 medlemmer, gennemdrøftes det på tryk tilgængelige læsestof og de under forelæsningerne og studiekrederne

fremdragne problemer af særlig eller aktuel karakter. Som studiegrupper får læsekredsene tillige til opgave i fællesskab at behandle visse nærmere opgivne emner.

Som første øvelse får de studerende allerede i 6. semester lejlighed til under en lærers vejledning at øve sig i, i samtaleform kun støttet til noter, at behandle emner, der har tilknytning til det under forelæsningerne gennemgåede stof. Blandt de således afholdte øvelser blev følgende emner drøftet:

Nordisk økonomisk samarbejde.

Strukturændringer i råvarehandelens organisation.

Fragtraternes bestemmelse.

Sammenligning mellem effektive priser og terminspriser for råvarer talmæssigt belyst for en konkret vare, f. eks. uld.

I de efterfølgende semestre fortsættes disse læsekredsøvelser på den måde, at læsekredsene som team undersøger bestemte emner, som de samarbejder til et systematisk hele. Resultaterne af disse undersøgelser, der fremlægges i form af korte indlæg, bliver derefter gennemgået af det samlede hold. I det forløbne studieår behandlede man således følgende emner:

Samhandel og clearingssamkvetmet mellem østbloklandene.

U.S.A.'s eksportfremmende foranstaltninger.

Muligheder for kapitalinvestering i Østasien.

U.S.A.'s kapitalinvesteringer i den britiske eksportindustri efter anden verdenskrig.

Sovjets industripotential med særligt henblik på eksporten.

En kritisk bedømmelse af den britiske udstilling som eksportfremmende foranstaltning.

3. *Virksomhedsbesøg.* Virksomhedsbesøg er et nyttigt supplement til den teoretiske undervisning. De tjener dels til at give de studerende lejlighed til med erhvervenes udøvere at drøfte problemer, som de støder på i det teoretiske lærestof såvel som i deres eget praktiske virke. Nyttenvirkningen af disse besøg søges forøget ved at formå praktikerne til ved hjælp af praktiske tilfælde (»cases«) at delagtiggøre de studerende i de af virksomhederne indhøstede erfaringer. Besøgene lægges til virksomheder, der har tilknytning til udenrigshandel.

Der blev i årets løb aflagt besøg i følgende danske virksomheder:

DANFOSS, Nordborg, Als,

A/S NIRO ATOMIZER, København,

ZEUTHEN & AAGAARD A/S, København.

Danfoss. På Danfoss fik vi lejlighed til at stifte bekendskab med et

af den danske industris mest moderne foretagender. Vore ciceroner, ingeniør J. Mølgaard, sekretær M. Ramlau-Hansen samt afdelingschef F. Vekerman skyede ikke nogen møje for at gøre vort besøg yderst udbytterigt. Mange af de problemer af produktions- og afsætningsøkonomisk art, vi sysler med i undervisningen, blev bl. a. ved hjælp af eksempler levendegjort for os.

A/S Niro Atomizer. Niro Atomizer er et ingeniør- og handelsforetagende, som praktisk taget har hele sit afsætningsområde på udenlandske aftagermarkeder. Foretagendet har derfor knyttet datterselskaber til sig i New York, London, Paris, Milano og São Paulo, medens det i 30 andre lande arbejder ved hjælp af agenter og licenshavere.

Niro Atomizer's produktion omfatter individuelle »helindustrielle« og standardiserede »halvindustrielle« spray-tørringsanlæg samt ekstraktions- og inddampningsanlæg. Desuden fremstilles laboratoriespray-anlæg med universiteter, tekniske højskoler og fabrikker som aftagere. Disse laboratorieanlæg danner ligesom modeller en salgsfremmende forløber for de industrielle anlæg.

Foretagendet er ikke selv fabrikant. Det lader gennem sin indkøbsafdeling anlæggenes enkelte dele fremstille på maskinfabrikker, der har specialiseret sig i den pågældende produktionsgren. Et sådant underleverandørarrangement har vist sig at rumme visse fordele frem for egen fabrikation. Niro foretager dog indkøb af råmaterialer, navnlig dem, der har lang leveringstid, såsom rustfrie plader og rør, ligesom selskabet i stor udstrækning må finansiere arbejdet hos sine leverandører.

En betydelig interesse knytter sig også til Niro's salgsorganisation i aftagerlandene såvel som til licensarrangementerne på de vanskeligt tilgængelige markeder. Moderfirmaets samarbejde med datterselskaberne og licenshaverne former sig som en teknisk og kommerciel integration. Der-til kommer et omfattende team-work, hvad både konstruktionerne og undersøgelser af muligheder for tørringsmetodernes anvendelse over for nye produkter angår.

Det var takket være direktør Harry Larsen, der var assisteret af sekretær Sven Wilde, at vi fik lejlighed til at stifte bekendskab med denne form for dansk industrieksport. I den drøftelse, der fulgte oven på direktør Harry Larsens redegørelse, blev mange aktuelle afsætnings- og finansieringsproblemer, der knytter sig til eksport på »entreprenørbasis«, fremdraget og uddybet.

Zeuthen & Aagaard A/S. For dette besøg havde firmaets reklamechef G. Mynster lagt følgende program:

1. Gennemgang af firmaets produkter ved salgscheferne Gunnar Elgård og Mogens Frank samt fuldmægtig Legind.

2. Kort redegørelse for hjemmemarkedssalgets organisation ved salgshoved Mogens Frank.
3. Gennemgang af eksportorganisationen hjemme og ude ved fuldmægtig Poul Andersen.

Under afsætningsorganisationen blev spørgsmålet om hjemmemarkedets betydning som støtte for eksporten drøftet. Endvidere diskuterede man de bedst egnede salgformer for kontormaskiner, især spørgsmålet butikssalg contra direkte salg ved opsøgning og bearbejdning af kunderne.

Også dette firmas salg falder i langt overvejende grad på eksporten, hvorved hjemmemarkedet på forhånd benyttes til afprøvning af den pågældende maskines formålstjenlighed. Zeuthen & Aagaard tilsigter en spredning af afsætningen. Dette må anses for en forebyggende foranstaltning i betragtning af de ustabile forhold, der præger eksporten af i dag. Der lægges megen vægt på markedstilpasning og den personlige kontakt med såvel firmaets repræsentanter som dets kunder på aftagermarkederne. Der gjordes rede for den interne del af sales promotion, der baseres på bulletin-formen med en tredeling i »management-bulletin«, »technical bulletin« og »service manual«.

Af interesse var det endelig at få kendskab til den måde, hvorpå de ca. 70 aftagermarkeders tarv varetages af firmaets eksportsalgshoveder.

Den britiske udstilling. I tilknytning til forelæsningserne om eksportens organisationer aflagde de studerende på 7. semester et besøg på Den britiske udstilling i Forum og Tivoli. Vi drøftede forskellige propaganda-problemer med enkelte af udstillerne og gjorde selve udstillingen til genstand for en læsekredsøvelse (se under læsekredse).

Desuden blev nedennævnte svenske virksomheder besøgt:

A/B CEMENTA, Malmö,
 A/B LANDSVERK, Landskrona,
 A/B SKÅNSKA ÄTTIKFABRIKEN, Perstorp.

A/B CEMENTA. Under forsæde af direktør Slettengren, der ved sin side havde eksportdirektør Herlin og chefen for den økonomisk-statistiske afdeling, civilekonom Torsten Carlson, samledes afgangsholdet på studiet »Udenrigshandel« til et timelangt møde i Cementa's konferencsal. Drøftelserne kom til at spænde over et meget omfattende emneområde. Efter en kort redegørelse for den svenske cementindustri udvikling og nuværende stand samt for Cementa's tilblivelse gav vore værter os et indblik i produktionens igangværende koncentration og rationalisering. Man kom ind på transportproblemet som udslagsgivende faktor, man påviste nødvendigheden af distributionens decentralisering gennem oprettelsen af de-

poter, og i tilslutning hertil blev også ba/bu-spørgsmålet (bags contra bulk) diskuteret.

Efter en orienterende udredning af Cementa's rolle som salgscentral og af dets afsætningsorganisation på hjemmemarkedet gav direktør Herlin en fremstilling af Cementa's eksport, der nærmest må betragtes som afløb for en marginalproduktion på ca. 25 %, der er nødvendig for at kunne dække hjemmemarkedets spidsbehov. Under disse forudsætninger er det vanskeligt at etablere faste aftagermarkeder med regelmæssige forsyninger, hvilket præger salgsstrukturen i eksporthandelen. Man kom endelig ind på finansieringsformerne under skiftende afsætningskonjunkturer.

Besøget afsluttedes med en rundgang på Limhamn-værket, hvorved man fik et indblik i fabrikkens produktionsteknik og -økonomi.

A/B Landsverk. Besøget på denne virksomhed kom i stand på foranledning og under medvirken af den danske konsul i Landskrona, direktør Arvid Friberg.

Efter en indledende orientering over virksomhedens tilblivelse og organisation, der blev givet af Landsverk's adm. direktør, konsul A. Janson, foretog vi under eksportchefen, civilingeniør Johan von Krogh, der var bistået af værksingeniør Bodin, en rundgang på værket, hvilket gav os et indblik i en gren af den svenske sværindustri og dens formåen af i dag. Den organisatoriske sammenkædning af produkternes enkelte tilvirkningsstadier viste os, hvilken driftsøkonomisk logik der lå til grund for produktionsprocessens gnidningsløse flugt.

Foruden tanks til den svenske hær fremstiller Landsverk tunge produkter, hvoraf gravemaskinerne, hvis tilvirkning sker på samlebånd, er de vigtigste. Endvidere fremstilles kraner, centrifuger, presser til sukkerindustrien, gasbeholdere, brokonstruktioner og lignende; desuden aggregater til forbrændingsanlæg og cementfabrikker, hvorunder der bl. a. finder et teknisk samarbejde sted med danske virksomheder.

Landsverk's eksport er af nyere dato, men andrager allerede 20 % af omsætningen, og det er især gravemaskiner, der eksporteres. Civilingeniør von Krog gav os en levende skildring af den konkurrence, man mødte på aftagermarkederne, hvoraf den stærkeste kom fra U.S.A. Han omtalte de forskellige midler, man benyttede i konkurrencekampen, og påpegede navnlig specialiseringens betydning ved eksempler hentet fra forskellige aftagermarkeder. Desuden fik vi et indblik i alle de hindringer af handelspolitisk, markedsøkonomisk og finansiel art, der må overvindes, før eksporten kan komme i stand. I tilknytning til ingeniør von Krogs redegørelse drøftedes enkelte eksporttekniske problemer, såsom deltagelse i messer, udvælgelse af agenter, reklame m. m.

Besøget sluttede med et tvangfrit samvær i værkets repræsentations-

lokaler, hvorunder der blev lejlighed til yderligere drøftelse af produktionsmæssige (produktionsplanlægning efter forecast projecting-principet) og afsætningsøkonomiske spørgsmål (samarbejde med konstruktions-eksporten).

Skånska Ättikfabriken A/B. Den afsluttende ekskursion for eksamensholdet 1956 gik til Perstorp, hvor vi tilbragte et helt døgn, idet vi blev indkvarteret i virksomhedens eget hotel.

Umiddelbart efter vor ankomst gav fabrikkens salgschef, civilekonom Bertil Hedberg, os en indgående redegørelse for salgsorganisationen med særligt henblik på eksporten, der beløber sig til godt en trediedel af total-salget. Produktionen består af kemikalier og plastik med henholdsvis 40 % og 60 % af omsætningen. Medens salget på hjemmemarkedet er baseret på grossistledet, idet man benytter sig af en distriktsvis decentralisering, foregår den udenlandske afsætning for det meste gennem enforhandlere (sole agents) og lagerførende agenter. Man drøftede herved de fordele og ulemper, der knytter sig til denne afsætningsmåde, ligesom man i det hele taget søgte at komme til bunds i spørgsmålet om den bedst egnede afsætningsform for fabrikata af plastpladers karakter. Nødvendigheden af lagerbeholdning havde ført til oprettelse af egne salgsorganisationer enkelte steder, bl. a. i Singapore, Cairo, Casablanca, São Paulo og London. Endvidere blev spørgsmålet om konsignationssalg diskuteret, og i forbindelse hermed kom man også ind på aktuelle og potentielle finansieringsmetoder.

Den følgende dags formiddag benyttedes til en rundgang på fabrikkens, hvor man i forbindelse med fremvisningen af de forskellige produktionsgrene fik lejlighed til at vende tilbage til de forinden stedfundne drøftelser.

4. *Dimittenderne og Instituttet.* De senere års dimittender har årgangsvis arrangeret regelmæssige sammenkomster, som Instituttet altid har været inviteret til. Gennem dette sammenhold er der skabt en levende kontakt med dimittenderne, som har været til gensidig nytte.

Adskillige af HD-erne, der har deres virke i udlandet, har med regelmæssige mellemrum holdt Instituttet underrettet om deres indtryk, iagttagelser og erfaringer.

Instituttet har til gengæld efter bedste evne bistået HD-erne ved planlægelse af studieophold, forretningsrejser, markedsundersøgelser m. m.

5. *Instituttets samlinger.* Instituttet har i det forløbne år modtaget en række publikationer, især beretninger og rapporter fra tilsvarende institutter i andre lande, fra internationale organisationer, udenlandske banker, handelsorganisationer og regeringskontorer. Instituttets samling af studie-kredsopgaver er vokset med 110 opgaver og udgør herefter 2030 opgaver.

6. *Udlån og besøg.* Imod 1480 i 1954/55 har udlånenes antal i 1955/56 været 1520, og medens antallet af besøgende i året 1954/55 var 2655, udgjorde det i beretningsåret 2960. Blandt Institutts besøgende har der været adskillige udenlandske gæster.

III. Udenrigshandels-indeks.

Nuværende og tidligere studerende, der søger oplysninger om aktuelle udenrigsøkonomiske emner, har stort udbytte af Institutts løbende registrering af artikler i en række udenlandske tidsskrifter og dagblade. Denne registrering danner desuden et væsentligt grundlag for Institutts undersøgelsesvirksomhed. Registreringen har i beretningsåret omfattet følgende periodiske publikationer:

Aussenhandelsdienst
 Chamber of Commerce Journal
 Economist
 Export
 Financial Times
 Foreign Commerce Weekly
 Neue Zürcher Zeitung
 Norges Utenrikshandel
 The Times Review of Industry
 Wirtschaftliche Mitteilungen
 Wirtschaftsdienst

Institutts kartotek over registrerede artikler er tilgængeligt for enhver interesseret. Antallet af skrevne kort har for det forløbne år andraget ca. 6.500. Kartoteket for årene 1954/56 udgør herefter ca. 26.800 kort. Kortene fra før 1954 er arkiveret, men er stadig tilgængelige.

IV. Institutts arbejde udadtil.

Instituttet har i det forløbne studieår haft en del forespørgsler fra erhvervsvirksomheder hovedsagelig vedrørende udenrigshandelsforhold. Man har principielt kun besvaret de henvendelser, der var af mere almen eller teoretisk art, såsom spørgsmål om handelsklausuler, standardkontrakter, import- og betalingsbetingelser og lignende. Derimod kan Instituttet ikke besvare forespørgsler af konkret, praktisk karakter, da slige spørgsmål ligger uden for Institutts virksomhedsområde og kompetence.

I slutningen af marts foretog dr. Lando en studierejse til Venedig, Triest og Rijeka for at undersøge disse havnes indbyrdes betydning for Levanthandelen.

I fortsættelse heraf besøgte han forårsmessen i Zagreb og holdt i

forbindelse med besøget i Jugoslavien forelæsninger ved universiteternes økonomiske fakulteter i henholdsvis Sarajevo og Zagreb over:

*Fundamentals of Agricultural Marketing og
Some Aspects of the International Trade after the Last War.*

Samtidig var der arrangeret møder med fakulteternes lærerstab for at udveksle synspunkter med hensyn til undervisningsplaner og -metoder samt om den nyere faglitteratur og dens anvendelse i undervisningen.

Ved Ljubljana universitetets økonomiske fakultet redegjorde dr. Lando over for det samlede lærerkollegium for:

*Beziehungen und Wechselwirkungen zwischen Institut,
Seminar und Kolleg samt for
»Lesekreise« (Studiezirkel) — ein externer Behelf.*

Til disse redegørelser knyttede der sig udførlige drøftelser.

Studierejse til Østrig 29.-12. 55—8.-1. 56.

Wien.

1. *Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft. »Abteilung für Handelspolitik«.* Afdelingens leder, dr. Korzinek, gjorde rede for Bundeskammer og sin afdelings organisation, og hvorledes man tilvejebringer grundlaget for forhandlinger om handelsaftaler. Endvidere drøftedes omlægningen af den østrigske udenrigshandel efter anden verdenskrig. Man kom også ind på afviklingen af de russiske firmaer og måden, hvorpå man tilvejebragte oplysninger om de statistikløse østeuropæiske markeder.

2. *Gebrüder Beran (Plastikfabrik).* Produktionen er bygget op på det indenlandske marked for elektriske artikler af plastik. I eksporten er hovedvægten lagt på selvfremstillede ure indbygget i plastikrammer og andre artikler til reklamebrug samt solbriller. Fabrikken var samtidig underleverandør til et andet østrigsk eksportfirma.

Eksporten er spredt over hele jordkloden: solbriller til Australien og Kanada; ure bl. a. til Den nære Orient, Sydamerika, Vietnam, Hongkong, Singapore og Guldkysten (sidstnævnte sted har firmaet deltaget i en vandreudstilling, arrangeret af Bundeskammer).

3. *Carl Goldeband. Spezialfabrik für mechanische Ausrüstung elektrischer Bahnen. Elektro- und Autogenschweisswerk, Eisenkonstruktionswerkstätten.* Virksomheden var beliggende i den tidligere russiske zone og var derfor underkastet russisk kontrol, især med hensyn til eksporten. Russerne var gode aftagere til firmaets produkter, som for en del videreeksporteredes til andre østbloklande. Eksporten til vesteuropæiske lande var ofte meget besværlig, og man måtte benytte sig af omveje. Samtidig

med at man opretholder forbindelsen med østbloklandene, er eksporten mod vest allerede i god gænge.

4. *Bernhard Altmann (Trikotagefabrik)*. Wienerfabrikken er denne Kashmir-koncerns største tilvirkningssted for sweaters, veste, herresokker og stoffer. Hovedsædet er i New York, og filialvirksomheder findes desuden i San Antonio, Texas, og i Bradford, Yorkshire.

Foretagendet arbejder udelukkende på kvalitetsmarkeder og opretholder egne salgsorganisationer i de største aftagerlande.

Hallein.

5. *The Kellner-Partington Paper Pulp Co. Limited*. Virksomheden, hvis produktion omfatter grundstoffet cellulose, papir og teknisk sprit, ejes af det norske storforetagende A/S Borregaard, Sarpsborg.

Bestemmende for beliggenheden har været: træ, som hentes fra de store skove omkring Hallein; vand fra floden Salzach, som fabrikken ligger ved samt salt, der findes i de nærved liggende saltminer. Desuden var arbejdskraften let tilgængelig og billig og transportforholdene fordelagtige (gode jernbaneforbindelser til Italien, Svejts, Vesttyskland og Holland).

Den koncernledelede produktions- og eksportorganisation, celluloseansættelsesmuligheder og konkurrenceforholdene på aftagermarkederne blev indgående drøftet.

Jenbach.

6. *Jenbacher Werke*. Produktion: Dieselmotorer, kompressorer, pumper, svejseaggregater, dieselkærrer (»Jenbach-Büffel«) samt lokomotiver til tipvogne og rangerbrug.

Jenbacher Werke har udviklet sig til storvirksomhed (3000 beskæftigede) under den tyske okkupation. Eksporten er ved i stigende grad at orientere sig imod vest med Vesttyskland som hovedaftager. Italien er også blevet et godt marked, og i Brasilien dækker Jenbacher Werke 40 % af motorimporten. På oversøiske markeder, således i Sydamerika, benytter man sig af »support account«-formen.

Mange interessante spørgsmål vedrørende den aktuelle eksportsituation blev fremdraget og gennemdiskuteret.

Innsbruck.

7. *Werkstätten für Präzisionsmechanik. Gebrüder Miller, G.m.b.H.* Produktion: Finmekaniske apparater, nivelleringsinstrumenter, måleinstrumenter og slibemaskiner til brilleglas.

På grund af sin specialproduktion af høj kvalitet nød virksomheden godt af et »permanent« seller's market. I sit salgsarbejde benytter man

sig af messer og udstillinger samt af trykt propagandamateriale. Eksportorganisationen er traditionelt præget.

8. *Herrburger & Rhomberg. (Innsbrucker Spinnfabrik)*. Virksomheden, der blev grundlagt i 1795, består af 3 fabrikker — 2 spinderier i henholdsvis Wien og Dornbirn og 1 væveri i Innsbruck, som er fuldt mekaniseret.

Væveriets produkter, bomulds- og celluldsstoffer, bliver på udenlandske markeder afsat gennem agenter, som for det meste er lagerførende. Konkurrencen fra de nye kunststoffer, nylon, perlon og orlon, tvinger virksomheden til mere intensiv bearbejdelse af markederne. »Design« og personlig kontakt med detailhandelen blev der derfor lagt mest vægt på.

Adskillige aktuelle eksportorganisatoriske og finansielle spørgsmål blev drøftet.

Forsikringsinstituttet.

Instituttet har under ledelse af professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen, professor Jan Kobbernagel og cand. polit. Knud Hansen som assistent fortsat sit arbejde efter samme retningslinier som hidtil.

Assistenten har afsluttet sit arbejde om »Genforsikringsformer«, der nu foreligger i duplikeret form. Arbejdet om »Maksimaler og genforsikringsvilkår« er fortsat og ventes afsluttet om nogle få måneder. Det er dog nu hensigten, at en del af det afsluttede manuskript hertil i stedet skal indgå i et senere arbejde om »Forsikringsøkonomi og forsikringsstatistik«.

Til støtte for sin undervisning i faget: organisation og akkvisition har assistenten udarbejdet en udførlig disposition og litteraturoversigt. Endvidere har han udarbejdet første del af syllabus vedrørende faget. Begge foreligger duplikeret til brug for de studerende.

Endvidere har assistenten bearbejdet en del materiale om de former, hvorunder nyværdiforsikring er gennemført i udlandet. Med henblik på spørgsmålet om, hvorvidt der kan siges at være behov for gennemførelse af nyværdiforsikring også her i landet, har han også foretaget en driftsøkonomisk analyse af problemerne i forbindelse med bestemmelse af det tab (nemlig nedgang i kapitalværdien af alle fremtidige indtægter ÷ nedgangen i kapitalværdien af alle fremtidige udgifter), som en forsikringsbegivenhed medfører for en virksomhed. Resultaterne af disse undersøgelser vil senere fremkomme på forskellig måde.

Assistenten tilbragte i januar en uge i Paris, hvor han, inviteret af O.E.E.C., deltog i et kursus om organisationens arbejde. Han benyttede lejligheden til i de to forsikringsselskaber La Nationale og La Paternelle at føre værdifulde samtaler om de særlige genforsikringsformer, som disse selskaber har indført.

Instituttets samlinger er blevet forøget med materiale fra danske og udenlandske institutioner og selskaber, med tidsskrifter og med de opgaver, der i årets løb er skrevet af de studerende. Arbejdet med et kartotek over de 4-ugers opgaver, der blev skrevet af eksamenskandidaterne under de fem tidligere specialstudier i forsikring, er blevet afsluttet. Samlingen af disse opgaver er blevet overflyttet til instituttet. Samlingerne er i stigende omfang blevet benyttet af forsikrings- og andre studerende, af dimittenderne og af selskaberne.

De frie forelæsninger, der afholdes i samarbejde med Forsikringsforeningen, er fortsat i forårssemestret med følgende forelæsninger:

Højesteretsdommer Jørgen Trolle: Ansvarsforsikring (2 forelæsninger).

Højesteretsassagfører G. L. Chrstrup: Udviklingen inden for reglerne om ansvarsforsikring for motorkøretøjer (1 forelæsning).

Disse forelæsninger blev foruden af de studerende overværet af ca. 300 andre deltagere.

Det økonomiske Forskningsinstitut.

Cand. oecon. P. Nørregaard Rasmussen har fungeret som assistent ved instituttet indtil 1. april 1956, fra hvilket tidspunkt han udnævntes til professor i nationaløkonomi ved Københavns Universitet og således fratrådte efter 4½ års ansættelse ved instituttet.

Han afløstes af cand. oecon. Erik Johnsen, der tiltrådte 1. maj 1956.

Professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen afsluttede i efteråret 1955 arbejdet med lærebogen i »Udenrigsøkonomi«, som udkom i december.

Han var dernæst beskæftiget med en undersøgelse af de senere års økonomiske udvikling i Danmark, hvilket resulterede i artiklen »Strukturændringer i dansk økonomi«, Nationaløkonomisk Tidsskrift 1956, hefte 1—2, side 33—46.

Fra december 1955 til juli 1956 var han medlem af formandskabet af det af finansministeren nedsatte økonomiske samordningsudvalg, der i sommeren 1956 afgav betænkning under titlen »Økonomiske Samarbejdsproblemer«.

I marts 1956 holdt han efter indbydelse forelæsninger over Danmarks økonomi og dets samhandel med Tyskland i industri- og handelskamrene i Bonn, Stuttgart, Düsseldorf, Kiel og Hamborg.

Lektor, cand. polit. Bjarke Fog har afsluttet bearbejdelsen af sit manuskript til den i sidste års beretning omtalte undersøgelse over priskalkulation og prispolitik.

Derudover har han i beretningsperioden afsluttet nogle mindre arbejder:

En undersøgelse over forskellige omkostningsforhold inden for danske industriforetagender. Dette arbejde vil blive offentliggjort i Weltwirtschaftliches Archiv.

Et arbejde om Stay-out-prispolitik og dets forekomst inden for dansk erhvervsliv. Arbejdet er antaget til offentliggørelse i det i Italien udgivne tidsskrift »Metroeconomica«.

Yderligere et arbejde om kartelprisdannelsen, der vil blive offentliggjort i Journal of Industrial Economics.

Endvidere arbejder han i øjeblikket på et bidrag til det schweiziske tidsskrift »Kyklos«, der i løbet af det kommende år agter at bringe en serie artikler om konkurrenceforholdene i de forskellige europæiske lande, og hvor lektor Fog er blevet anmodet om at udarbejde oversigten for Danmarks vedkommende. Med oplysninger hertil har assistent Erik Johnsen været behjælpelig.

Desuden har lektor Fog indsamlet materiale til brug for et mindre arbejde om muligheden for at anvende den af v. Neumann-Morgenstern udarbejdede spilteori inden for pristeorien.

Da det yderligere er blevet vedtaget, at lektor Fog i samarbejde med docent, ekon. dr. Arne Rasmussen skal forestå udarbejdelsen af en ny samlet lærebog i driftsøkonomi til brug ved undervisningen til I. del af specialstudierne, er en væsentlig del af hans tid blevet anvendt til forberedelserne hertil.

Assistent, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussens undersøgelse over forbindelsen mellem erhvervene (jfr. tidligere beretninger) er blevet trykt. Den udkom i januar 1956 (under titlen »Studies in Inter-Sectoral Relations«) i Handelshøjskolens skriferække B (nr. 15) og blev den 23. februar forsvaret for den statsvidenskabelige doktorgrad ved Københavns Universitet. Ved forsvaret var dr. philos. Trygve Haavelmo og dr. polit. et oecon. F. Zeuthen officielle opponenter, mens professor, dr. polit. Jørgen Pedersen, kontorchef, cand. polit. Kjeld Bjerke og lektor, dr. phil. Arne Jensen opponerede ex auditorio. Den 2. marts 1956 konfererede det rets- og statsvidenskabelige fakultet graden.

Samtidig med at denne afhandling i løbet af efteråret 1955 blev besørget gennem trykken, var Nørregaard Rasmussen behjælpelig ved trykningen af professor Nyboe Andersens bog om udenrigsøkonomi. Der blev herunder udarbejdet litteraturliste, ligesom der — på samme måde som for disputatsen — blev udarbejdet et stikordsregister.

Nørregaard Rasmussen arbejdede endvidere sammen med professor Nyboe Andersen på en undersøgelse af økonomisk vækst i Danmark fra århundredskiftet til i dag, ligesom han har revideret — og i vidt omfang omskrevet — det ved undervisningen i matematik benyttede kompendium. Den nye udgave af kompendiet vil foreligge færdig ved det nye undervisningsårs begyndelse. Det er planlagt, at Nørregaard Rasmussen i løbet af de næste par år i samarbejde med den nuværende lærer i matematik ved det almene erhvervsøkonomiske studium, cand. polit. Lauge Stetting, skal besørge en ny udgave af kompendiet.

Det i sidste beretningsperiode omtalte manuskript om Danmarks erhvervsliv, som assistenten har udarbejdet, er i beretningsperioden blevet kritisk gennemarbejdet, nyt talmateriale er tilføjet, og manuskriptet er blevet oversat til tysk.

En dansk udgave af denne kortfattede oversigt er blevet udsendt fra instituttet og anvendes ved 1. del af HD-undervisningen. Assistenten har endvidere udarbejdet en række oversigter til anvendelse i HD-undervisningen til 1. del.

Nørregaard Rasmussen har fortsat udarbejdelsen af konjunkturoversigter til Det danske Marked.

Assistent, cand. oecon. Erik Johnsen har foretaget forskellige undersøgelser over konkurrenceformer og konkurrenceforhold inden for dansk erhvervsliv.

Endvidere har han været beskæftiget med at indsamle materiale til brug for en redegørelse for kartel- og monopollovgivning i forskellige lande.

I lighed med de foregående år har instituttet medvirket ved undersøgelser over detailhandelens økonomiske forhold. Der henvises til den særskilte beretning herom.

Detailhandelens regnskabsundersøgelser.

I årets løb har Det økonomiske Forskningsinstitut i samarbejde med Regnskabslaboratoriet på grundlag af regnskabsmæssige oplysninger fra de pågældende brancheforeningers medlemmer foretaget undersøgelser af driftsmæssige forhold i 1955 indenfor følgende brancher:

Tobakshandel	(384	forretninger)
Boghandel	(200	»)

Som i tidligere år har de af foreningernes medlemmer, der har afgivet oplysninger til brug for undersøgelsen, hver især fået tilsendt et eksemplar af den udarbejdede beretning og tillige et sammenligningsskema, hvoraf fremgår den pågældende forretnings tal samt de tilsvarende gennemsnit for den størrelses- og beliggenhedsgruppe, som forretningen tilhører.

Arbejdet er foretaget under ledelse af professor Palle Hansen og lektor Bjarke Fog, medens selve beregningsarbejdet og størstedelen af den omfattende korrespondance er blevet udført af cand. polit. T. B. Riber.

Det iberø-amerikanske Institut.

Instituttets arbejde fortsattes ad de efterhånden traditionelle baner, der er givne bl. a. af de økonomiske og pladsmæssige rammer, udover hvilke det, også på grund af institutlederen, lektor Lorenzo Aabyes lang-

varige sygdom, der strakte sig over hele årets 2. semester, ikke blev muligt at udfolde noget nyt initiativ. Af samme grund måtte man beklageligvis med tak afslå en indbydelse til Instituttets leder fra *Instituto de Cultura Hispánica* om som dets gæst at deltage i den af den spanske regering organiserede *II Congreso de Cooperación Intellectual* i Madrid og Santander i slutningen af august, ved hvilken hispanister fra alverdens lande mødtes kort efter afholdelsen i Madrid af de 21 spansktalende nationers akademiers 2. kongres.

Udlånet fra Instituttets bibliotek androg 650 bøger, medens bestanden blev forøget med ialt 467, ganske overvejende donationer fra institutioner og forlag i forskellige iberamerikanske lande, blandt hvilke især fortjener at nævnes gaver fra den portugisiske, den brasilianske og den spanske regering på henholdsvis 41, 154 og 42 numre. I tilslutning til sidstnævnte modtog Instituttet igennem den herværende spanske legation en pengegave på kr. 1000,00 fra Kulturdepartementet i Madrid som en beskeden erkendtlighed for Instituttets arbejde for udbredelsen af kendskabet til spansk sprog, kultur o. s. v. — Bestanden udgør nu 4.422 numre.

Ordbogskartoteket omfattede ved årets slutning ca. 33.000 kort, medens Instituttets grammofonpladesamling nu tæller 71 plader, hovedsagelig fra Spanien, Argentina og Chile.

Ved årets udgang modtog Instituttet regelmæssigt 88 tidsskrifter og 7 dagblade mod henholdsvis 75 og 7 ifjor.

Følgende 13 foredrag afholdtes i årets løb:

- 20/9 55: »*La Unidad de Latino o Indoamerica*«
ved dr. Victor Raúl Haya de la Torre.
- 22/9 55: »*The Americans and their economic Physiognomies*«
ved dr. Victor Raúl Haya de la Torre.
- 21/10 55: »*La Revolución Mexicana — su Origen, Desarrollo y Justificación Histórica*«
ved Minister for México, prof. Aurelio Marique Jr.
1., 9., 17. og
- 25/11 55: »*Cervantes og hans samtid*«
ved dr. phil. Holger Brøndsted
- 24/2 56: »*La Literatura Mexicana a Vuelo de Pájaro*«
ved Minister for México, prof. Aurelio Marique Jr.
13., 15., 20.
- og 22/3 56: »*Spaniens gyldne tidsalder*«
ved dr. phil. Holger Brøndsted.
- 18/5 56: »*La Huella del Pensamiento de Menéndez Pelayo y su Relación con la »Generación del 98«*«
ved dr. Gabriel Rosado.

Tilslutningen til undervisningen i spansk og portugisisk næede, til

trods for de stadig flere muligheder for skolemæssige studier af de iberiske sprog, som nu foruden på næsten samtlige Stor-Københavns kommunale fortsættelseskursus også er taget op af Folkeuniversitetet, Folkeligt Oplysningsforbund og inden for adskillige firmaer, en ny rekord med 267 spanskstuderende ved det nye skoleårs begyndelse mod 253 ifjor. For portugisisk er udviklingen mere svingende, idet det 10. undervisningsår for dettes vedkommende indledtes med en begynderklasse på 8 elever.

Blandt årets besøgende skal her kun nævnes lederen af vort søsterinstitut i Stockholm, dr. phil. *Grev M. Mörner*, der senere som foredragsholder igen besøgte København i anledning af den i august måned afholdte 32. Internationale Amerikanist-Kongres. — Endvidere den ansete peruanske sociolog, politiker og skribent dr. *Victor Raúl Haya de la Torre*, der ved Instituttets formidling af Udenrigsministeriet modtog en indbydelse til som den danske regerings gæst at besøge Grønland. Dr. Haya de la Torres Grønlandsbesøg indbragte bl. a. Danmark en usædvanlig anerkendelse fra den De Forenede Nationer tilknyttede »International League for the Rights of Man« i form af en skrivelse fra dennes præsident til Danmarks permanente repræsentant ved De Forenede Nationer.

Ved sin tilbagekomst anbefalede Dr. Haya de la Torre Grønlandsdepartementet at foranstalte forsøg med »quinoa«, en kornsort, der siden Inkaernes tid dyrkes i Peru og Bolivia i op til 4000 meters højde. Fornylig meddelte AP-telegrammer, at amerikanerne på Grønland er gået i gang med sådanne forsøg, hvis heldige udfald erklæres »at ville revolutionere den grønlandske befolknings ernæringsmæssige grundlag«.

Ligesom ifjor fik Danmark *besøg af tre grupper sydamerikanske studerende*, ingeniører, veterinærer og arkitekter fra Argentina og Uruguay, hvis kontakter med Industrirådet, Landbohøjskolen, Arkitektforeningen, danske erhvervsvirksomheder, samt indlogering blev formidlet af Instituttet, hvis sekretær, hr. Sloth Andersen, også som tolk og på anden måde var gæsterne behjælpelig under deres ophold her.

Presseforskning.

I. Presseforskningens grundlag.

»Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København« blev på grundlag af en donation fra presseside oprettet i februar 1954 som en særlig forskningsinstitution, der i tilknytning til »Instituttet for Salgsorganisation og Reklame« beskæftiger sig med pressens samfundsmæssige og økonomiske forhold. Instituttets formål er:

- 1) at gennemføre videnskabelige undersøgelser af pressens samfundsmæssige virksomhed,
- 2) på Handelshøjskolen at opbygge et offentligt tilgængeligt bibliotek vedrørende pressens mangesidige forhold og

3) lejlighedsvis at lade afholde enkeltforedrag og kortere forelæsningsrækker over problemer i tilslutning til instituttets virksomhed.

II. Forskningsinstitutionens virksomhed.

1. Afsluttede forskningsarbejder.

a) Antologi over Søren Kierkegaards meninger om pressen.

Mag. art. Ulf Kjær-Hansen foretog et udvalg af Kierkegaard-citater til belysning af hans kritiske indstilling over for pressen, som forsynet med en ræsonnerende indledning blev udsendt i december 1955 på Berlingske Forlag under titlen: »Søren Kierkegaards pressepolemik« som bind 11 i Berlingske Presse-Bibliotek (240 sider).

b) Dagspressens oplagssvingninger mellem 1945 og 1955.

Ulf Kjær-Hansen har på grundlag af Oplagskontrollens oplagstal foretaget en opgørelse over den danske dagspresses oplagsmæssige svingninger siden krigen — opgjort i såvel absolutte tal som indextal. Undersøgelsens resultat foreligger som en afhandling i »Det danske Marked«, juni 1956 under titlen »Den danske dagspresses udvikling 1945—1955.« Afhandlingen er senere som særtryk udsendt af Presseforskningen.

c) Annonceringen i den danske presse.

Docent, ekon. dr. Arne Rasmussen har gennemført en undersøgelse over det danske samfunds udgifter til kommerciel annoncering i 1953 fordelt på samtlige bladgrupper. Undersøgelsens resultater, der jævnføres med tallene fra tidligere analyser for årene 1935 og 1948, bliver offentliggjort under titlen »Omkostningerne ved annoncering i Danmark« i »Det danske Marked«s oktober-nummer. — Også denne afhandling udsendes i særtryk af Presseforskningen.

2. Igangværende forskningsarbejder.

a) En kontoplan for danske dagblade.

Instituttet har efter opfordring af det rådgivende udvalg indledt udarbejdelsen af en kontoplan for dagspressen. Indsatsen er blevet tilrettelagt gennem et samarbejde mellem Regnskabslaboratoriet (professor Palle Hansen og assistent Zakken Worre, H.A. og H.D.) og Instituttet for Salgsorganisation og Reklame (professor Max Kjær-Hansen og docent Arne Rasmussen). Man har gennemarbejdet regnskabsopgørelserne på seks dagblade — dels i København, dels i provinsen — for at opnå klarhed over den danske presses tilrettelæggelse af regnskabsvæsenet. Der er skabt rammer for arbejdets afslutning, og det færdige resultat vil foreligge ved årets slutning.

b) Ugebladssalget i Danmark.

Efter opfordring af det rådgivende udvalg har instituttet under ledelse af docent Ejler Alkjær og under medvirken af cand. oecon. Jørgen Gram og Ulf Kjær-Hansen påbegyndt en undersøgelse af ugebladssalget i Danmark fra 1932 til 1955. Samtlige danske ugeblade har erklæret sig villige til i videst mulig udstrækning at stille oplysninger til rådighed vedrørende deres egen tilpasning til og påvirkning af efterspørgselen gennem årene: ændringer i salgsprisen pr. nummer, ændringer i trykketeknikken, i formatet, større og mere varige ændringer i sideantallet og afgørende ændringer i det redaktionelle indhold. Ligeledes har bladene allerede leveret det fornødne oplagsstatistiske materiale. Dette bliver bearbejdet side om side med det officielle statistiske materiale, som kan sættes i relation til ugepressens oplagsudvikling. Redegørelsen vil blive ledsaget af en historisk indledning til belysning af det danske ugeblads udvikling.

Undersøgelsen vil blive afsluttet i løbet af det kommende driftsår.

c) Dagspressens kapitalforhold.

For den tidligere omtalte undersøgelse af den danske dagspresses kapitalforhold er der blevet opstillet et arbejdsgrundlag, som blev gennemdiskuteret ved det rådgivende udvalgs møde i årets begyndelse.

Arbejdet, der antagelig praktisk vil blive sat i gang i det kommende år, sigter imod at klarlægge både de kapitalinteresser, som står bag de danske dagblade, og dagbladenes indtægter opdelt på bladsalg, annonce-salg og andre indtægter samt tilskud.

d) Annonce-index.

Arne Rasmussen og Jørgen Gram er i gang med at opbygge grundlaget for et tidssvarende og praktisk anvendeligt annonce-index, der fremtidig skal føres af Presseforskningen, og hvis resultater kvartårligt vil blive offentliggjort under »Det danske Marked«s »Afsætningsøkonomiske oversigter«.

3. Bibliotekets opbygning.

I løbet af det sidste år er der efter de tidligere opstillede lister blevet indkøbt ca. 200 bøger til *det nye pressebibliotek*, som er oprettet i tilknytning til Handelshøjskolens Bibliotek. Indkøbene omfatter først og fremst bøger inden for følgende grupper:

- 1) pressen som samfundsfaktor i den økonomiske sammenhæng,
- 2) monografier over bladhuse,
- 3) monografier over betydningsfulde bladfolk og
- 4) systematiske fremstillinger af pressens væsen og udvikling.

Desuden har instituttet nu over 15 internationale og nationale tidskrifter med presseforhold som emne.

4. Undervisningsvirksomheden.

I forårssemestret 1956 har Presseforskningen foranstaltet og gennemført en forelæsningsserie over emnet »Pressens funktioner og vilkår i det moderne samfund«, hvor følgende foredrag blev afholdt på Handelshøjskolen med adgang både for den interesserede offentlighed og for Handelshøjskolens studerende:

- Torsdag den 1. marts: »Pressen og udenrigspolitikken« af minister Ernst Christiansen.
- Tirsdag den 6. marts: »Pressen og erhvervslivet« af chefredaktør Poul Møller, M.F.
- Torsdag den 8. marts: »Pressen og indenrigspolitikken« af chefredaktør, fhv. minister Knud Ree.
- Torsdag den 15. marts: »Pressen og kulturen« af redaktør, cand. mag. Harald Mogensen.
- Torsdag den 22. marts: »Pressens strukturelle udvikling« af redaktør, protokolsekretær Svend Thorsen.
- Torsdag den 22. marts: »Kampen for pressens frihed« af dr. Vincent Næser.

De seks foredrag er under udgivelse på Berlingske Forlag som bind 13 i serien »Berlingske Presse-Bibliotek« under titlen »Dagspressens redaktion. Problemer og perspektiver«.

Til afholdelse i forårssemestret 1957 er forberedt gennemførelsen af *et aften-seminar for den københavnske presses administrative og tekniske medarbejdere*. Det er hensigten ved denne lejlighed — fortrinsvis med Presseforskningens medarbejdere som ledere — at gennemdiskutere en række aktuelle problemer inden for pressens fremstilling, afsætning og regnskabsvæsen. — På grundlag af erfaringer fra dette seminar overvejes senere tilrettelagt en tilsvarende indsats for provinspressens folk. En sådan tænkes gennemført i løbet af 3—4 sammenhængende dage.

III. Forskningsinstitutionens kontakt udadtil.

Samarbejdet med »Institut for Presseforskning og Samtidshistorie« ved Århus Universitet er blevet opretholdt gennem det årlige møde, som er blevet en fast tilbagevendende begivenhed af værdi for de to deltagende parter.

I det forløbne beretningsår fandt mødet sted på Handelshøjskolen fredag den 6. januar 1956. I mødet deltog fra Århus professor, dr. phil. Troels Fink og lektor, mag. art. Erik Reske-Nielsen, fra Handelshøjskolen var deltagerne Max Kjær-Hansen, Hakon Stangerup, Arne Rasmussen og Ulf Kjær-Hansen. Der blev udvekslet oplysninger om færdige og igangværende forskningsopgaver samt med positivt udbytte drøftet muligheder for kommende samarbejde.

Forbindelsen med Det internationale Presseinstitut i Zürich er blevet

befæstet og udbygget, ligesom der er knyttet forbindelse med institutter og kredse, som navnlig i de nordiske lande arbejder med presseforskning.

IV. Instituttets organisation.

Presseforskningen har som hidtil været ledet af »Instituttet for Salgsorganisation og Reklame«s leder, professor Max Kjær-Hansen, medens lektor, dr. phil. Hakon Stangerup har haft ansvaret for behandlingen af de mere almene, ikke økonomiske problemer, som Presseforskningen beskæftiger sig med. Som fast assistent har mag. art. Ulf Kjær-Hansen fortsat været knyttet til Presseforskningen. Yderligere har docent Ejler Alkjær, docent Arne Rasmussen og assistent Jørgen Gram deltaget i instituttets arbejde med at løse opgaver af økonomisk karakter.

Det rådgivende udvalg, der repræsenterer de forskellige interesser såvel inden for hovedstad og provins som med henblik på de funktioner, pressen udfører, har afholdt møde tirsdag den 7. februar, hvorunder både det øjeblikkelige arbejde blev drøftet, og der blev givet værdifulde impulser med hensyn til fremtidens opgaver.

Regnskabslaboratoriet.

Regnskabslaboratoriet har i årets løb fortsat sit arbejde inden for de områder, der er tilknyttet fagene regnskabsvæsen og revision.

Der er af regnskabslaboratoriets leder publiceret følgende afhandling.

Palle Hansen: En analyse og vurdering af vareregnskabet's resultatberegning (festskrift til Christen Møller, København 1956, side 119—147).

Regnskabslaboratoriets medarbejder Flemming Jensen H.A. og H.D. udarbejdede i beretningsperioden en afhandling:

Fremstilling og vurdering af de hævdundne regnskabsprincippers (regnskabskonventioners) indflydelse på driftsregnskab og status (181 sider), der blev indleveret som besvarelse af Tietgen-Prisopgaven 1955.

Dele af dette arbejde er blevet bearbejdet i to artikler med offentliggørelse for øje: »Hvilke konventioner ligger til grund for årsregnskabet's udformning — et forsøg på en systematisering« og »Regnskabskonventionernes erhvervsøkonomiske konsekvenser«.

I samarbejde med Presseforskningsinstituttet har Regnskabslaboratoriets leder og assistent Zakken Worre gennemført det forberedende arbejde til en kontoplan for dagspressen, og professor Palle Hansen har endvidere udarbejdet en afhandling om »Ascertainment of profit in business«, der skal forelægges »Seventh international Congress of Accountants 1957«.

I beretningsperiodens løb har professor Palle Hansen nogle gange holdt foredrag om: Fremlæggelse af regnskaber og firmaproblemer af større omfang på Arbejdsgiverforeningens kursus-ejendom »Egelund«.

Desuden har han på opfordring af Provinshandelskammeret, Grosserer-societetets Komité, Dansk Nationalkomité for rationel Organisation og Dansk Rationaliseringsforening tilrettelagt og gennemført nogle konferencer i lønsomhedskontrol. I begyndelsen af juni holdt Palle Hansen for medlemmer af Sveriges Grossistförbund et foredrag: Tabskilder i en gros handelen.

Den 26. september 1955 havde Regnskabslaboratoriet på opfordring af Handelsministeriets Produktivitetsudvalg besøg af et studiehold af franske regnskabs eksperter. Professor Palle Hansen redegjorde for moderne undervisningsteknik i forbindelse med regnskabsundervisningen.

Den 20. og 21. april 1956 gennemførtes på Handelshøjskolen en 2 dages follow-up-konference for tidligere H.A. og H.D. dimittender. I kursusprogrammet, der var tilrettelagt af professor Palle Hansen, medvirkede bl. a. Regnskabslaboratoriets medarbejdere Flemming Jensen H.A. og H.D. og Zakken Worre H.A. og H.D. samt følgende lærere tilknyttet H.D.-studiet i regnskabsvæsen: direktør Willy Tvede H.A., lektor, cand. merc. O. Loff, konsulent A. Hald-Madsen H.D. og konsulent, cand. merc. Egon Andersen. Desuden medvirkede lektor, cand. polit. Bjarke Fog, revisor Erik Kjeld Olsen H.A. og H.D., konsulent T. Bak Jensen H.A., direktør Willy Schmidt H.A., statsaut. revisor H. Hjernø Jeppesen, lektor, cand. polit. P. P. Sveistrup, direktør, cand. polit. Poul Norsman og kontor-chef Verner Drenck H.D.

Professor Palle Hansen har fortsat været tilknyttet det under Handelsministeriets Produktivitetsudvalg nedsatte konsulentudvalg, der har varetaget uddannelsen af 23 industrikonsulenter.

Sammen med lektor Bjarke Fog har professor Palle Hansen fortsat ledet undersøgelsen af butikshandelens økonomi efter opfordring af »De danske Handelsforeningers Fællesorganisation«, herom henvises til særskilt beretning for »Detailhandelens regnskabsundersøgelser«.

Regnskabslaboratoriet har fortsat arbejdet med indsamling, katalogisering og arkivering af offentliggjorte årsregnskaber. Samlingen omfatter nu 7.382 regnskaber fra ialt 806 virksomheder:

168 handels- og industrivirksomheder	med	2.382	regnskaber
47 dampskibsselskaber	»	551	»
226 banker og sparekasser	»	2.426	»
58 forsikringsselskaber	»	512	»
29 kredit- og hypotekforeninger	»	425	»
79 udenl. handels- og industrivirksomheder ..	»	293	»
184 udenlandske banker	»	725	»
8 andelsselskaber	»	39	»
5 velgørenhedsinstitutioner	»	12	»
2 andre selskaber	»	17	»

I det forløbne år har Regnskabslaboratoriet været ledet af professor Palle Hansen. Som medarbejdere har virket assistent Flemming Jensen H.A. og H.D. og assistent Zakken Worre H.A. og H.D. Flemming Jensen fratrådte sin stilling ved laboratoriet pr. 1/9 1956.

Instituttet for Salgsorganisation og Reklame.

I. Den almindelige virksomhed.

I overensstemmelse med sine statutter har instituttet (1) virket som centrum for forsknings- og publikationsvirksomhed inden for det afsætningsøkonomiske område, (2) arbejdet som service-central for de studerende ved Handelshøjskolen, specielt med henblik på studiekredsarbejdet, (3) i et vist omfang virket som fordelings-central for oplysninger til erhvervslivet og (4) været formidlingsorgan for det arbejde, som udføres ved tilsvarende udenlandske institutter og institutioner.

II. Forsknings- og publikationsvirksomheden.

1. Større afsluttede og publicerede arbejder.

I årets løb er der publiceret to bøger i instituttets skriftserie. Det drejer sig om no. 18 »Danske Jubilæumsskrifter« af mag. art. Ulf Kjær-Hansen. Bogen, som er på 197 sider, indeholder en bibliografi af hidtil udkomne danske jubilæumsskrifter tilligemed en vurdering af dem.

Den besvarelse af Tietgen-prisopgaven 1953, for hvilken revisor Erik Kjeld Olsen H.A. og H.D. modtog en guldmedalje, er publiceret som no. 20 under titlen »Moderne omkostningsfordeling. En undersøgelse af contribution-princippets betydning og anvendelse ved behandlingen af produktions- og salgsomkostninger«. (108 sider).

I fortsættelse af de 6 cases om afsætningsproblemer, omtalt i sidste beretning, er der i årets løb udarbejdet 6 nye cases til brug ved H.D.-studiet til 2. del. Disse cases, som blev gennemgået i foråret 1956, er opbygget over hovedproblemer og hovedformer inden for analysearbejdet. Begge de to case-samlinger er publiceret af instituttet i stencileret form. Den første under titlen *Salgs-cases 1955* (66 sider) og den anden under titlen *Analyse-cases 1956* (52 sider).

To på instituttet udarbejdede afhandlinger er blevet publiceret på anden måde. Det er: »Efterfrågeanalys, ett verktygg inom markadsforskningen« (61 sider) og »Salgs- og reklameomkostningerne i Norden« (144 sider), begge af Max Kjær-Hansen.

Efterfrågeanalys er blevet til på initiativ af A/B Svenska Telegrambyrån og er publiceret af Institut för distributionsekonomisk och administrativ forskning vid Handelshögskolan i Göteborg. Det drejer sig om en redegørelse for og resultater af den omfattende virksomhed med gennemførelse af efterspørgselsanalyser, som instituttet har beskæftiget sig med

i de senere år. Denne virksomhed har vakt en sådan interesse i Sverige, at man både fra praktisk og teoretisk side ønskede hovedresultaterne gjort tilgængelige på svensk. »Svenska Telegrambyrå« har ladet bogen distribuere bredt inden for svenske erhvervskredse. Den uddeltes blandt andet til de 1.200 deltagere i den nordiske salgs- og reklamekongres i Göteborg i august i år.

Arbejdet med publikationen om *det kommercielle reklameforbrug i 1953 i de fire nordiske lande* omtales i sidste beretning. I årets løb er både fastlæggelsen af det danske reklameforbrug, som væsentligst er udarbejdet af docent Arne Rasmussen og mag. art. Ulf Kjær Hansen, og Max Kjær-Hansens samlede vurderinger færdiggjort. Bogen udsendes af Nordisk Salgs- og Reklameforbund til Göteborg-kongressen i august. Et fyldigt *Summary in English* (42 sider) er udsendt som en selvstændig publikation og distribueret til førende salgsteoretikere, forskningsinstitutioner, tidsskrifter og erhvervsorganisationer verden over.

2. Afsluttede, ikke publicerede større afhandlinger.

Den tidligere omtalte analyse over *pladsudnyttelsen i københavnske gader*, som instituttet har arbejdet med i flere år, og som gentagne gange har været omtalt i beretningerne, er nu endelig afsluttet og ligger klar til trykning. Dens problemstilling er at nå frem til udviklingstendenser for detailforretningers, produktionsvirksomheders og administrative kontorets indtrængning i det københavnske gadebillede. Råmaterialet er empiriske analyser over forskellige gaders udseende i årene 1900, 1910, 1920, 1930 og 1949. De udvalgte gader samler sig om følgende typer: Byens gamle udfaldsveje, nyere udfaldsveje, indkøbsgader for dagligvarer, byens trafikerede hovedstrøg, latinerkvarteret og finansgaden.

I den færdige analyse gennemgås såvel de almene tendenser, som en samlet betragtning af materialet giver mulighed for at finde, som mere specielle forhold for de enkelte gader. Arbejdet er udført af Karen Gredal, Knud Rasmussen, Arne Rasmussen og Max Kjær-Hansen.

Docent Ejler Alkjær har gennemført en omfattende undersøgelse af *de 14—19 åriges indvirkning på købe- og forbrugsvanerne*. Afhandlingen foreligger i korrektur og udsendes som nr. 21 i instituttets skriftrække. Den er udarbejdet i forbindelse med de Aller'ske blade, som også har påtaget sig udgifterne med bogens udsendelse.

Ejler Alkjær har desuden i årets løb afsluttet sit arbejde med det teoretiske og praktiske grundlag for oprettelsen af *salgsdistrikter i Danmark*. Heri er salgsvirksomhedernes generelle behov for distriktsinddeling og de forskellige former og formål for distriktsinddelingen gennemgået. De traditionelle administrative områders utilstrækkelighed som markedsdistrikter er belyst, og der fremsættes konkrete forslag til nye geografiske specifikationer af markedsdata, bl. a. oplagstal. — Arbejdet blev i sin

tid optaget efter forslag fra Dansk Salgs- og Reklameforbund ud fra et påpeget stærkt behov fra det praktiske erhvervslivs side. — Arbejdet vil blive publiceret i løbet af efteråret.

3. Mindre publicerede arbejder.

I Tidsskriftet »Det danske Marked« — instituttets organ — er der offentliggjort forskellige mindre undersøgelser, der er udarbejdet på instituttet eller i tilknytning til dette. Af disse kan nævnes: »Den konkurrence-retlige regulering af medicinalvaresalget i Danmark« (Jan Kobbernagel), »Provinsbladenes rabatpolitik og sammenhængen mellem deres oplag og millimeterpris 1939—55« (Børge Mannov), »Planlagte og realiserede reklameprocenter for storannoncører i USA« (Roy W. Jastram), »Distributionssomkostningens principielle udseende« (Børge G. Christensen), »Frekvensstudier og andre metoder til deltidsanalyser af personaktivitet« (Torben Agersnap), »Prisfastsættelse efter bidragsmetoden anvendt på licitationstilfældet (Den stochastiske prisdannelse)« (Knud Rasmussen), »Dynamisk analyse af reklamens tidsmæssige virkning« (Roy W. Jastram), »Nogle sociologiske betragtninger over salget« (Jens Fisker), »Konkurrentreaktion, pris og kvalitet« (Hans Brems), »Den danske dagspresses udvikling 1945—1955« (Ulf Kjær-Hansen), »Betragtninger om og ved en doktordisputats« (Kjeld Bjerke), »Befolkningsforholdene på det danske marked under lup« (Ejler Alkjær). — Om Arne Rasmussens afhandling »Pristeori eller Parameterteori« er der gennemført en diskussion mellem professor Hans Brems og professor Harald Dickson. Endvidere er i tidsskriftet fortsat offentliggjort kvartalsvise oversigter for konjunkturudviklingen i ind- og udland og over afsætningsøkonomiske forhold på det danske marked. Fra instituttets side er også gennemført en løbende boganmeldelsesvirksomhed med orientering om de inden for området udkomne bøger. Også disse anmeldelser er offentliggjort i »Det danske Marked«.

4. Igangværende arbejder.

I forbindelse med udsendelsen af bogen »Salgs- og reklameomkostningerne i Norden« omtales den grundige undersøgelse af reklameforbruget i Danmark for året 1953, der var blevet gennemført. Kun en del af resultaterne er kommet med i den samlede nordiske udredning. Da tallene desuden kan sammenlignes med resultaterne fra de tidligere undersøgelser af reklameforbruget i Danmark, som instituttet har gennemført for årene 1935 og 1947, har Max Kjær-Hansen, Arne Rasmussen og Ulf Kjær-Hansen arbejdet videre med materialet. I de kommende numre af »Det danske Marked« vil deres opgørelser over specielle danske reklame-tendenser blive offentliggjort. Senere tænkes artiklerne samlet og udsendt som et større særtryk.

Den lærebog i *Forbrugsøkonomi*, som bliver udarbejdet af cand. polit. Karen Gredal, er ved at nærme sig sin fuldendelse. En række af afsnittene er færdigudarbejdet og har været indsendt som et teoretisk arbejde i den konkurrence, der var udskrevet af den 8. Nordiske Salgs- og Reklamekongres i Göteborg. Dette arbejde blev her belønnet med førsteprisen på kr. 10.000,—.

Lærebogen tager udgangspunkt i den økonomiske teoris hidtidige behandling af behovene, og på denne baggrund opbygges en mere virkelighedsnær teori. Manuskriptet til lærebogen ventes fuldendt til årsskiftet.

Som en ny opgave er instituttet gået i gang med en redegørelse for og vurdering af *reklamebureauernes udvikling i Danmark*. Arbejdet udføres af Max Kjær-Hansen og Ulf Kjær-Hansen. Det støttes af Erik C. Eberlin Reklamebureau A/S, som vil udsende publikationen til sit 25 års jubilæum 1958.

Den rent erhvervsøkonomisk betonedede del af »Presseforskningen« virksomhed udføres fortsat af instituttet. Som et led i dette arbejde beskæftiger Max Kjær-Hansen og Arne Rasmussen sig med udarbejdelsen af en *kontoplan for danske dagblade*. Publikationen tilrettelægges gennem et samarbejde med »Regnskabslaboratoriet«. Endvidere er der påbegyndt gennemførelsen af en undersøgelse af *salget af ugeblade i Danmark*. Det drejer sig om en pendant til »Avissalget i København«. Arbejdet udføres af Ejler Alkjær og Jørgen Gram.

III. Service-arbejdet.

Som nævnt under I (1) er der publiceret en ny case-samling, der beskæftiger sig med analysearbejde på det danske marked. Det drejer sig om 6 cases, der blev udarbejdet og gennemgået med de studerende i maj måned. De seks emner var følgende:

Valg mellem analyseformer

»Markedsanalyseproblemer i A/S Larsen og Hansen« (tilrettelagt af Max Kjær-Hansen),

Intern analyse

»Problemer vedrørende planlægning og interne analyser i skotøjsfabrikken ASRA« (tilrettelagt af Torben Agersnap),

Kvantitative analyser

»Analyse med henblik på sælgerkontrol, distriktsinddeling og salgsbudgettering i skjortefabrikken SAMSON« (tilrettelagt af Arne Rasmussen),

»Kvantitativ analyse vedrørende fotografiske artikler på det danske marked« (tilrettelagt af Ejler Alkjær),

Interview-analyse på sampling-basis

»Problemer ved tilrettelægningen af en undersøgelse af den voksne, danske befolknings læsevaner« (tilrettelagt af Arne Rasmussen) og

Vareprøvning

»Vareprøvningsproblemer for corn-flakes« (tilrettelagt af Ejler Alkjær).

Da Handelshøjskolen i København havde påtaget sig at arrangere den 2. erhvervsøkonomiske fagkonference den 26.—30. august 1955, blev det overdraget Max Kjær-Hansen og Ejler Alkjær at tilrettelægge kongressen. Professor Max Kjær-Hansen foretog i den anledning kontakt-besøg ved handelshøjskolerne i Stockholm, Helsingfors og Åbo, medens docent Alkjær foretog rejser til Göteborg og Bergen. Fagkonferencens praktiske arrangement tilrettelægdes på instituttet med docent Alkjær som leder og med bistand af fru Ingrid Knudsen. I konferencen, som var henlagt til højskolen »Købmandshvile« ved Rungsted, deltog 51 forskere og lærere ved Nordens handelshøjskoler. Drøftelserne havde til hovedformål at udveksle erfaringer og synspunkter med hensyn til den erhvervsøkonomiske undervisnings og forsknings målsætning, organisation og metoder. En dag var reserveret faglige problemer, en anden forsknings-spørgsmål, en tredje undervisningen. En hel arbejdsdag afsattes til debat om amerikansk og nordisk erhvervsøkonomi, mens en dag var optaget af studiebesøg.

Instituttet har i øvrigt fortsat sin løbende servicevirksomhed både over for de studerende og det praktiske erhvervsliv, ligesom det har fastholdt og udbygget sine kontakter med tilsvarende institutter og institutioner i ind- og udland.

IV. Instituttets organisation.

Professor Max Kjær-Hansen har fortsat været instituttets leder. Ekon. dr. Arne Rasmussen fungerede som fast assistent til 1. april 1956, da han blev udnævnt til docent. Hans stilling som assistent blev fra samme dato overtaget af cand. oecon. Jørgen Gram, der som assistent II havde været knyttet til instituttet fra den 1. februar, da cand. oecon. Knud Rasmussen fratrådte. Docent Arne Rasmussen benytter stadig instituttet som sin arbejdsplads og deltager fast i dets løbende forskningsvirksomhed. Det samme gælder docent Ejler Alkjær og cand. polit. Karen Gredal. Også Børge G. Christensen har i årets løb deltaget i arbejdet. Efter sin udnævnelse til direktør i Provinshandelskammeret har han måttet opgive sin undervisningsvirksomhed ved Handelshøjskolen i salgs- og reklameteknik, der er blevet overtaget af konsulent Peter Olufsen H.D., som også i fremtiden vil være knyttet til instituttets arbejde. Fru Ingrid Knudsen har som hidtil fungeret som instituttets sekretær.

Sproglaboratoriet.

Sproglaboratoriet har fortsat sit arbejde med indsamling og ordning af sproglige optegnelser og besvarelse af forespørgsler, samt med forbedelse, udarbejdelse og mangfoldiggørelse af undervisningsmateriale.

Samlingerne er også i år blevet udvidet med adskillige ordbøger og andre håndbøger. Takket være denne à-jourføring har vi været i stand til at besvare langt de fleste af de forespørgsler, der i stigende tal rettes til laboratoriet.

Den franske afdeling af samlingerne anvendes til stadighed ved udarbejdelsen af den store fransk-danske ordbog, som ledes af professor Høybye og professor A. Blinkenberg, Aarhus universitet, med bistand af forskellige cand. mag.'er, translatører og andre sag- og sprogkyndige.

Den italiensk-danske ordbog af professor Høybye og translatør Johanne Mengel udkom den 6. april 1956 og fremlagdes samme dag af førstnævnte forfatter ved romanistkongressen i Florens. Det med henblik på en dansk-italiensk ordbog igennem flere år indsamlede stof er nu ved at blive ordnet.

Laboratoriet har været ledet af professor, dr. phil. Poul Høybye, som tillige har forestået de franske og italienske samlinger, medens de engelske har været ledet af lektor, cand. mag. Børge Maaløe, og de tyske af lektor, cand. mag. Henry Verner Larsen. Som fast assistent har stud. mag., fru Esther Dinsen fungeret.

A n d e n f o r s k n i n g s v i r k s o m h e d .

Inden for området *erhvervsret* har der været arbejdet med følgende opgaver:

Professor Jan Kobbernagel har sammen med sekretær, cand. jur. Ole Lando udgivet en samling af domme til brug ved undervisningen i interlegal handelsret. Samlingen, der omfatter 140 dupliserede sider, er autoriseret som tilladt hjælpemiddel ved den skriftlige eksamen til 2. del af diplomprøven i udenrigshandel.

Professor Kobbernagel har udarbejdet en ny lærebog for den tresproglige korrespondentuddannelse. Af arbejdet var inden undervisningsårets udgang udkommet de tre fjerdedele, medens den sidste fjerdedel var færdig i manuskript. Bogen er foreløbig udsendt i dupliseret form. Dens titel er »Juridisk Sprogbrug. Lærebog for korrespondenter«.

Endvidere har professor Kobbernagel udarbejdet manuskript til en fremstilling af direktionens stilling i danske aktieselskaber. Værket vil udkomme i oktober 1956 under titlen »Direktøren. En håndbog for erhvervslivets ledere.«

Under professor Kobbernagels ledelse er der påbegyndt en forskning i skatteret. Med støtte fra Foreningen af statsautoriserede revisorer er der

— foreløbig for tre år — oprettet en stilling for en videnskabelig heldags-assistent, og denne er blevet besat med sekretær i skattedepartementet, cand. jur. Mogens Eggert Møller. Assistenten har anvendt al sin tid til studiet af skatteret og har tilbragt tre måneder i Amsterdam, hvor han særlig har støttet sig til professor de Langen.

Den til undervisningen i erhvervsret knyttede halvdagsassistent, sekretær, cand. jur. Ole Lando, har haft orlov i det forløbne år, idet han har tilbragt ni måneder i U.S.A. for at indsamle materiale til en afhandling om den interlegale kontraktret.

Indenfor forskningsområdet *administration*, organisation og arbejds-sociologi (kontor 101) har man arbejdet med følgende opgaver:

Under ledelse af lektor Torben Agersnap har man videreført undersøgelserne over personrelationer i smågrupper.

Desuden er der udsendt en rapport for The First AISEC Seminar on Management and Cooperative Movement på Hald, hvor Torben Agersnap havde ledelsen af undervisningen og en rapport om samarbejds- og ledelsesproblemer i virksomheden på grundlag af diskussionerne på konferencen i Rom om Human Relations in Industry.

Tidsskriftet Acta Sociologica er udsendt med støtte af de sociologiske selskaber i de nordiske lande under ledelse af et redaktionsråd bestående af de fleste skandinaviske professorer i sociologi og med lektor Torben Agersnap som redaktør.

Læge Jørgen Andersen, der har haft den daglige ledelse af undersøgelsen over arbejdet i treholdsskift, har afsluttet dette arbejde. Der er afleveret en duplikeret rapport til Arbejds- og Fabrikstilsynet under titlen: Virkninger af Skifteholdsarbejde, og med følgende kapitler: Undersøgelsens problemstilling og materiale (Jørgen Andersen), Skifteholdsarbejdets udbredelse i Danmark (cand. oecon. Hartvig Rasmussen), Social-psykologiske virkninger af skifteholdsarbejde (cand. psych. Poul Vidriksen), Søvnforstyrrelser hos skifteholdsarbejdere (Poul Vidriksen), Tidligere undersøgelser over mavesygdomme hos skifteholdsarbejdere (Jørgen Andersen), Mavesår og -besvær hos skifteholdsarbejdere (Jørgen Andersen), Tarmbesvær hos skifteholdsarbejdere (Jørgen Andersen), Psykologisk-psykiatrisk undersøgelse af skifteholdsarbejdere med mavesårssygdomme (overlæge Gudmund Magnussen og cand. psych N. H. Vilien).

Ekspeditionssekretær Agnete Weis Bentzon har sammen med stud. oecon. Jan Stehouwer fortsat planlægningen af en undersøgelse af familiegruppen i Danmark.

Ekspeditionssekretær Verner Goldschmidt har afsluttet sin social-psykologiske undersøgelse over myndighedspersoner, det vil sige personer, der har til opgave at håndhæve principper, regler eller en særlig orden indenfor en gruppe, af hvad art den end er. Afhandlingen, der bærer titlen: Retlig Adfærd, er antaget af det økonomisk-juridiske fakultet ved

Aarhus Universitet til forsvar for den juridiske doktorgrad. Afhandlingen vil blive publiceret i serien: Meddelelser om Grønland.

Holger Jensen H.A. og H.D. har afsluttet indsamlingen af et materiale til belysning af tilgangen til de fire økonomiske studier i Danmark. Bearbejdningen af materialet er udskudt til efteråret 1956, når kontoret får installeret et Powers hulkortanlæg. Holger Jensen har desuden assisteret ved undersøgelse over kulturmiljøet og oplysningsarbejdet i en dansk købstad. Denne undersøgelse ledes af redaktør, cand. polit. B. V. Elberling.

Lektor Torben Agersnap har som hidtil været kontorets leder. Fru Inge Raun har varetaget sekretærarbejdet i forbindelse med kontorets virksomhed.

Tietgen-prisopgaven.

På Tietgen-prisopgaven 1955, der havde følgende ordlyd: »En fremstilling og vurdering af de hævdvundne regnskabsprincippers (regnskabskonventioners) indflydelse på driftsregnskab og status«, indkom en besvarelse, der blev bedømt af et udvalg bestående af: Professor Palle Hansen, professor Thorkil Kristensen, statsaut. revisor, cand. merc. Hjernø Jepsen, direktør, cand. polit. Poul Norsmann og professor Christen Møller. Udvalget indstillede besvarelsen, der var indgivet af assistent ved regnskabslaboratoriet Flemming Jensen H.A. og H.D., til Tietgen-guldmedaljen og et beløb på 1000 kr.

Den 19. marts 1956 udsattes følgende prisopgave: »Efter en kort indledning om personaleudvælgelsens betydning for erhvervslivet ønskes en analyse af de vigtigste metoder, der anvendes ved udvælgelse af personale inden for administration og salg. I analysen må redegøres for metodernes teoretiske baggrund, og for hvordan de benyttes her og i udlandet. Endvidere ønskes der opstillet en konkret udarbejdet plan til en undersøgelse af metodernes anvendelighed i Danmark.«

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolens direktør senest den 19. marts 1957.

Rusfesten.

Rusfesten afholdtes den 29. oktober. Årets rustale blev holdt af baron, godsejer Axel Reedtz-Thott H.A., MF. En repræsentant for russerne, Tor Hugdahl, takkede for modtagelsen på skolen.

Arsfesten.

Undervisningsåret sluttede den 22. juni 1956 med en årsfest, hvor foreningens formand, direktør Paul Tillge og professor Christen Møller talte. Docent, ekon. dr. Arne Rasmussen holdt en forelæsning om »Analyse som værktøj i salgsarbejdet«.

Foreningen af danske Erhvervsøkonomer.

Foreningen talte ved udgangen af sin anden sæson 1940 medlemmer, som repræsenterer samtlige erhvervsøkonomiske studieretninger ved danske handelshøjskoler.

I den forløbne sæson har foreningen gennemført følgende arrangementer:

- 14/9 Professor, dr. Julius Hirsch: »Økonomisk planlægning og fremtidsperspektiver på kortere og længere sigt«.
- 27/10 Direktør, civilingeniør S. Mansted: »Masseproduktion, masse-salg og mennesket«.
- 24/11 Bankdirektør Herluf Sørensen: »Den økonomiske situation og bankernes stilling under kreditstramningen«.
- 21/12 Ligningschef A. Begtrup: »Aktuelle skatteproblemer«.
- 12/1 Lektor, dr. phil. Hakon Stangerup: »Det moderne menneske i dansk litteratur fra 1850—1950«.
- 16/2 Prokurist Knud Petersen H.D.: »Den åbne dørs politik i erhvervslivet«.
- 8/5 Direktør Paul de Waal: »Automation inden for kontorarbejdet«.
- 15/5 Personalechef Verner Damm H.A. og H.D. indledte diskussionen: »Er samarbejdstanken baseret på ønsketænkning?« (Diskussionen blev transmitteret af Statsradiofonien).

Under ledelse af kontorchef, cand. polit. og psych. Sv. P. Lauritzen og kaptajn, cand. psych. Poul Borking har der været afholdt en studiekreds om »Personaleudvælgelse og personalekontrol«.

De enkelte, københavnske sektioner har for deres respektive medlemmer arrangeret følgende:

Almen erhvervsøkonomi.

Kursusrække om »Erhvervsøkonomens tekniske problemer«.

Bankvæsen.

- 10/11 Konsulent Knud Jonsen: »145 danske banker med 150 forskellige systemer«.
- 9/2 Direktør, cand. oecon. Mads Thomsen: »Mit syn på forholdet mellem banker og sparekasser«.
- 15/2 Direktør, cand. polit. Kristian Møller: »Er afbetaling nøglen til armød eller velstand«.

Regnskabsvæsen.

Kursusrække om »Aktuelle skatteproblemer« ved statsaut. revisor Henry Sørensen.

Udenrigshandel og forretningsøkonomi.

- 12/10 Lektor, cand. oecon. Torben Agersnap: »Administration og organisation«.
- 19/1 Statsvidenskabelig konsulent Henning Friis: »Automatiseringen og mennesket«.
- 23/2 Professor Jan Kobbarnagel: »Direktøren«.
- 28/2 Besøg på Dansk Bølgepap Industri A/S.
- 20/3 Besøg på Hellesens A/S.
- Kursus i mødeteknik og talemåder.

Forsikring.

- 14/11 Direktør Svend Norsk: »Nogle nyheder inden for dansk forsikring«.

Medlemsbladet ERHVERVSØKONOMEN er udkommet med 13 numre i den forløbne sæson, medens ERHVERVSØKONOMISK TIDSSKRIFT har udsendt 4 hefter.

Foreningen er tilsluttet Nordisk Civiløkonom Forbund og har pr. 1. januar indmeldt sig i Confédération internationale des Associations d'anciens élèves de l'Enseignement commercial supérieur (CIADEC), som repræsenterer handelshøjskolelæremænd fra hele Vesteuropa.

På foreningens repræsentantskabsmøde valgtes følgende hovedbestyrelse:

Formand:

Direktør W. Reinhard H.D.

1. viceformand:

Prokurist Frits Hansen H.D.

2. viceformand:

Kontorchef Børge Warsberg H.D.

Øvrige medlemmer af hovedbestyrelsen:

Civilingeniør Leif Monies H.A.

Bankfuldmægtig N. B. Tillisch H.D.

Personalechef B. Steen-Johnsen H.D.

Regnskabschef Victor Holck.

Personalechef Verner Damm H.A. og H.D.

Direktør, cand. merc. Hans C. Christiansen.

Afdelingschef P. Camillo Jensen H.D.

Kontorchef H. Musaeus H.D.

Revisionschef Svend Bentzen H.D.

Bogholder Erik Hyldahl Jensen H.D.

Prokurist Poul E. Svendsen H.D.

Foreningens sekretariat og daglige administration har været ledet af sekretær Benth Holtug H.A.

Handelsvidenskabelig Reklameklub.

Den vigtigste begivenhed i den forløbne sæson var jubilæumsfestlighederne i forbindelse med diplomstudiets 25 års jubilæum, den 1. september 1955.

Ved samme lejlighed indstiftedes »Dansk Erhvervslivs Pris for afsætningsøkonomisk Forskning« i samarbejde med Dansk Salgs- og Reklameforbund. Ikke alene indkom der 10.000 kroner til den første prisuddeling, men yderligere midler blev sikret, således at prisuddelingen kan finde sted i de kommende år. Den første pris tildeltes klubbens æresmedlem, professor Max Kjær-Hansen.

I forbindelse med studiets jubilæum arrangerede klubben en festforelæsning af professor Max Kjær-Hansen, samt en efterfølgende festbanket i Ingeniørhuset, hvor der deltog 170 mennesker.

Klubben udsendte tillige et festskrift, redigeret af Peter Olufsen under titlen »Diplomstudiet i salgsorganisation og reklame 1930—1955«. Tuborgfondet muliggjorde, at dette festskrift kunne trykkes. Bogen er udsendt til medlemmer samt ledende personer og firmaer indenfor dansk erhvervsliv.

I den forløbne sæson har der været afholdt følgende arrangementer:
Oktobermøde med et virksomhedsbesøg på Tuborg.

Novembermødet var med direktør Paul Fabricius, der fortalte om udvælgelsesmetoder samt træning af ledere.

Decembermødet fandt sted hos Oscar Davidsen, hvor der bl.a. var andespil.

Ved januarmødet fortalte direktør Børge G. Christensen, Provinshandelskammeret, om salgsplanlægning.

Februarmødet var arrangeret som et virksomhedsbesøg på Atlas' nye køleskabsfabrik i Lundtofte.

Martsmødet var om »direktøren« — et foredrag af professor Jan Kobbernagel om aktieselskabsdirektører.

Aprilmødet var en foredragsaften med direktør Rich. Wilhelm, Odense, om de frivillige kæder i Danmark.

I maj måned afholdtes en rejsefilmaften, hvor man så de nyeste og bedste turistfilm.

Endelig afholdtes i juni den årlige dimittendfest, der fejredes med en visit på Tuborg samt en maritim fest på Øresund, hvor alle sejl var sat til for at skabe en af de gode gamle H.D.-fester. Der var nærværet 200 deltagere, det største antal, der nogensinde har deltaget i et af klubbens arrangementer.

I den forløbne sæson har klubbens stillingsformidling virket. Der er dels udsendt en skrivelse fra klubben til ca. 400 firmaer og virksomhedsledere, hvor man har peget på H.D.-uddannelsen i salgsorganisation og reklame, samt gjort opmærksom på, at klubben er dansk erhvervsliv behjælpelig med at finde egnede H.D.'ere, hvor en stilling skal besættes med en kvalificeret mand. Klubben kan allerede notere sig for at have formidlet mange kontakter, der har resulteret i engagement.

Medlemsfortegnelsen er under optryk.

Klubbens formand: Turistchef, civilingeniør Mogens Lichtenberg H.D.

De studerendes Råd.

Valget fandt sted i første uge af november, hvorefter der afholdtes konstituerende rådsmøde den 9. november, ved hvilket forretningsudvalget fik følgende sammensætning:

Formand: Karl Erik Ravn.

Næstformand: Axel Bruun.

Regnskabsfører: Steen Danø.

Sekretær: Laurids Ebbesen.

Studieudvalget: Einar Wahl.

Klubudvalget: Birgit Wendelboe.

AIIESEC-udvalget: Axel Bruun.

Da formanden for klubudvalget i februar måned trak sig tilbage fra rådsarbejdet, blev denne post overtaget af Niels Klindt Jørgensen. De øvrige rådsmedlemmer fordelte sig på ovennævnte udvalg.

Rådets første opgave bestod i at afslutte de af det afgåede råd førte forhandlinger angående vor repræsentation i Handelshøjskolens undervisningsråd og legatudvalg. Resultatet heraf blev, at rådet for fremtiden vil blive repræsenteret med 2 repræsentanter i undervisningsrådet, når dette behandler sager, som af Handelshøjskolens direktør skønnes at være af særlig interesse for de studerende, og med 1 repræsentant i legatudvalget ved uddelingen af midlerne fra Ungdommens Uddannelsesfond. Med hensyn til virkningen af denne ordning har rådet ikke været indkaldt til møder i undervisningsrådet, medens man i legatudvalget har været repræsenteret ved de 2 uddelinger af Ungdommens Uddannelsesfond. Ved disse møder blev der fuldt ud taget hensyn til de studerendes repræsentants meninger og udtalelser i forbindelse med de enkelte ansøgninger. Rådet har derfor efter disse møders afholdelse i overensstemmelse med Handelshøjskolens direktør skønnet, at værdien af de studerendes repræsentation i legatudvalget danner grundlag for en udvidelse, således at de studerende ikke blot er repræsenteret ved uddelingen af Ungdommens Uddannelsesfond. Rådet har derfor indledt nye forhandlinger herom.

Ved det konstituerende møde nedsattes der foruden de nævnte udvalg

et lovændringsudvalg, idet man mente, at man ved ændringer af de bestående vedtægter kunne opnå forbedringer af kontakten mellem rådet og de studerende. Udvalget fuldendte sit arbejde i april måned, og herefter er det bestemt i vedtægterne, at der i hver rådsperiode skal afholdes 2 møder med de studerende, et umiddelbart før valget og et i februar måned. Ved disse skal rådet aflægge beretning for den forløbne eller forløbne del af rådsperioden samt fremlægge regnskabet. Endvidere gennemførtes en række detailændringer.

I de enkelte udvalg har arbejdet hovedsageligt bestået i følgende:

Studieudvalget. Da man mente, at der kunne opnås yderligere besparelser og forbedringer for de studerende ved køb og salg af bøger, udgivelse af kompendier og duplikering af studiekredse, har udvalget koncentreret sit arbejde herom.

Angående køb og salg af brugte bøger hævdede man indkøbsprisen for pæne bøger fra 40 til 50 % af boghandlerprisen for nye, medens udsalgsprisen forblev 60 %. Endvidere har man i overensstemmelse med Boghandlerforeningens nye samhandelsbetingelser påbegyndt »salg« af nye bøger med 10 % rabat, idet rådet samler og effektuerer de studerendes bestillinger. Dette har betydet en væsentlig stigning i omsætningen (til ca. kr. 20.000,—, hvilket betyder en besparelse på ca. kr. 5.000,— for de studerende).

Udvalget har endvidere udgivet en række nye kompendier:

- 1) Kompendium i nationaløkonomi (oversigt over »Nationaløkonomi« af P. Nyboe Andersen, Bjarke Fog og Poul Winding).
- 2) Kompendium i erhvervsret (oversigt over »Erhvervsretten i grundtræk«, bd. 1, af Jan Kobbernagel).
- 3) Kompendium i eksamensopgaver, årene 1948—55 i erhvervsøkonomi og nationaløkonomi for H.D., 1. del.
- 4) Statistisk Formelsamling (»Statistik i teori og praksis« af K. Bjerke og H. Colding-Jørgensen).

Organisationen af duplikeringen af de studerendes studiekredse er blevet ændret, således at man har kunnet imødekomme det store behov. Endelig overtog rådet salget af de forskellige institutters »cases«. Herved undgik man en forhøjelse af priserne, da rådet påtog sig forhandlingen vederlagsfrit.

Klubudvalget lagde ud med en stor og vellykket fest til fordel for Danmarks Internationale Studenterkomité's hjælpearbejde. Arrangementet indbragte et betydeligt overskud, og rådet bringer her en tak til de institutioner og virksomheder, der på forskellig måde bidrog til, at festen gav så godt et resultat. I februar afholdtes fastelavnsfest i Bispekælderen, og den 17. marts løb rådets traditionelle forårsfest af stabelen. Festtalen blev

holdt af forhenværende justitsminister K. K. Steincke, hvorefter pianisten Kjell Olsson gav en lille koncert. Senere på aftenen underholdt skuespillerne Ove Sprogø og Preben Uglebjerg. I festen deltog ca. 400 mennesker, og blandt gæsterne fandtes traditionen tro repræsentanter for de øvrige nordiske handelshøjskoler.

Ved begyndelsen af det nye undervisningsår prøvede man noget helt nyt, idet der afholdtes et velkomstmøde for de nye studerende. Indledningsforelæsnings blev holdt af dr. phil. Hakon Stangerup, hvorefter man samledes til the i kantine og en rask lille quiss mellem 5 professorer og lærere. Endelig har der været arrangeret 2 filmaftener og en koncertaften med violinvirtuosen Wandy Tworek. Derudover har klubudvalget sørget for forskellige arrangementer såsom afholdelse af hulkortkursus, studiebesøg på diverse erhvervsvirksomheder, fremskaffelse af billige billetter til udstillinger m. v. samt formidlet billige teater- og biografbilletter.

AISEEC-udvalget sendte i marts måned 2 medlemmer af udvalget til den årlige kongres, der i år blev afholdt i Paris. Her modtog vi som sædvanlig tilbud på lige så mange stillinger i udlandet, som vi var i stand til at byde her i landet. I år udveksledes således fra Danmark 53 studerende, og vi modtog 53 udenlandske, og vi vil benytte denne lejlighed til at takke de danske firmaer, som ved at ansætte udenlandske praktikanter har gjort det muligt at sende danske studenter på praktikantophold i udlandet. Ligeledes vil vi gerne takke Tuborg-fonden, der ved et kontant tilskud har gjort det muligt for os at lave en del arrangementer i sommerens løb for de udenlandske praktikanter.

Bladet »stud merc«, som udgives af rådet, er i år blevet redigeret af Herluf Holst H.A. På grund af økonomiske vanskeligheder har rådet desværre ikke set sig i stand til at udgive bladet regelmæssigt, idet man i foråret så sig nødsaget til midlertidigt at inddrage bladet. Ved velvilje fra Gads boghandel, som vi her bringer vor tak, lykkedes det dog at udgive et nyt nummer i begyndelsen af det nye undervisningsår. Endvidere har man udgivet et duplikeret velkomstnummer for de nye studerende, i hvilket man giver praktiske oplysninger vedrørende Handelshøjskolen og De studerendes Råd.

I arbejdet udadtil har rådet i den forløbne periode især set det som sin opgave at skabe et bindende organ mellem de nordiske handelshøjskoler. Derfor indkaldte man i forbindelse med forårsfesten repræsentanter fra disse højskoler til et indledende møde herom. Ved dette møde gennemdrøftede man spørgsmålet, og ønsket om at stifte et sådant organ var så stærkt, at man enedes om at afholde et formandsmøde i Stockholm den 6. maj. Ved dette møde stiftedes Nordiske Handelshøjskolars Studenterråd. Dette råd skal afholde møde 1 gang årligt. Det første resultat af rådets arbejde foreligger allerede, idet man i Stockholm enedes om en

stipendiatudveksling mellem de respektive handelshøjskoler. For Københavns vedkommende kommer udvekslingen det første år til at foregå med Stockholm og Helsingfors. Endvidere blev det besluttet at udveksle informationsbreve om rådernes arbejde.

Rådet har i det forløbne år været repræsenteret i Ungdommens Uddannelsesfonds repræsentantskab, i Dansk Studiefonds repræsentantskab, i Foreningen af danske erhvervsøkonomer, Danske studerendes Fællesråd samt i Danmarks internationale Studenterkomité. Endvidere har rådet været repræsenteret ved årsfesterne ved de tilsvarende læreanstalter i Helsingfors, Stockholm og Göteborg.

DE ENKELTE STUDIER

Studerende.

Handelshøjskolen besøgte i 1955/56 af ialt 2671 studerende og deltagere mod 2733 i 1954/55, der fordeler sig som følger:

Dagstudierne	384	mod	362
Specialstudierne og H.A.-studiet om aftenen	1325	»	1368
Konsularuddannelsen	13	»	32
Sprogstudierne	673	»	694
Forberedelseshold til Handelshøjskolen	276	»	277
	Ialt		<u>2671</u> » <u>2733</u>

I efterårssemestret 2656 mod 2587

I forårssemestret 2228 » 2212

Antallet af studerende og deltagere under de forskellige studier var som følger:

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM, dagstudiet

Studerende.

Efterårssemestret	147
Forårssemestret	141

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM, aftenstudiet

Studerende.

Efterårssemestret	66
Forårssemestret	62

Deltagere.

Efterårssemestret	3
Forårssemestret	0

ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

1. Del af Diplomprøven:

Studerende.

Efterårssemestret	610
Forårssemestret	511

Deltagere.

Efterårssemestret	2
Forårssemestret	2

2. Del af Diplomprøven:

Bankvæsen:

Studerende.

Efterårssemestret	11
Forårssemestret	11

Deltagere.

Efterårssemestret	1
Forårssemestret	1

Forsikring:

Studerende.

Efterårssemestret	19
Forårssemestret	18

Deltagere.

Efterårssemestret	6
Forårssemestret	7

Regnskabsvæsen:

Studerende.

Efterårssemestret	281
Forårssemestret	250

Deltagere.

Efterårssemestret	14
Forårssemestret	8

Revision:

Studerende.

Efterårssemestret	97
Forårssemestret	90

Salgsorganisation og Reklame:

Studerende.

Efterårssemestret	102
Forårssemestret	89

Deltagere.

Efterårssemestret	3
Forårssemestret	0

Udenrigshandel:

Studerende.

Efterårssemestret	51
Forårssemestret	43

Deltagere.

Efterårssemestret	5
Forårssemestret	0

HANDELSVIDENSKABELIG KANDIDATEKSAMEN

Studerende.

Efterårssemestret	0
Forårssemestret	0

KONSULARUDDANNELSEN

Studerende.	
Efterårssemestret	12
Forårssemestret	10
Deltagere.	
Efterårssemestret	1
Forårssemestret	0

DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

Studerende.	
Efterårssemestret	235
Forårssemestret	227

DET EENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

Studerende.	
Efterårssemestret	453
Forårssemestret	388
Deltagere.	
Efterårssemestret	8
Forårssemestret	4

FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Studerende.	
Efterårssemestret	85
Forårssemestret	78
Deltagere.	
Efterårssemestret	5
Forårssemestret	2

FORBEREDELSE TIL PRØVEN I PORTUGISISK

Studerende.	
Efterårssemestret	10
Forårssemestret	7

FORBEREDELSE TIL PRØVEN I SPANSK

Studerende.	
Efterårssemestret	104
Forårssemestret	70

UNDERVISNING AF HANDELSSKOLELÆRERE

Deltagere.	
Efterårssemestret	34
Forårssemestret	3

FORBEREDELSESHOLD TIL HANDELSHØJSKOEN

Studerende.	
Efterårssemestret	270
Forårssemestret	236

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

Dagstudiet.

I efterårssemestret 1955 blev der optaget 52 nye studerende.

Til erhvervsøkonomisk eksamen i maj/juni indstillede sig 45 studerende, hvoraf 34 bestod eksamen.

Til prøverne i sprog, der afholdtes ved udgangen af 4. semester, indstillede sig 41 studerende til engelsk, hvoraf 32 som andet sprog havde valgt tysk, 8 spansk og 5 fransk.

Til den i studieplanen fastsatte 2 måneders volontørtjeneste for de studerende, der ikke inden deres optagelse på Handelshøjskolen har været i praksis samt til praktikanttjenesten for udlændinge, har efterfølgende firmaer taget imod studerende i sommerferien:

- B. B. Chemical Co. Ltd., Leicester.
- The British Tabulating Machine Co., London.
- Cooperative Wholesale Society of Great Britain, Manchester.
- Stewarts and Lloyds, Ltd., Birmingham.
- T. Wall & Sons Ltd., London.
- Oy Karl Faser AB, Helsinki.
- Annuaire du Commerce Didot-Bottin, Paris.
- »Au Printemps« Bd. Haumann, Paris.
- Aux Trois Quartiers, Paris.
- Banque de Bruxelles, Bruxelles.
- C. I. C. Comptoir de L'industrie Cotonniere, Paris.
- Credit Lyonnais, Paris.
- Desmarais Frères, Paris.
- Desparture & Fils, Paris.
- Esso Standart, Paris.
- Le Figaro, Paris.
- Laboratoires Roger Bellon, Paris.
- L. Allobroge Av. des Chevaliers Tirbeurs, Savoie.
- Les Petits Fils d'A. et E. Motte, Paris.
- L'Union Européenne Industrielle & Financiere, Paris.
- Metrobus-Publicité, Paris.
- Papeterie Navarra, Paris.
- Papière Martin Frères, Paris.
- Peugeot Quai de Passay, Paris.
- Société Francaise Des Nouvelles Galeries Reunies, Paris.
- Société A. Paris France, Paris.
- Société Citerna, Lyon.
- Société Urbaine d'Air Comprimé, Paris.
- N. V. Algemene Transportonderneming —
Van Gend & Loos, Utrecht.

Innocenti S. Gen., Milano.
 Monte Catini, Milano.
 S. I. O. Societa Italiana Ossigeno, Milano.
 Ministry of Agriculture, Jerusalem.
 Statisches Amt des Saarlandes, Saar.
 Aktiengesellschaft Lindt & Sprüngli, Zürich.
 Möbel-Pfister AG, Suhr.
 Societé de la Viscose Suisse, Emmenbrücke.
 Sprecher & Schuh, Aarau.
 Viajos Espana Mundial, Madrid.
 Anker-Kaufstätte, Mannheim.
 Bayerische Vereinsbank, Nürnberg.
 Jacob Berg KG, Budenheim.
 Robert Bosch G.m.b.H., Werk Bamberg.
 »Der Photo Porst« — Hans Porst, Nürnberg.
 »Made in Europa« — H. E. Reisner Verlag K.G., Frankfurt a/M.
 Süddeutsche Kabelwerke, Mannheim.
 Wieseler & Mahler, Nürnberg.
 »Merkur« — Krankenversicherungsanstalt, Graz.
 M. Aarsleff & Co., København.
 A/S Automatic, København.
 A/S Atlas, København.
 Berlingske Tidende, København.
 Bie & Berntsen, København.
 A/S Boel Brothers Ltd., København.
 F. E. Bording A/S, København.
 Burmeister & Wain, København.
 Danmarks Ægexport A/S, København.
 A/S Dansk Cement Central, København.
 Dansk Esso A/S, København.
 Dansk Industri Syndikat, København.
 A/S De Danske Spritfabrikker, København.
 Den Danske Landmandsbank, København.
 Det Danske Trælastkompagni A/S, København.
 Det Danske Stålvalseværk, Frederiksværk.
 Fyens Sækkekompagni A/S, Odense.
 Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, København.
 Asmus Hansen, Haderslev.
 C. C. Hansen, Roskilde.
 Peter F. Heering, København.
 Helsingør Skibsværft og Maskinfabrik, Helsingør.
 Hjørring Diskontobank, Hjørring.
 S. Houlberg A/S, København.

Poul Jacobsen, København.
 Peter Jensen A/S, København.
 A. Jessen & Co.s Eftf., København.
 Jydsk Ilt- & Acetylen gasfabrik, Horsens.
 Laur. Knudsen A/S, København.
 Kodak A/S, København.
 A/S Kosangas, København.
 V. Løwener, København.
 Magasin du Nord, København.
 A/S Magneto, København.
 Forsikringsaktieselskabet »National«, København.
 Nesa, København.
 Novitas A/S, København.
 Panther Sko — Dansk Læder- og Skotøjsindustri A/S,
 København.
 Axel Petersen & Fritsche A/S, København.
 Vilh. Pedersen A/S, Høng.
 A/S Holger Petersen, København.
 Poulsen & Ragoczy A/S, København.
 H. Pødenphant, København.
 A/S Rafa, København.
 A/S Roulunds Fabriker, Odense.
 Rørkjærs Magasin A/S, København.
 SAS — Scandinavian Airlines System, København.
 Sadolin & Holmblad Ltd., København.
 Spedition Kloster, København.
 Starlex, København.
 Sunlight Fabrikkerne A/S, København.
 S. A. Svendsen, København.
 Thomas B. Thrige, Odense.
 S. Truelsen & Søn A/S, Herning.
 A/S Tuborgs Bryggerier, København.

Den væsentligste del af engagementerne er foretaget af De studerendes Råds praktikantudvalg. Resten af stillingerne har Handelshøjskolen og i visse tilfælde de studerende selv skaffet.

Som censorer ved den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Direktør Bernh. Baaring H.A., distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, departementchef Einar Cohn, underdirektør, cand. merc. J. Ingvarthsen, direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D., direktør, cand. polit. P. Norsmann H.D., kontorchef, cand. polit. fru Rigmor Skade, lektor, cand. polit. P. Sveistrup og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.

- Nationaløkonomi: Departementschef Hans P. Gøtrik, grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen og underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen.
- Erhvervsret: Departementschef H. Jespersen, professor, dr. jur. Anders Vinding Kruse og retspræsident Kaj Mundt.
- Statistik: Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.
- Engelsk: Mag. art. H. Kossmann og kontorchef Karl Olsen.
- Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translator, cand. jur. H. Friis Møller.
- Fransk: Kontorchef, translator Holger Larsen og professor, dr. phil. Holger Sten.
- Spansk: Translater, dr. phil. Carl Bratli og direktør Poul Sørensen H.A.
- Kulturhistorie: Dr. phil. Alf Henriques.

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

Aftenstudiet.

I 1955/56 var der en tilgang af 5 nye studerende.

Til 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen, der afholdtes i maj/juni 1956, indstillede der sig 8 studerende, hvoraf 8 bestod eksamen. Til 2. del, som afholdtes i maj/juni, indstillede sig 15 studerende, hvoraf 12 bestod.

Som censorer ved 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

- Erhvervsøkonomi: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, departementschef Einar Cohn, direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D., direktør, cand. polit. P. Norsmann H.D. og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.
- Nationaløkonomi: Departementschef Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.
- Erhvervsret: Departementschef H. Jespersen og professor, dr. jur. Anders Vinding Kruse.
- Statistik: Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.

Som censorer ved 2. del af den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

- Erhvervsøkonomi: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, departementschef Einar Cohn, direktør, civilingeniør S. Mansted H.D., direktør, cand. polit. P. Norsmann H.D., kontorchef, cand. polit. Rigmor Skade, lektor, cand. polit. P. Sveistrup og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.
- Nationaløkonomi: Departementschef Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

Til specialstudierne var der i 1955/56 en tilgang af 318 nye studerende.

Til 1. del af diplomprøven, som er fælles for alle studerende, indstillede sig 255 studerende, hvoraf 168 bestod. Til 2. del af diplomprøven, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig 204 studerende, hvoraf 103 bestod. Fordelingen på de forskellige specialer var:

	Indstillet	Bestået
Bankvæsen	2	2
Forsikring	6	6
Regnskabsvæsen	135	56
Salgsorganisation og reklame	41	20
Udenrigshandel	20	19

Som censorer ved 1. del af diplomprøven medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, underdirektør, cand. merc. J. Ingvardtsen, kontorchef, cand. polit. Rigmor Skade, lektor, cand. polit. P. Sveistrup og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi: Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen, underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Erhvervsret: Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, departementschef H. Jespersen, retspræsident Kaj Mundt og afdelingschef P. Villadsen.

Statistik: Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen og underdirektør, dr. polit. Paul Johansen.

Som censorer ved 2. del af diplomprøven medvirkede i:

Bankvæsen: Departementschef Einar Cohn og underdirektør, cand. jur. R. Kæstel.

Forsikring: Underdirektør, dr. polit. Paul Johansen, højesteretssagfører Oluf Petersen og direktør Sv. Schönecker.

Regnskabsvæsen: Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, statsaut. revisor I. Boesberg, statsaut. revisor F. Dühning, kontorchef, cand. jur. C. Helkett, direktør Gunnar Jørgensen H.D., direktør Willy Schmidt H.A. og afdelingschef P. Villadsen.

Salgsorganisation og reklame: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, prokurist Svend A. Holbæk, turistchef, cand. polyt. Mogens Lichtenberg H.D., redaktør Roger Nielsen og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.

Udenrigshandel: Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, direktør Erling Kristiansen, direktør, cand. polit. Otto Müller og direktør, statsaut. translør Vincent Petersen H.D.

DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I efterårssemestret 1955 blev der optaget 122 nye studerende.

Til den tresproglige korrespondenteksamen indstillede sig 101 studerende, hvoraf 97 bestod.

Som censorer ved den tresproglige korrespondenteksamen medvirkede i:

Engelsk: Direktør H. O. Damgaard-Nielsen, professor, dr. phil. K. Grønbech, professor, dr. phil. L. Hjlemslev og prokurist Poul Nissen.

Fransk: Civilingeniør Jean Eilertsen, kontorchef, translator Holger Larsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translator, cand. jur. H. Friis Møller.

Spansk: Translator, dr. phil. Carl Bratli og underdirektør Poul Sørensen H.A.

Dansk, engelsk og tysk stenografi samt maskinskrivning: Kontorchef, translator fru Ester Brinch og adjunkt, cand. mag. J. Borch Madsen.

Bogføring: Underdirektør, statsaut. revisor Svend Larsen.

Erhvervsret: Retspræsident Kaj Mundt og afdelingschef P. Villadsen.

DET EENSROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I 1955/56 var der en tilgang af 261 nye studerende.

Til korrespondenteksamen indstillede sig ialt 171 studerende, hvoraf 133 bestod.

Under e n g e l s k blev der optaget 151 nye studerende, under f r a n s k 37, under s p a n s k 23 og under t y s k 50 nye studerende.

Til korrespondenteksamen i e n g e l s k indstillede sig 99 studerende, hvoraf 72 bestod.

Til korrespondenteksamen i f r a n s k indstillede sig 28 studerende, hvoraf 25 bestod.

Til korrespondenteksamen i s p a n s k indstillede sig 14 studerende, hvoraf 13 bestod.

Til korrespondenteksamen i t y s k indstillede sig 30 studerende, hvoraf 23 bestod.

Som censorer ved den eensproglige korrespondenteksamen medvirkede i:

Engelsk: Grosserer, translator I. Bailey, mag. art. H. Kossmann og lektor F. T. Mouridsen.

Fransk: Kontorchef, translator Holger Larsen, direktør K. Sonne-Hansen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Spansk: Translator, dr. phil. Carl Bratli og underdirektør Poul Sørensen H.A.

Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translator, cand. jur. H. Friis Møller.

FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Der var i 1955/56 en tilgang af 38 studerende.

Under engelsk blev der optaget 15 nye studerende, under fransk 10, under spansk 5 og under tysk 8.

Til translatoreskamen i engelsk indstillede 8 studerende sig, hvoraf 1 bestod.

Til translatoreskamen i fransk indstillede sig 2 studerende, hvoraf 1 bestod.

Til translatoreskamen i spansk indstillede 2 studerende sig, hvoraf ingen bestod.

Til translatoreskamen i tysk indstillede sig 3 studerende, hvoraf ingen bestod.

I maj 1956 afholdtes prøve i retslære for de studerende i yngste translatoresklasse. Prøven blev bestået af 14 studerende.

PRØVEN I PORTUGISISK

Under forberedelsen til prøven i portugisisk blev der optaget 6 nye studerende.

Til prøven i portugisisk indstillede 2 studerende sig, hvoraf 1 bestod.

Som censorer medvirkede: Grosserer Viggo H. Olsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

PRØVEN I SPANSK

Under forberedelse til spanskprøven blev der optaget 78 nye studerende.

Til spanskprøven indstillede sig 17 studerende, hvoraf 15 bestod.

Som censorer ved spanskprøven medvirkede: Translatør, dr. phil. Carl Bratli og underdirektør Poul Sørensen H.A.

UDDANNELSE AF HANDELSSKOLELÆRERE

I efterårssemestret 1955 afholdtes forelæsninger over handelsskolernes organisation og over didaktik for dem, der ønskede at forberede sig til faglærereksamen i handelsfag. Forelæsningerne holdtes af direktør for handelsskoleundervisningen, cand. mag. Osvald Larsen, og de afsluttedes med en prøve.

Udover disse forelæsninger har der i det forløbne år været afholdt øvelser i fonetik og grammatik i engelsk, fransk og tysk. Også denne undervisning blev afsluttet med prøver.

EKSAMINER

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske eksamen
(Dagstudium):

Andersen, Mogens Anton	g+
Andreasen, Hans Carsten	g+
Bobek, Niels Peder	mg÷
Bruun, Axel	g+
Englund, Flemming	mg÷
Eriksen, Ivar Kjell	mg
Friis, Carl Mogens	g+
Grude, Per Jan	mg
Haarder, Oscar Geismar	g+
Hansen, Helgi	g+
Hansen, Jørgen Dam	mg÷
Hartmann, Svend Erik	mg
Hjulmand, Ole Gai	g+
Holst, Herluf Eriksen	g+
Jacobsen, Olaf	mg÷
Johansen, Erik	mg
Juel-Jensen, Hans	mg
Jørgensen, Knud Otto	mg÷
Kjær, Jørgen	mg÷
Kristensen, Frida	mg÷
Krogeide, Tor	mg
Ledertoug, Niels Jørgen	mg÷
Marcussen, Simon	mg
Martini, Per	mg
Meyer, Thorbjørn	g+
Nielsen, Ole Brøndholdt	g+
Nielsen, Peer	mg÷
Nielsen, Poul Erik Wendelboe	g+
Olsen, Arne Olav	g+
Rasmussen, Hans Brodal	mg÷
Skovsgaard, Arne	g+
Sletten, Per	mg÷
Traasdahl, Thor	mg÷
Wager, Alf Bernhard	mg÷

(Aftenstudium):

Erichsen, Hans Eduard	mg ÷
Hansen, Aksel Kirkeby	mg ÷
Hilbert, Bent Palle	g+
Holmsen, Kjeld Bredo	mg ÷
Kraul, Leif Emanuel	mg ÷
Madsen, Poul Alfred	mg
Mikkelsen, Erik Harboe	mg ÷
Nielsen, Gorm Vejgaard	g+
Nielsen, Kjeld Børge	mg ÷
Nutzhorn, Kurt Ehlers	g+
Petersen, Arne Christian	g+
Thyregod, Aage	g+

Følgende bestod diplomprøven:

Bankvæsen:

Madsen, Ernst Oldager	mg
Sørensen, Aage	mg ÷

Forsikring:

Heise, Hans Olaf	mg
Larsen, Erik Blume	mg
Madsen, Erik Guldmann	mg ÷
Møller, Mogens Leth	mg
Nielsen, Carl Christian Munksgaard	mg ÷
Pedersen, Leif Christian	mg ÷

Regnskabsvæsen:

Andersen, Hans Arne	mg ÷
Arnesen, Odd Arne Rønning	mg ÷
Bergh-Hanssen, Odd	mg ÷
Bertelsen, Thorbjørn	mg ÷
Bested, Harry Müller	mg ÷
Borgstrøm, Jørgen	g+
Christensen, Knud Johannes	mg ÷
Christensen, Ole Henning	mg
Christensen, Ove	mg ÷
Christensen, Scott	g+
Enevoldsen, Birte Sell	g+
Gallum, Otto Emanuel Ernst	g+
Gutkin, Leo	mg ÷

Hansen, Niels Peter	g+
Hansen, Poul	mg÷
Hansen, Svend Jørgen	mg÷
Jacobsen, Preben	mg÷
Jakobsen, Svend Åge	mg÷
Jacobsen, Verner Lynge	g+
Jensen, Børge	mg÷
Jensen, Eigil	mg
Johansen, Børge Emil	g+
Jørgensen, Ove	g+
Larsen, Heinrich	g+
Larsen, Henning Gottheil	mg÷
Lind, Børge	g+
Madsen, Arne Helmo	mg÷
Madsen, Carsten Haubjerg	mg÷
Mathiesen, Gunnar	mg÷
Myrlund, Henning Wesing	g+
Møller, Bendt Arne	g+
Nielsen, Børge Thornby	g+
Nielsen, Christian Andersen	mg÷
Nielsen, Eilif Mousten	g+
Nielsen, Erik	mg
Nielsen, Willy	g+
Olesen, Hans Erik	mg
Olfert, Johan Frantz David	mg÷
Olsen, Bent Koch	mg÷
Oxfeldt, Erik Jens	mg÷
Petersen, Christian William	g+
Pedersen, Jan	g+
Peterson, Poul Ekstrøm	g+
Rasmussen, Gunner Tarding	g+
Ravn, Jørgen	g+
Rick-Nielsen, Kai Peter	mg÷
Schmidt, Günther	mg÷
Scholten, Erik von	mg÷
Seifert, Børge August	g+
Sort, Gudmund Thomassen	g+
Sørensen, Billy Raymond	mg÷
Sørensen, Erik Ellehus	mg÷
Sørensen, Werner	g+
Wessmann, Jørgen	mg÷
Vikskov, Jens Jørgen	g+
Wulf, Preben Niels Peter	g+

Salgsorganisation og reklame:

Andreasen, Finn Holtegaard	g+
Asmussen, Kirsten Ruth	mg
Beck, Jørgen	mg
Carstens, Ib	mg ÷
Christensen, Leif Børge	g+
Christiansen, Bent Carl	g+
Corinth, Conni Richard	g+
Fosse, Svein	mg
Hansen, Poul Holdt	g+
Hegelund, Jørgen	mg
Jensen, Holger	g+
Jensen, Erik Børge Werner	mg ÷
Kristoffersen, Erik Grau	mg
Larsen, Preben Strecker	mg ÷
Lerche, Helmer Johan	mg ÷
Lundsgaard, Niels Erik	mg
Milde, Arne	g+
Selsner-Rasmussen, Preben Edun	g+
Sporon, Michael Carl Georg Nikolaj Vilhelm	mg ÷
Thranegaard, Jørgen Kaae	g+

Udenrigshandel:

Andersen, Kaj Runing	mg
Carlson, Egon Ejvind	mg ÷
Christensen, Alfred Sønderstrup	mg ÷
Damgård, Poul Thue	mg ÷
Drejer, Erik	mg
Enkelund, Tage Andreas	mg ÷
Faber, Harald	mg ÷
Fastrup, Svend Peter	mg ÷
Jensen, Erik Palle	g+
Jensen, Svend Okkels	mg
Koktvedgaard, Hans Jørgen	mg
Larsen, Carlo Knobelaugh	mg ÷
Larsen, Hans Ingemann	mg ÷
Møller, John Valdemar	mg
Nielsen, Elith Claudius	mg+
Nielsen, Jørgen Christian	mg ÷
Petersen, Leif Marius	mg
Rasmussen, Johannes	mg ÷
Wallevik, Poul Bjørn Scheffmann	mg ÷

Følgende bestod den tresproglige korrespondent-eksamen:

Aage, Gerd	mg
Agerholm, Grete	mg÷
Andersen, Birgit Folmer	mg+
Andersen, Ellen Agnete	mg
Andersen, Jette Voigt	mg÷
Andersen, Ruth Karen	mg
Baaring, Anne	mg÷
Bartholdy, Esther	ug÷
Bonnez, Ingrid Gurli	mg
Christensen, Margit	mg+
Daidsen, Inge Birgit	mg
Ehlers, Kirsten Marie	g+
Emsbo, Kirsten	mg
Foght-Sørensen, Inger	mg÷
Fraenckel, Inge Esther	mg
Frederiksen, Anne Lise	mg÷
Geisler, Kirsten	mg
Gerhardt-Rasmussen, Lisbeth	mg+
Gielstrup, Kirsten	mg+
Gjerstrup, Anne Lise	mg+
Gjørulf-Larsen, Else	mg
Gredal, Aase	mg+
Hamann, Birte	ug÷
Hansen, Birgit	mg
Hansen, Grete Gyda	mg
Hansen, Hanne Fischer	mg+
Hansen, Magdalene	mg÷
Hemmingsen, Ingrid Sofie	mg
Hertz, Hanne	mg+
Hey, Ida Marie	mg÷
Holbøll, Hellen Grete Bording	mg
Hyldahl, Betty	g+
Hyldig, Rigmor Kirstine Hovmøller	mg+
Høgh, Ulla	mg+
Illum, Gerd	mg+
Iversen, Merete Christine Høyrup	mg+
Jacobsen, Inger	mg÷
Jacobsen, Lise Horsfeld	mg
Jensen, Birgit	mg
Jensen, Kirsten Porup	mg

Jensen, Kirsten Øbro	mg ÷
Jeppesen, Birte	mg
Jepsen, Hanne Birgit	mg+
Johansen, Birgit	mg+
Johansen, Birthe	mg
Jørgensen, Bente Margrethe	mg+
Jørgensen, Karin Agnes	mg+
Jørgensen, Lene Anker	mg+
Klöcker-Larsen, Liza Heiberg	mg
Knox-Seith, Lilian	mg
Knudsen, Anne Lisbeth	mg ÷
Koschmieder, Erna Marie	mg+
Kraft, Annette	mg
Krandrup, Mette	g+
Kristensen, Else	mg ÷
Larsen, Ruth Margit	mg ÷
Lindholt, Karen Marie	ug ÷
Lohse, Birgit Bering	mg
Lund, Jette	g+
Melchiorsen, Elisabeth	g+
Munch-Petersen, Kim Elisabeth	mg
Mærsk-Møller, Vibeke	mg
Møller, Beth Ingemann	g+
Møller, Christina	mg
Møller, Kirsten Elisabeth	mg ÷
Nielsen, Anne Marie	mg ÷
Nielsen, Karen Grethe	mg ÷
Nielsen, Lilian Ibi Skjold	mg+
Nielsen, Ninna Inge	mg+
Nissen, Inger	mg
Olsen, Ruth	mg ÷
Pedersen, Ann Crumlin	mg
Pedersen, Else Marie Lyngbye	mg
Pedersen, Vibeke	g+
Petersen, Lis Kreiberg	mg ÷
Rasmussen, Dorthe	mg
Reiler, Gerd	mg ÷
Rinds, Fritze Cathrine	mg+
Roepstorff, Tove Svava	mg
Rønne, Grethe	mg ÷
Sass, Lene	g+
Schiøttz-Christensen, Dorte	mg+
Schjøth, Gunver Christine	mg ÷

Simonsen, Ellen	mg
Sonne, Mette Marie	mg
Steen-Andersen, Majken	mg ÷
Stender, Birthe Dido	ug ÷
Struwe, Ulla Pechüle	mg ÷
Sørensen, Ann-Lis Heede	mg
Sørensen, Karen Margrethe Damgaard	mg
Thorup, Anne	mg
Tychsen, Vibeke	mg
Vemmer, Lizzie	mg
Wendelbo, Birgit Ingelise	mg ÷
Wengler, Gudrun Gitte	mg ÷
Wieth-Knudsen, Anne	mg ÷

Følgende bestod den eensproglige korrespondent-eksamen:

Engelsk:

Andersen, Kurt Erling	mg ÷
Andersen, Mary Kiel	mg ÷
Andersen, Poul Louis	mg ÷
Andersson, Jytte	mg
Bech, Kirsten	mg ÷
Bisbjerg, Lise	mg
Boiesen, Jytte Rostgaard	mg
Bruun, Hans Hornhaver	mg
Bursøe, Helen	mg
Christiansen, Inge Kornerup	mg +
Cleveland, Greta Edel	mg
Edlich, Jytte	mg ÷
Fagerstrøm, Idor	mg
Frederiksen, Jytte Kaalund	mg
Gade, Sven Ove	mg ÷
Glahn, Jørgen	mg
Haastrup, Erik Callø	mg
Hanner, Jane Kamp	mg ÷
Hansen, Jørgen Juul Stengel	mg ÷
Hansen, Karen Østerlund	mg ÷
Hansen, Karin Kock	mg
Harboe, Catharina	mg ÷
Have, Gertrud	mg +
Hemmingsen, Silva	mg ÷
Holtén-Møller, Jørn	mg

Jacobsen, Birger	mg +
Jakobsen, Anne Margrethe	mg
Jensen, Jytte Else	mg ÷
Jensen, Jytte Holm	mg
Jensen, Kirsten	mg
Jensenius, Kirsten	mg +
Johnsen, Ase	mg
Jørgensen, Eigil Gervig	mg +
Jørgensen, Elin Bjerge	mg ÷
Jørgensen, Erik Kroman	mg +
Jørring, Carsten Ehrkorn	mg ÷
Karsten, Bertel William	ug ÷
Kriby, Henny Inger	mg ÷
Kristensen, Helga Marie	mg
Larsen, Birgit Jonsgård	mg
Larsen, Grete Agersnap	mg +
Madsen, Inge Lilly	mg
Madsen, Lise	mg ÷
Moldt, Jan Peter	mg ÷
Mortensen, Else	mg
Mortensen, Hans F.	mg ÷
Mortensen, Kirsten Marie Sloth	mg ÷
Mønge, Annelise	mg ÷
Nielsen, Anne Birte Wichmose	mg +
Nielsen, Annelise Thiil	mg ÷
Nielsen, Birthe Aase Lillian	mg
Nielsen, Erik Bach	mg ÷
Nielsen, Poul Kurt	mg
Nielsen, Sonja Wium	mg +
Olsen, Tove Vinther Flint	mg ÷
Overgaard, Ulla	mg ÷
Peytz, Ove	mg
Pinner, Ester Rita	mg ÷
Pontoppidan, Marie-Louise	mg +
Poulsen, Mogens Alex	mg
Rahbek, Mette Marie Ruth	mg ÷
Rasmussen, Jørgen	mg ÷
Rilum, Elluph Hans Jørgen	mg ÷
Schmit, Knud Estrup	mg +
Steensen, Rita Erna	mg ÷
Sørensen, Benthe Karen	mg ÷
Sørensen, Steen Palle	mg
Thaarup, Marianne	mg

Uffe, Ann Shirley	ug ÷
Vange, Grete	mg
Wadsholt, Bente Boje	mg ÷
Ægidius, Valborg Emilie Nedergaard	mg

Fransk:

Bangsgaard, Bodil	mg
Christensen, Eleonora Margrethe	mg ÷
Erichsen, Birte Margrethe	mg ÷
Graabæk, Jytte	mg ÷
Greve, Kirsten Ruth	mg +
Hansen, Aase Lasson	mg +
Hansen, Valdemar Aksel	mg
Hansen, Birthe	mg ÷
Hemmingsen, Frede	mg
Henriksen, Kristen	mg +
Holm-Møller, Elna	mg ÷
Kempf-Andersen, Eva	mg ÷
Knudsen, Kirsten Hanne	mg
Kristensen, Yrsa Elinor Arnbo	mg
Lindgren, Vera Elin	mg ÷
Lohse, Kirsten	mg +
Madsen, Aase	mg +
Madsen, Poul Gustav	mg
Meyer, Ellen-Louise	mg ÷
Møller, Aase Astrid	mg ÷
Mørk, Olga	mg +
Olsen, Birgit Karin	mg +
Rasmussen, Alice	mg ÷
Thomsen, Harry	mg +
Wolff, Rita	mg +

Spansk:

Andersen, Anne Marie	mg ÷
Andersen, Ib Erik	mg
Bruun, Agnethe	mg +
Gottlieb, Ib	mg
Halager, Ingrid	mg ÷
Hall, Inger Elisabeth Wad	ug ÷
Hansen, Agnes Elisabeth	mg ÷
Hyldgård-Nielsen, Niels Erik	mg +
Jensen, Erik Brove	ug ÷

Josephsen, Paul Frederik	mg+
Jørgensen, Herluf Stahl	mg+
Lundby, Svend Witters	mg+
Nielsen, Hans Erik	mg+

Tysk:

Brandt, Ellen	mg+
Bruhn, Friedrich Mammse	mg
Christensen, Lizzi Margrethe	mg
Glente, Aage Sofus Munck	ug÷
Hermansen, Inger-Margrethe	mg÷
Jacobsen, Werner Frantz	mg
Jørgensen, Eigil Gervig	mg
Kjær, Ellen	mg
Lauridsen, Ella	mg
Lohne, Knut Mardon	mg÷
Lorenzen, Carl	ug÷
Milling, Alis Holtet	mg÷
Mogensen, Marie Louise	mg+
Molde, Kirsten	mg
Mortensen, Johanna Karoline	mg
Neergaard, Mogens	mg÷
Nielsen, Birthe	mg
Nielsen, John Kjeldsen	mg
Ramsig, Inge-Lise Christel	mg
Rasmussen, Inger Marie Louise Soelberg	mg÷
Starsø, Harry Helmer	mg÷
Sørensen, Henning Mønsted	mg÷
Sørensen, Jan Marschall	mg÷

Prøven i portugisisk blev bestået af:

Nauntofte, Poul	mg÷
-----------------------	-----

Spanskprøven blev bestået af:

Bischoff, Niels	mg÷
Fauring, Dora	mg÷
Friis-Nielsen, Henrik Preben	mg
Heering, Helge	mg+
Jørgensen, Ib	mg÷
Jørgensen, Kirsten Nini	mg+
Langetved, Kaj Jess Andersen	g+
Mathorne, Elin Elisabeth	mg+

Moller, Marianne Eva Fricke	mg
Nielsen, Erik Bach	g+
Rasmussen, Hanne	mg+
Secher, Eric Folsach	g+
Skrydstrup, Inger Margrete	mg+
Taloff, Christine	mg
Wermus, Leif	mg

Eksaminer afholdt af handelsministeriet.

Revisoreksamen:

Ved den teoretiske del af revisoreksamen (afholdt i foråret 1956) bestod følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen, prøven i revisionsteknik:

Arentoft, Bent
 Frederiksen, Anders Klausen
 Gilsaa, Henning
 Griebel, Erik
 Hansen, Knud Henning
 Hoffmann, Emil Johannes
 Jensen, Per Roland
 Kraul, Leif Emanuel
 Laursen, Børge Kærsgaard
 Meisner, Carl Heinrich
 Nielsen, Jørgen Bruun
 Nielsen, Preben Pilgaard
 Nielsen, Tom Jæger
 Olsen, Erik Kjeld
 Olsen, Henning
 Pedersen, Axel
 Pedersen, Egon Torkild Bruun
 Pedersen, Richard Houstrup
 Rohde, Søren Johannes
 Sterner, Frede
 Storgaard, Olaf Lykke

Den praktiske del af prøven for statsautoriserede revisorer (afholdt i 1955/56) blev bestået af følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen:

Abildgaard-Schmidt, Johan Egidius Emil
 Ambrosius, Svend
 Andersen, Otto Oluf
 Bom, Helge

Bøge, Henning Axel
 Christoffersen, Svend Bjarne
 Flade, Frederik Karl Laust
 Holm, Christian Nissen
 Karlsen, Børge Olaf
 Krouel, Frederik Nielsen
 Larsen, Aage Kristian
 Leerskov, Morten
 Monkjær, Vagn Ingemann Vinfred
 Pedersen, Otto Peter Kaastrup
 Schiøttz, Henrik Frank
 Wulff, Erik Aage

Translatørekksamen blev i 1956 bestået af følgende:

<i>Engelsk:</i>	Hovedkarakter
	Points:
Laursen, Elfriede Anna Marie	56
<i>Fransk:</i>	
Thøfner, Egon Naundrup	55

LITTERÆRE ARBEJDER

AF HANDELSHØJSKOLENS LÆRERE AUGUST 1955—JULI 1956

(Af skolebøger medtages kun 1. udgave. Periodiske udgivelser medtages kun første gang. FCM betyder: Festskrift til Christen Møller på 70-årsdagen. Red. af L. L. Hammerich, Max Kjær-Hansen og Peter Skautrup. Kbh. 1956. 443 s.).

Professorer.

Andersen, P. Nyboe, dr. oecón.

Udenrigsøkonomi. Kbh. 1955. 292 s.

Strukturændringer i dansk økonomi (Nationaløkonomisk tidsskrift 1956, nr. 1/2, s. 33—46).

Die Wirtschaft Dänemarks und ihre Beziehungen zu Deutschland (Deutscher Industrie- und Handelstag, Schriftenreihe, Hft. 40, Bielefeld 1956, s. 7—24).

Samfundets økonomi og landbrugets (Beretning om det 67. delegeretmøde i De samvirkende landboforeninger i Fyns stift. Odense 1955, s. 135—53).

Hansen, Palle

En analyse og vurdering af vareregnskabet resultatberegning (i: FCM s. 119—47).

Høybye, Poul, dr. phil.

Italiensk-dansk ordbog. Kbh. 1956. 438 s. (s. m. Johanne Mengel).

Meister Jörg fra Nürnberg. Træk af middelalderens sprogundervisning (i: FCM s. 205—22).

Kjær-Hansen, Max, dr.

Efterfrågeanalyse, ett verktyg inom marknadsforskningen. Göteborg 1956. 61 s.

Salgs- og reklameomkostningerne i Norden. En analyse af udgifterne til kommerciel reklame i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Kbh. 1956. 202 s.

Handelshøjskolens forskning 1938—1956 (i: FCM s. 239—52).

Kobbernagel, Jan

- Samling af domme vedrørende interlegal handelsret. Kbh. 1955. 140 s.
(Kompendium, s. m. Ole Lando).
- Juridisk sprogbrug. Lærebog for korrespondenter. Hft. 1—3. Kbh.
1955—56. 143 s. (Kompendium).
- Den juridiske undervisning ved Handelshøjskolen (i: FCM s. 253
—66).
- Den konkurrenceretlige regulering af medicinalvaresalget i Danmark
(Det danske marked 1955, s. 129—46).

D o c e n t e r.

Aagesen, Aage, dr. phil.

- Jugoslavien, landet mellem øst og vest. Kbh. 1955. 4 s.
- Fransk Nordafrika. Kbh. 1956. 4 s.
- Chile. Kbh. 1956. 4 s.
- Sydamerikanske studier (6 afhandlinger). Kbh. 1956. 88 s.

Rasmussen, Arne, ekon. dr.

- Om de langvarige konsumgoders afsætningsmæssige betydning (i:
FCM s. 315—32).

Winding, Poul

- Konjunkturspredning og betalingsbalanceudligning (i: FCM s. 413
—41).
- Den internationale økonomiske situation (Økonomi og politik 1954,
nr. 3/4, s. 255—74; 1955, nr. 1, s. 63—76, nr. 2/4, s. 205—44; 1956,
nr. 1, s. 49—60, nr. 2, s. 134—46).
- Europas voksende energibehov (sammesteds 1956, nr. 2, s. 161—68).
- Om virkningerne af en øget produktion af importsustitutter (Det
danske marked 1956, s. 90—100).

L e k t o r e r.

Agersnap, Torben, cand. oecon.

- Report of the first AIESEC seminar on management and cooperative
movement. Kbh. 1955. 11 s. (s. m. Axel Bruun).
- OEEC. Summary of the development of labour-management relations
in Denmark, EPA-project 312, Human relations in industry. Paris
1956. 11 s. (s. m. Arne Lund og Jørgen Paldam).
- Samarbejds- og ledelsesproblemer i virksomheden. Kbh. 1956. 20 s.
(Rapport for den danske delegations deltagelse i konferencen om
Human relations in industry i Rom 29. Januar—4. februar 1956).

Handelshøjskolens udvikling 1930—55 (i: FCM s. 27—72).

Radio listening in Denmark (Acta sociologica 1955, vol. 1, fasc. 2, s. 120—48).

Frekvensstudier og andre metoder til deltidanalyser af personaktivitet (Det danske marked 1955, s. 242—59).

Aabye, Lorenzo, translator

Spansk eller russisk (Dagens nyheder 9. september 1955).

Banke, Niels, underdirektør, cand. polit.

Om Adam Smiths forbindelse med Norge og Danmark (Nationaløkonomisk tidsskrift 1955, s. 170—78).

Fog, Bjarke, cand. polit.

Metodeproblemer ved driftsøkonomisk forskning (i: FCM s. 93—104).
Omkostningskontrol og psykologi (Erhvervsøkonomisk tidsskrift 1956, s. 30—41).

Larsen, H. Verner, cand. mag.

Det merkantile »abc« i tysk (i: FCM s. 275—90).

Loff, O., cand. merc.

Forretningsbogføring. Kbh. 1956. 108 s. (s. m. Jens J. Lund).

Møller, Kristian, direktør, cand. polit.

En dag i banken. Jubilæumsskrift for Kolding Laane- og Diskontokasse. Kolding 1956. 32 s.

Danmark i den internationale overkonjunkturs kølvand (Økonomisk revy 1955, s. 600—04).

Forbrugerkreditens problemer (sammesteds 1956, s. 21—30).

Finansieringen af boligbyggeri i Danmark (sammesteds 1956, s. 183—96).

Folkepension i Danmark (sammesteds 1956, s. 417—23).

Stangerup, Hakon, dr. phil.

En dansk ven mindes (i: Frans G. Bengtsson. En minnesbok. Uppsala 1955, s. 244—56).

Konservatismen og kulturen (i: Til alle mænds tarv. Kbh. 1956, s. 69—83).

Carl Ploug (i: Store danske journalister. Kbh. 1956, s. 7—23).

Handelshøjskolen og kulturhistorien (i: FCM s. 369—85).

Brændevinen i dansk poesi (i: Kold, sød, stærk og brændende. Kbh. 1956, s. 7—30).

Sørensen, Knud, cand. mag.

On the pronunciation of recent French loan-words (English studies vol. 37, no. 4, 1956, s. 162—68).

Vibæk, Jens, vicedirektør, cand. mag.

Artikler om handelshistoriske emner i: J. Hvidtfeldt (red.): Håndbog for danske lokalhistorikere. Udg. af Dansk historisk fællesforening. U. s. 1952—56.

Assistenten og lærere.

Christensen, Børge G., direktør, H.A. og H.D.

Distributionsomkostningsfunktionens principielle udseende (Det danske marked 1955, s. 225—41).

Goldschmidt, Verner, ekspeditionssekretær, cand. jur.

The Greenland criminal code and its sociological background (Acta sociologica 1956, vol. 1, fasc. 4, s. 217—55).

Gram, Jørgen, cand. oecon.

Arbejdsmarkedskommissionen docerer økonomi (Det danske marked 1956, s. 50—53).

Verdensøkonomien i fortsat expansion (sammesteds 1956, s. 106—22).

At opretholde et sikkert pengevæsen (Information 15. maj 1956).

Et lønpolitisk dilemma (Dagens Nyheder 17. maj 1956).

Feriespredning (Børsen 30. juli 1956).

Haislund, Niels, cand. mag.

Otto Jespersen som dansk filolog (Festskrift til Peter Skautrup. Århus 1956, s. 397—402).

Hansen, Knud, cand. polit.

Genforsikringsformer. Kbh. 1956. 102 s.

Hansen, Svend A., fuldmægtig, cand. polit.

Rentemedicin mod højkonjunkturen (Fagskrift for bankvæsen 1955, s. 81—92).

Statens obligationer og kreditforeningernes (Kredit- og hypotekforeningsfunktionærernes medlemsblad 7. årg. nr. 3, 1956, s. 17—22).

Det korte obligationsmarked (sammesteds 7. årg. nr. 5, 1956, s. 33—38).

Kjær-Hansen, Ulf, mag. art.

Danske jubilæumsskrifter. Kbh. 1955. 206 s.

Søren Kierkegaards pressepolemik. Kbh. 1955. 240 s.

Den danske dagspresses udvikling 1945—1955 (Det danske marked 1956, s. 65—80).

Kryssing-Berg, Preben, adjunkt, cand. mag.

Parlez français avec Paul et Françoise. Kbh. 1955. 157 s.

Larsen, Heinrich Schlebaum, sekretær, cand. polit.

Træk af de faglige storkonflikter i 1920 og 1925 (Økonomi og politik 1955, s. 163—204).

Martens, Hans E., direktør, cand. polit.

Danske forsikringsselskabers pengeanbringelser og motiverne for deres valg af investeringsobjekter (Erhvervsøkonomisk tidsskrift 1956, s. 66—83).

Nielsen, Axel A., ligningsinspektør, cand. polit.

Skattepligt, ansættelse og ligning. Kbh. 1956. 140 s.

Rasmussen, P. Nørregaard, professor, dr. polit.

A report on monetary policy in Iraq. By Carl Iversen, assisted by Poul Winding and P. N. R. Arabisk udg. Bagdad 1955.

Studies in inter-sectoral relations. Kbh. og Amsterdam 1956. 217 s.

On changes in inter-sectoral terms of trade (i: Tibor Barna (ed.):

The structural interdependence of the economy. New York 1956, s. 357—75).

National experiences — Denmark (s. m. Kjeld Bjerke og P. Milhøj) (sammesteds s. 233—57).

Om multiplikatoreffekten (i: FCM s. 303—14).

